

KURIER POZNANSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chelminowski
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 410

Wydanie P

Poznań, czwartek dnia 9 września 1937

Rok 32

Poznań, 8 września.

A Polska?

Jesteśmy świadkami doniosłych zdarzeń politycznych, które mogą zmienić postać świata i układ stosunków międzynarodowych. Widzimy, jak różne państwa przygotowują się do tych możliwych zmian, jak starają się zająć dogodną dla siebie pozycję, aby odegrać rolę z korzyścią dla swych własnych interesów. Obserwując istotę i przebieg tych zdarzeń możemy się zorientować, do czego zmierza polityka zewnętrzna państw, mających coś do powiedzenia i do przeprowadzenia w dziedzinie międzynarodowych zagadnień.

Przy rozważaniu ogólnej sytuacji światowej, staje oczywiście przed nami pytanie najważniejsze: do czego zmierza nasza, polska polityka zagraniczna? Że dla Polaka pytanie to jest uzasadnione i najważniejsze, to chyba jasne. Poczujemy się przecież wszyscy do odpowiedzialności za losy naszej ojczyzny. Możemy mieć też pretensję do tego, ażeby Polska, jako wielkie państwo, miała coś do powiedzenia i do przeprowadzenia w całokształcie spraw międzynarodowych.

Pytanie to nie jest niedyskretne wobec tych, którzy naszą polityką zagraniczną kierują, gdyż nie jest ono równoznaczne z żądaniem jawnej dyplomacji. Uważamy jawną dyplomację za absurd, tak jak absurdalną jest parlamentaryzacja dyplomacji, uprawiana na zgromadzeniach Ligi Narodów.

Ale co innego jest tajemność dyplomatycznych rozmów, korespondencji, pertraktacji, a co innego tajemnica, zasłaniająca najważniejsze cele i zadania polityki zagranicznej. Taka tajemnica, niepotrzebna i na ogół niepraktykowana nawet w państwach autorytarywnie czy „totalnie” rządzonych, stwarzać może jedynie niepewność, nieporozumienie i nieufność u swoich i u obcych.

I oto sprawa naszej polskiej polityki zagranicznej przedstawia się obecnie dla opinii publicznej zarówno polskiej jak i obcej w formie jakiejś trudnej do rozwiązania szarady. A że mało jest amatorów do odcyfrowywania szarad, a jeszcze mniej jest takich, którzy bądź w Polsce, bądź może i zagranicą, posiadają klucz do tej zagadki, przeto przed oczami niewtajemniczonego ogółu staje obraz pełen niejasności i prawdziwych lub pozornych sprzeczności.

Weźmy na przykład stosunek nasz do Hiszpanii. W opinii generała Franco i jego obozu Polska uchodzi, na równi z Rosją Sowiecką za państwo, stojące po stronie Hiszpanii czerwonej. Dlaczego tak? Przecież na wschodzie Europy Moskwa traktuje Polskę nieufnie i obawia się, abyśmy w odpowiednim momencie, wraz z innymi wrogami komunizmu, nie próbowali nastawić na całość i niepodzielność państwa sowieckiego. Czy takie nie-

Przygotowania do konferencji w Nyon

Wspólny projekt brytyjsko-francuski — Paryż i Londyn nie dopuszczą do przewleknięcia narad — Włochy nie wezmą udziału — Zatarg Rzymu z Moskwą

Paryż. (PAT) Dotychczas nadeszły trzy odpowiedzi przychylne: Turcji, Grecji, Rumunii i Bułgarii. Dane zebrane w Moskwie, Białogrodzie i Kairze, pozwalają spodziewać się również przychylnego przyjęcia zaproszenia.

Nadzieja na powodzenie konferencji nie jest stracona, gdyż na ogół wiedzą, iż ewentualne niepowodzenie niezaskoczyłoby Francji i Anglii. Propozycje ściśle techniczne, które będą przedstawione podczas narad w Nyon, opracowane zostały w pełnym porozumieniu dwóch stolic. Jest rzeczą b. prawdopodobną, że Paryż i Londyn,

które wysłały wspólne zaproszenia podadzą też po otwarciu obrad wspólny plan. Jeżeli porozumienie nie obejmie całego planu, to oba państwa podjęłyby bez zwłoki zgodną akcję dla zapewnienia wolności swym banderom.

Celem osiągnięcia szybkiego wyniku rządu francuskie i brytyjskie są zdania, że konferencja powinna wystrzegać się powracania do przeszłości i zająć się tylko postanowieniami praktycznymi w celu położenia kresu faktom, które spowodowały jej zwołanie. Dlatego sądzą, że po otwarciu narad można by powołać komitet rzeczoznawców, którego zadaniem byłoby rozpa-

trzenie odpowiednich zarządzeń technicznych.

Rzym. (Tel. wł.) Oficjalna „Popolo d'Italia” przynosi wiadomość, że rząd włoski nie weźmie udziału w konferencji śródziemnomorskiej.

W kołach politycznych zwracają uwagę, że krok rządu moskiewskiego wytworzył nowe położenie, które zmusza Rzym do niebrania udziału w konferencji, jeżeli w niej uczestniczyć będą Sowiety.

Rzym. (ATE) Tekst odpowiedzi włoskiej nie został dotychczas ogłoszony. Jak się jednak korespondent „United Press” dowiadyuje, odpowiedź ta zawiera potwierdzenie odbioru noty ZSRR i nieprzyjęcie do wiadomości zawartych w niej oskarżeń, oraz odrzucenie żądań o odszkodowanie i o ukaranie winnych.

W kołach dyplomatycznych nie uważają za wykluczoną możliwość zerwania przez Moskwę stosunków dyplomatycznych z Włochami. Fakt jednak, że kilka dzienników włoskich oświadczyło, iż Rzym nie bierze „absurdalnej noty sowieckiej zbyt tragicznie”, uważany jest za dowód, że Włochy nie zamierzają posuwać się w tej sprawie aż do ostateczności.

O ambasadzie w Bukareszcie

Rzym. (ATE) Dzienniki zamieszczają następującą wiadomość z Bukaresztu:

„W czasie rozmów, jakie min. Antonescu odbył w Genewie z min. Beckiem, ustalona zostanie data podniesienia poselstwa rumuńskiego w Warszawie i poselstwa polskiego w Bukareszcie do rangi ambasady. Potwierdzają tu, że pierwszym ambasadorem Polski w Bukareszcie zostanie obecny minister pełnomocny Arciszewski, podczas gdy jeden z członków rządu rumuńskiego mianowany będzie ambasadorem w Warszawie.”

Wadliwa instalacja

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś nastąpiła trzygodzinna przerwa w ruchu na linii Warszawa—Grodzisk. Jest to już piąty defekt na tej linii, spowodowany wadliwą instalacją, zakładaną przez monterów angielskich. (w)

Załatwienie zatargu w górnictwie śląskim

Katowice. (Tel. wł.) Od kilku miesięcy trwa na terenie Śląska ostry zatarg o zarobki w górnictwie. Związki zawodowe, zastępujące interesy miejscowych górników, wypowiedziały obowiązującą umowę zarobkową i wysunęły szereg nowych żądań. M. i. domagano się 20-procentowej podwyżki zarobków, zrównania zarobków górników rewiru południowego z placami robotników, zatrudnionych w rewirze centralnym, oraz przeszerokowania niektórych robotników do innych kategorii plac. Po kilkudniowych bezpośrednich obradach związków zawodowych z pracodawcami, pertraktacje zerwano, gdyż właściciele kopalń nie zgodzili się na kilka żądań robotników. Sprawa oparła się o głównego in-

spektora pracy dyr. Kłotta, który po uzgodnieniu kilku punktów przekazał cały spór Komisji Pojednawczo-Arbitrażowej, która wydała w tej sprawie orzeczenie. Dwa główne żądania robotników zostały odrzucone w całości, podwyższono jedynie bardzo nieznacznie niektóre stawki zarobkowe. Z tych też względów wszystkie organizacje robotnicze odrzuciły orzeczenie Komisji Pojednawczo-Arbitrażowej.

Zatargiem zajął się ostatecznie minister opieki społecznej, który nadał moc obowiązującą orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Arbitrażowej z dnia 31 sierpnia r.b. Wobec takiego obrotu sprawy, spór o zarobki w górnictwie śląskim został ostatecznie zlikwidowany.

Dwie bitwy morskie

Alger. (PAT) Wczoraj po południu słyhać było odgłosy gwałtownej kanonady, dochodzące z morza.

Jak się okazuje, na wysokości Tenes (m. w Algierze) doszło do bitwy morskiej pomiędzy krążownikiem powstańcym „Canarias” z okrętami hiszpańskiej floty rządowej.

Okręt patrolowy francuski „Iphigénie” oraz dwa torpedowce wyszły z portu Algieru, iż za zapewnienia bezpie-

czeństwa statków neutralnych, znajdujących się w pobliżu. Bitwa trwała od godz. 18 do 20.

Salamanka. (PAT) Krążownik powstańczy „Baleares” spotkał się wczoraj w Zatoce Biskajskiej z 5 okrętami wojennymi rządu walenckiego.

W wyniku bitwy rządowy okręt „Libertad” odniósł poważne uszkodzenia i wraz z towarzyszącymi mu jednostkami wycofał się z walki.

porozumienie jest nam potrzebne? Zapewne, jest droga wyjścia, np. gdyby Polska zdecydowała się zawczasu, a nie na szarym końcu, uznać oficjalnie rząd gen. Franco. Czy to uczyni?

A dalej, w stosunku do Italii. Czy nie byłoby wskazane, ażeby Polska wyszła poza ramy biernoj życzliwości? Imperium włoskie nie jest sprzeczne z naszymi interesami, a Anglia, istotnie przez nie zagrożona, gotowa jest uznać suwerenność Italii nad Etiopią. A przecież bodaj jedynie w prasie włoskiej, która jest wyrazem opinii rządu faszystowskiego, znaleźliśmy wyrażony pogląd, iż przy porządkowaniu spraw europejskich, możliwemu dzięki zbliżeniu angielsko - włoskiemu, Polska ani Hiszpania nie mogą być pominięte.

Wreszcie — Niemcy. Sprawa stosunków polsko - niemieckich wymaga

specjalnego i obszerniejszego omówienia. Zaznaczamy na razie, że i w tej dziedzinie polska polityka zewnętrzna nie jest zrozumiała ani dla narodu polskiego, ani dla opinii zagranicznej. Ta ostatnia, notując różnorakie, znane nam poczynania Niemiec i nie widząc reakcji, spogląda na to coraz częściej ze zrozumiałym zdziwieniem.

Nie będziemy mnożyli przykładów. Wystarczy tych, któreśmy przytoczyli, ażeby uwidocznić i stwierdzić, jak szkodliwym jest dla nas okrywanie tajemnicą istotnych celów polskiej polityki zagranicznej. Nie wystarczy powiedzieć, jak to czyni nasz minister spraw zagranicznych, że chcemy pokoju, że pryczyniamy się najskuteczniej do dzieła pokoju przez ustalanie dobrych stosunków z sąsiadami, czy z sąsiadem, że powinniśmy prowadzić polską politykę zagraniczną. Tak. Ale

na czym ma polegać ta polska polityka zagraniczna, jakie są jej przesłanki i wskazania, co trzeba czynić, ażeby Polska mogła odegrać rolę, która jest jej przeznaczona z woli Opatrzności i z mocy jej wielkiej historycznej tradycji?

To musi być jasne dla nas samych i dla innych narodów. To musi być przyjęte przez cały nasz naród i uznane za niewzruszalny aksjomat. Trzeba także, ażeby to, czego chce dany minister spraw zagranicznych zgadzało się z ustalonymi, przez naród nasz uznanymi, podstawowymi zadaniami polskiej polityki zewnętrznej.

Nie można dopuścić do tego, ażeby się w świecie ustalała krzywdząca nas w wysokim stopniu opinia, że Polska nie wie, czego chce.

JOACHIM BARTOSZEWICZ.

Rozwój ofensywy japońskiej

Bitwa powietrzna nad Szanghajem — Anglicy zaniepokojeni zajęciem wysp Pratas — Zatrzymanie parowca brytyjskiego — Straty lotnictwa japońskiego

Szanghaj (ATE). Ofensywa japońska na wschód od Jang-tse-Pu była dalej prowadzona we wtorek przy użyciu silnych oddziałów oraz rozmaitego sprzętu bojowego. Wojska chińskie stawiały zacięty opór.

Japońskie okręty wojenne udały się w dół rzeki celem wydatniejszego popierania sił lądowych. W pobliżu Tang-Hau na rzece Jang-Tse zatopiono kilka dżonek chińskich.

Ponad Szanghajem pojawiły się po raz pierwszy japońskie samoloty, bowiem wszystkie dotychczasowe naloty przeprowadzone były przez wodnopłatowce. Również Chińczycy posilkowali się bardzo wydatnie swym lotnictwem.

Nad Lu-Czau rozegrała się walka powietrzna pomiędzy trzema aparatami japońskimi oraz 9 maszynami chińskimi. Pilotom japońskim udało się zestrzelić trzy płatowce przeciwnika oraz zmusić jeden z pozostałych do lądowania na jeziorze Tai-Ku.

Zakotwiczone koło Wu-Sungu japońskie okręty wojenne były bombardowane przez 10 samolotów chińskich. Wedle doniesień japońskich nalot nie wyrządził żadnej szkody.

Szanghaj (ATE). Wedle doniesień z Jung-Czia-Pu wojska japońskie wkroczyły do prowincji Szan-Si. Koło Jung-Kau i Ta-Tung doszło do ciężkich walk, przy czym straty po obu stronach były wielkie.

Hong-Kong. (ATE) Wiadomość o zajęciu przez wojska japońskie wysp Pratas, położonych tylko o 300 km od Hon-Kongu, wywołała w kołach angielskich pewne zaniepokojenie, zwłaszcza wobec dalszych doniesień, stwierdzających jakoby Japończycy zamierzali założyć na wyspie Pratas bazę lotniczą dla swych wodnopłatowców.

Widząc w tym zagrożenie żeglugi oraz komunikacji powietrznej z Manilą. Twierdzą, że Anglia wezwala kilka wodnopłatowców z Singapore celem obserwacji akcji japońskiej na wyspach Pratas.

London. (PAT) Donoszą z Hong-Kongu, że angielski statek „Taishan” został zatrzymany o godz. 6 min. 45 w pobliżu Macao tuż u granicy brytyjskich wód terytorialnych przez kontrtorpedowiec japoński.

Japończycy dali ostrzegawczy strzał armatni, żądając zatrzymania, po czym oficer i kilkunastu marynarzy weszło na pokład statku brytyjskiego. Po sprawdzeniu papierów, co trwało 35 minut, marynarze opuścili pokład, zezwalając na dalszą podróż.

Szanghaj. (PAT) Chińczycy ogłaszają, że w czasie od 15 do 31 sierpnia

stracili 61 samolotów japońskich, w czym 53 bombardujące, 5 aparatów myśliwskich i 3 wodnopłatowce.

Od chwili rozpoczęcia działań wojennych lotnictwo i artyleria przeciw-

lotnicza chińska zniszczyła 48 samolotów bombowych i 60 myśliwskich, przynależnych do japońskiej bazy lotniczej na Formozie. Komendant tej bazy popełnił harakiri.

Ukraińskie prowokacje w Małopolsce

Lwów. (Tel. wł.) Na terenie Małopolski obserwuje się wzmożoną akcję Ukraińców przeciwko osadnikom polskim we wschodniej Małopolsce.

Ujawniono wypadki, iż ludność ukraińska odmawia niesienia pomocy w chwili wybuchu pożaru w osiedlu polskim. Stwierdzono zamachy bombowe na mieszkania osadników polskich.

Lublin. (Tel. wł.) Na terenie Lubelszczyzny zaobserwowano również wzmożoną działalność ukraińską szczególnie w okolicach Janowa Lubelskiego.

go. Ukraińcy domagają się m. i. zwrotu kościołów unijnych.

Lwów. (Tel. wł.) Aresztowano studenta politechniki Rogoż. W Rohatynie aresztowano 7 Ukraińców, w tym 2 księży grecko-katolickich. W Wierzbowicach aresztowano księdza ukraińskiego oraz w Stryju studenta ukraińskiego Bigusa. Wszystkich osadzono w więzieniu w Brzeżanach.

Aresztowania nastąpiły pod zarzutem nielegalnej działalności i antypolskiej agitacji.

„Normandie” zgubiła śrubę

Paryż. (PAT) Największy parowiec francuski „Normandie”, który powrócił z Ameryki do Hawru, wykazał pewne nieprawidłowości w działaniu śrub. Nurek, który w skafandrze opuścił się na dno, stwierdził, że statek utracił jedną z 4 śrub, przybывая mimo to do Hawru o wyznaczonym czasie.

Dyrektorzy towarzystwa okrętowego, do którego należy „Normandie”, zebraли się natychmiast na naradę, w któ-

rej wziął również udział kapitan statku. Na konferencji tej postanowiono, że statek odjedzie dziś z 1800 pasażerami, którzy zamówili bilety.

Dopiero po powrocie z tej podróży będzie wprowadzony do doków w celu wmontowania nowej śruby. Pomimo uszkodzenia szybkość „Normandie” w nowej podróży ma być tylko nieznacznie zmniejszona.

Van Zeeland odpięra zarzuty

Bruksela. (PAT) Z inicjatywy rządu odbyło się nadzwyczajne posiedzenie parlamentu.

Premier van Zeeland wygłosił dłuższe przemówienie, w którym wykazał bezpodstawność zarzutów, czynionych mu z tytułu pobierania rzekomo podwójnej pensji w charakterze b. gubernatora Banku Narodowego i premiera. Dowiódł, że pozostając na czele rządu uczynił dobrowolną ofiarę materialną w wysokości 1.700 tys. franków.

„Przeciwnicy — powiedział van Zeeland — prowadzą przeciwko mnie kampanię, posługując się pogłoskami, napaściami, obelgami i oszustwa-

mi. Przedmiotem ataków jest nie tyle moja osoba, ile raczej rola, jaką odgrywam. Wyrażam przekonanie, że gdy opuszczę swe stanowisko, zachowam nie tylko szacunek mych współobywateli, ale również ich sympatię.”

Izba z wyjątkiem reksistów i nacjonalistów flamandzkich zgotowała premierowi entuzjastyczną owację. Następnie zabrał głos min. skarbu, który poparł oświadczenie van Zeelanda, zaznaczając m. i., że krytyki dotyczące działalności Banku Narodowego nie uwzględniają faktu, iż bank emisyjny w Belgii nie jest instytucją państwową, lecz prywatną.

Programowe oświadczenie Hitlera

Norymberga. (PAT) Doroczne wezwanie kanclerza Hitlera do narodu niemieckiego, ma charakter wyraźnie przeciwekumeniczny, podobnie jak w latach poprzednich. Zwracając uwagę silne akcenty przeciwko szkodliwej robocie komunizmu, której przeciwnikiem jest wyniki pracy narodowego socjalizmu. Treść oświadczenia jest twarda i mocna.

„Świat — stwierdza Hitler — znajduje się w atmosferze walk i niepokoju. Niemcy pokazać mogą natomiast, jak opanowały niszczycielskie nastroje i jak w przyszłości będą je opanowywać. Czasy są wielkie, gdyż wstrząsy sięgają do najgłębszych fundamentów porządku świata. Nie chodzi dziś o sprawy graniczne, lecz o zagadnienie istnienia lub zagłady kultury świata. Dawne prerogatywy urodzenia czy pochodzenia teraz nie posiadają już żadnej wartości. Systemy polityki socjalne, propagowane przez „żydowską rasę pasożytów” miały doprowadzić świat do zagłady, lecz wyratowała go działalność narodowego - socjalizmu.”

Z dużym naciskiem wskazuje kanclerz na konieczność przeprowadzenia planu 4-letniego i zapowiada bezwzględne jego wykonanie. W tym ustępie są wyrażone zwroty do ciężkiego przemysłu żelaznego i stalowego, który rząd zmuszony będzie przejąć we własne zawiadywanie, jeżeli samistnie nie potrafi ten przemysł zapewnić wykonania zadań planu 4-letniego.

Dalszym ważnym punktem było domaganie się zwrotu kolonii, jako obszarów koniecznych dla wyżywienia ludności niemieckiej.

Dziedzinę polityki zagranicznej streścił kanclerz w trzech zdaniach: 1. traktat wersalski nie żyje; 2. Niemcy są wolne; 3. gwarantem wolności niemieckiej jest własna armia. Jeżeli narodowy socjalizm wykonałby tylko te trzy punkty, mogłyby one stanowić złotą kartę w historii Niemiec.

W końcu Hitler wskazuje na „ściśłą przyjaźń”, wiążącą Niemcy narodowo-socjalistyczne z faszystowskimi Włochami. Przyjaźń ta jest czynnikiem zabezpieczającym Europę przed bolszewizmem. Oświadczenie wskazuje również na podobny związek przyjaźni, wiążący Niemcy z Japonią.

Rada Ministrów

Warszawa. (PAT.) Odbyło się pod przewodnictwem p. premiera gen. Sławoja - Składkowskiego posiedzenie Rady Ministrów, na którym omówiono ogólne zasady planu prac ustawodawczych rządu w związku z nadchodzącą sesją zwyczajną izb oraz załatwiono szereg spraw bieżących.

Sprawy podatkowe

Warszawa. (Tel. wł.) Min. Skarbu opracowuje projekt noweli, mocą której podatek specjalny nie będzie potrącany z pobrań sezonowych pracowników umysłowych, zatrudnionych przy robotach publicznych, o ile zarobki te nie przekroczą 208 zł miesięcznie.

Opracowuje się także projekt ustawy, mocą której zwolnione będą od podatku przemysłowego, a więc wy-

kupu świadectw przemysłowych oraz opłacania podatku obrotowego w ciągu 10 najbliższych lat przedsiębiorstwa zajmujące się wynajmem garaży i obsługą techniczną samochodów. (w)

O traktowanie mniejszości

Warszawa. (Tel. wł.) Wczoraj rozeszły się pogłoski, iż ogłoszony będzie komunikat o porozumieniu między min. Beckiem a amb. Moltkem w sprawie traktowania mniejszości polskiej w Rzeszy i niemieckiej w Polsce.

Pogłoski te okazały się przedwczesne. Przypuszczając należy, iż odpowiedni komunikat ukaże się dopiero po przyjeździe min. Becka z Paryża i Genewy i powrotu amb. Moltkego z Niemiec.

Montowanie „folksfrontu”

Warszawa. (Tel. wł.) W kołach politycznych zwracają uwagę na gwałtowne montowanie „frontu ludowego” przez lewicę „sanacyjną” i socjalistów w oparciu o związki klasowe. Do współpracy usiłuje się wciągnąć Stronnictwo Ludowe.

Lewica „sanacyjna” wykazująca w tej dziedzinie niezwykle ożywioną działalność, jako hasło montowania „folksfrontu” wysuwa konieczność rozpisania nowych wyborów według zmiennej ordynacji wyborczej. Zabiega ona o audiencję u Prezydenta R. P., na której ma zamiar przedstawić konieczność przeprowadzenia zmian ordynacji i wyborów. (w)

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 8. 9. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. — większe odcinki — 62,—, za średnie 61,— oraz za drobne 60,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4% złotowymi listami zast. po 57,—; poza tym ofiarowano 4% listy zast. konwert. po 50,50.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 105,— oraz za H. Cegielski 24,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. większe odc. 62,— P. — średnie 61,— P.

5% państw. poz. konwers. drobne odc. 60,— P.

4½% złotowe listy zast. serii L. Pozn. Ziem. Kred. 57,— +

4% listy zast. konwert. oSTEMPL. P. Z. K. 50,50 O.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 105,— P.

Cegielski H. 24,— P.

Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 8. 9. 1937 r.

STANDARTY: Pszenica 742 g/l.

Ceny orientacyjne:

Zyto nowe podatne do przem.	22,50—22,75
Uspokojenie stałe	
Pszenica	30,50—31,00
Uspokojenie spokojne	
Jęczmień browarowy	22,50—23,50
Jęczmień 673—678 g/l.	19,50—20,00
Jęczmień 700—717 g/l.	20,50—20,75
Uspokojenie spokojne	
Owies	19,75—20,50
Uspokojenie stałe	
Maka żytnia gat. I 0-50%	32,50—33,50
Maka żytnia gat. 0-65%	31,00—32,00
Maka żytnia gat. II 50-65%	24,00—25,00
Uspokojenie spokojne	
Maka pszen. gat. I wyc. 0-30%	50,75—51,25
Maka pszen. gat. I 0-50%	46,75—47,25
Maka pszen. gat. I-A 0-65%	44,75—45,25
Maka pszen. gat. II 30-65%	41,75—42,25
Maka pszen. gat. II-A 50-65%	37,75—38,25
Maka pszen. gat. III 65-70%	35,75—36,25
Uspokojenie spokojne	
Otreby żytnie stand.	15,75—16,50
Otreby pszenne grube stand.	17,75—18,00
Otreby pszenne średnie stand.	16,75—17,00
Otreby jęczmień	15,50—16,50
Rzepak zimowy	54,00—56,00
Siemie lnia	42,00—45,00
Gorzyczka	38,00—40,00
Gróch Włotaria	23,00—24,50
Gróch Folgera	22,00—23,50
Mak niebieski	77,00—80,00
Ziemiaki fabr. za kilo %	20
Makuch lnia w taflach	24,25—24,50
Makuch rzepak w taflach	20,50—20,75
Makuch słon. w taflach 42—43%	25,25—26,00
Śrut Soja	26,00—27,00
Śloma pszen. luzem	4,95—5,20
„ pszen. prasowana	5,45—5,70
„ żytnia luzem	5,30—5,55
„ żytnia prasowana	6,05—6,30
„ owsiana luzem	5,35—5,60
„ owsiana prasowana	5,85—6,10
„ jęczmień luzem	5,05—5,30
„ jęczmień prasowana	5,55—5,80
Siano zwykłe luzem	7,85—8,35
„ zwykłe prasowane	8,50—9,00
„ nadłotek luzem	8,95—9,45
„ nadłotek prasowane	9,95—10,45
Ogólne uspokojenie	
Ogólny obrót: 5191,1 tonn. w tym żyta 606 tonn. pszenicy 176 tonn. jęczmienia 327 tonn. owsa 89 tonn.	

Działacz ZNP złodziejem

Warszawa. (Tel. wł.) We wsi Grabków, gmina Kowal, województwa warszawskiego kierownik szkoły powszechnej Zygmunt Marciniak i jego żona okradali personel nauczycielski i mieszkańców wsi.

Złodziei zdemaskowała nauczycielka Maria Kaczyńska, która w mieszkaniu Marciniaków znalazła zrabowane rzeczy. Woznica szkoły Pawlicki przyłapał żonę Marciniaka na kradzieży kurcząt. Podczas rewizji znaleziono szereg drobnych przedmiotów, pochodzących z różnych kradzieży.

Z chwilą wykrycia jego występnej działalności Marciniak, będący działaczem ZNP., zastrzelił się. (w)

Wiadomości

Liczba zabitych podczas katastrofy w Holzheim powiększyła się do 19 osób. bowiem we wtorek zmarło kilka osób ciężko rannych.

Jak słyhać, termin odkładanych przez szereg miesięcy wyborów w kościele ewangelickim Rzeszy wyznaczony ma być na 31 października.

Ks. Windsor wraz z małżonką przybywa dziś rano na Węgry i zamieszka w jednym z prywatnych zameczków w małej wiosce w okolicy Miskolc. Księżstwo zabawią na Węgrzech do 15 bm.

Rozmowy państw Malej Ententy z Węgrami prowadzone będą na terenie Genewy. W tej chwili punkt ciężkości spoczywa na sprawie położenia mniejszości węgierskiej w państwach sukcesyjnych.

Otwarta została sesja jesienna sejmiku litewskiego. Na sesji tej m. in. omawiany będzie projekt nowej konstytucji, która w roku przyszłym musi być załatwiona.

Sprawa niebezpieczeństwa komunistycznego w Wielkopolsce

Zdziwi się zapewne niejeden z czytelników, kiedy przeczyta powyższy tytuł. Boć przecie Wielkopolska jest dzielnicą stosunkowo zamożną, uprzemysłowaną i społecznie zdyscyplinowaną, a my na ogół wierzymy, że w tego typu dzielnicach niebezpieczeństwo komunizmu nie grozi. A przecież już swego czasu były w naszej dzielnicy komunistyczne rozruchy. Francja na przykład żyje w jeszcze lepszych warunkach społeczno-gospodarczych, a pomimo to komunizm posiada tam bardzo wielkie wpływy. Musi się tedy o komunistycznym niebezpieczeństwie w Wielkopolsce myśleć.

Myśląc zaś o nim trzeba pamiętać, że ostatecznie jest jednak u nas dość dużo bezrobotnych, stanowiących wszędzie i zawsze materiał, który technicy komunistyczni potrafią wykorzystać we wszelkich zamieszkach i rozruchach. Oprócz tego dość liczne sfery ludności wielkopolskiej pod wpływem kryzysu zbieżniały i znowu stanowią odpowiednie podłoże społeczne do agitacji komunistycznej. Sporo wreszcie żyje w Wielkopolsce reemigrantów z Francji, którzy na emigracji zetknęli się z komunizmem, a niektórzy z nich nawet przeszli specjalne „przeszkolenie” i są zorganizowani w partii.

Byłyby to jednak przyczyny same w sobie niewystarczające, aby komunizm w Wielkopolsce traktować poważnie, gdyby nie współdziałały z nimi inne momenty bardzo w danej sprawie ważne i bodaj decydujące. Są to momenty strategii i taktyki politycznej i rewolucyjnej, o których komuniści na pewno myślą organizując swe szeregi w Wielkopolsce.

Najpierw tedy trzeba pamiętać o ogólnej sytuacji politycznej w Polsce. Dzisiaj już jest zupełnie jasnym dla wszystkich, że w Polsce są tylko dwie wielkie siły, które posiadają wyraźne oblicze ideowe i w myśl niego chcą urodzić Polskę. Siły te to Stronnictwo Narodowe, reprezentujące współczesny i nowoczesny nacjonalizm polski, oraz to co nazywamy „folsfrontem”, reprezentujące sfery żydowskie i socjalistyczne. Wszystko, co jest pomiędzy albo poza tymi politycznymi obozami, nie odgrywa żadnej roli i bardzo szybko się rozstraja i rozpada. Wielkopolska zaś stanowi bardzo poważny rezerwoar sił katolicko-narodowych, nieprzyjaźnie usposobionych zarówno wobec Żydów jak i wobec komunistów i socjalistów. Całkiem tedy będzie zrozumiałe i naturalne dążenie sił żydo-komunistycznych, aby Wielkopolskę możliwie zdeorganizować, a przez to sparaliżować jej energię polityczną na wypadek decydującej rozgrywki w rewolucji komunistycznej. Można to będzie zrobić przez strajki, rozruchy, terror itp.

Drugą ważną przyczyną, nasuwającą obawy przed jakąś ostrzejszą akcją komunistyczną w Wielkopolsce, jest mała ilość Żydów w tej dzielnicy. Żydzi stanowią istotny motor akcji komunistycznej, tworzą jej sztaby. Na skutek wielkiego zagęszczenia Żydów w innych dzielnicach Polski musieli się komuniści ograniczyć w ostatnich czasach jedynie prawie do rozruchów komunistycznych i komunizujących na wsi. Na wsi bowiem nie ma Żydów, a rozruchy komunistyczne w miastach przeradzały się za wyjątkiem Wielkopolski w rozruchy antyżydowskie. W akcji zatem przygotowywawczej manewrowej będą komuniści raczej kierowali się do Wielkopolski, aby nie zleгло nie trafiło się Żydom.

Na koniec jeszcze jedna nie mała ważna przyczyna. Jeśli będziemy ewentualną rewolucję komunistyczną traktowali jako plan opanowania Polski przez Żydów, to Wielkopolska i ewentualnie Pomorze mogą być dla Żydów niewygodne właśnie ze względu na małą ilość Żydów. Bez tych dzielnic procent Żydów bardzo poważnie w reszcie Polski wzrasta. Gdyby te dzielnice zabrali Niemcy, to Żydzi mieliby ułatwioną asymilację Polaków. Skomunizowanie zaś Wielkopolski mogłoby dać Niemcom pretekst na wypadek jakichś poważniejszych rozruchów komunistycznych w Polsce do tzw. „interwencji”, zwłaszcza, że różne niemieckie sfery mają do tego bardzo wielką ochotę i bez żadnego niebezpieczeństwa komunistycznego.

Jeżeli się ma te wszystkie momenty na uwadze, a są to twierdzenia, które od dawna głoszą rozmaici działacze Stronnictwa Narodowego, to jasnym stanie się fakt pewnych obaw co do niebezpieczeństwa komunistycznego w Wielkopolsce.

Do Wielkopolski podejść prawdopodobię sfery organizujące w Polsce rewolucję komunistyczną z hasłami dalekimi od komunizmu. Być może, że będą to hasła czysto ekonomiczne. Oczywiście, że potem w ciągu akcji np. strajkowej sprawy ekonomiczne zejść na plan ostatni, wyparte przez hasła komunistyczno-rewolucyjne i polityczne. Istotą bowiem tych wszystkich „wypadków” jest zbrodnica wola międzynarodówki, zmierzająca do zanarichowania i rozbicia polskiego życia społeczno-politycznego. Chcą te sfery tak rozbić, rozproszkować i osłabić społeczeństwo, aby ostatni jakiś generalny atak komunistyczny okazał się skutecznym.

W interesie zaś polskiego narodu leży niedopuszczenie do zanarichowania jego życia. Naród polski pod przewodnictwem Stronnictwa Narodowego prowadzi obecnie jedną z najbardziej rozstrzygających swoich walk, tj. walkę o wyzwolenie spod czwartego i najgroźniejszego zaboru, zaboru żydowskiego. Jakkolwiek walką swą musimy prowadzić ostro i zdecydowanie, to jednak zachować musimy w czasie jej prowadzenia porządek społeczny.

Jedyną dziś rękojmnią i jedyną siłą polityczną, mogącą się przeciwstawić zwycięsko komunizmowi, jest Stronnictwo Narodowe. Jedynym sposobem poparcia przez społeczeństwo porządkujących sił w Polsce jest wstąpienie w szeregi Stronnictwa Narodowego. Polska przeżywa dziś wielką, decydującą wojnę polityczną. A w czasie wojny nie pora na patrzenie z boku. W czasie wojny miejsce w szeregach walczących.

Dr KAROL STOJANOWSKI.

Ludność dzielnicy chińskiej Szanghaju ucieka w popłochu do koncesji między-narodowej.

Poznań równa w dół

Sprawa mieszkaniowa w Polsce przedstawia nadal trudny problem gospodarczy i społeczny.

Potrzeby mieszkaniowe, palące od odrodzenia państwowości polskiej, nieco zlagodniały w ostatnich latach. Zainwestowano bowiem kilka set milionów złotych w budownictwie, przeważnie jednak willowym i bloków mieszkaniowych typu wielopokojowego.

Niewiele przybyło mieszkań robotniczych jedno- i dwuizbowych.

Typem mieszkania dostępnego dla „małego” człowieka, na ogół żyjącego z liczną rodziną, jest, niestety, jednoizbowe mieszkanie, przy czym kuchnię liczy się za izbę.

W tych mieszkaniach małych zamieszkuje duża część ludności miejskiej kraju. Jak donosi „Gazeta Polska” na podstawie oficjalnych danych statystycznych w r. 1921 w mieszkaniach jednoizbowych lokowało się 29,9 p. ludności miejskiej Polski (w War-

stwie może częściowo ulżyć niedoli nieszczęśliwych pogorzalców.

„Gazeta Polska” podaje również o pożarze i listę ofiar.

Niepewne wody

„Sanacyjno”-konserwatywny „Czas” notuje dwie pogłoski. Jedną z nich mówi, że p. Koc ogłosi deklarację na temat zmiany ordynacji wyborczej. W drugiej czytamy, że Ignacy Paderewski rozpocząć ma działalność polityczną, inicjując utworzenie „centrum” politycznego. W skład tego centrum weszłyby Stronnictwo Ludowe wraz ze szfuzowanymi Ch. D. i N. P. R.

„Czas” się puszcza na niepewne wody domysłów.

Ręka w rękę

W Nowym Mieście nad Pilicą doszło do zajęć antyżydowskich. Już w sobotę kupcy żydowscy otrzymali zawiadomienia, że nie wolno im handlować i że muszą natychmiast zwinąć swoje stragany. Żydzi odmówili, wobec czego przewrócono stragan Bera Feinsteina i inne. Interweniowała policja. Stragany ustawiono z powrotem.

W niedzielę odbył się — jak donosi „Wieczór Warszawski” — organizacyjny wiec oddziału PPS w Nowym Mieście. Na wiecu przemawiał przywódca PPS na pow. rawski Roman Bukowski. Nawoływał on do walki z bojkotem Żydów, twierdząc, że należy z nimi żyć w braterstwie.

Współpraca socjalistów z Żydami nie jest ani nowa ani dziwna.

Szykany niemieckie

Nadchodzą nowe wiadomości o doli Polaków w Niemczech. „Nowiny Opolskie” piszą, że

szawie 31,3 p. ludności, w Łodzi 52 p.), a razem w jedno- i dwuizbowych lokalach — 60,5 p. ludności miejskiej Polski.

W roku 1931 w mieszkaniach jednoizbowych mieszka już 31,9 p. ludności miejskiej całej Polski (36,9 p. ludności Warszawy, 58,6 p. ludności Łodzi), a p. mieszkańców w jedno- i dwuizbowych lokalach łącznie podniósł się w całej Polsce do 64,7 p., w Warszawie do 62 p., w Łodzi do 79 p.

Bardzo charakterystyczne są odpowiednie dane, odnoszące się do Poznania: procent mieszkańców jednoizbowych podniósł się w omawianym dziesięcioleciu z 6,4 do 10,2, a procent mieszkańców dwuizbowców z 23,5 do 27,8.

Jeszcze bardziej wymowne jest zastrzeżenie się szczególnie chorobowych symptomów sprawy mieszkaniowej. Oto np. w mieszkaniach jednoizbowych tzw. gęstość zaludnienia wzrosła dla całej Polski z 3,80 do 3,85 osób na jedną izbę, w Warszawie z 3,73 do 4 osób, w Łodzi z 3,60 do 3,83, we Lwowie z 3,12 do 3,44.

W Poznaniu gęstość zaludnienia mieszkań jednoizbowych podniosła się w ostatnich latach z 2,71 do 3,34 osób na jedną izbę, czyli procentowo w zestawieniu z innymi ośrodkami Polski najsilniej.

Statystyka powyższa jest niewesoła. Szczególnie smutną jest jednak w odniesieniu do Poznania. Również i na tym odcinku widzi się przykry proces równania Poznania w dół.

Polska flota handlowa

Tabor naszej morskiej floty handlowej przedstawia się jeszcze bardzo skromnie. Pociuszającym zjawiskiem jest jednak fakt, że ilość statków handlowych, acz w niewielkim stopniu, wzrasta jednak z roku na rok. Z ostatnich danych statystycznych na przestrzeni sześciu lat, opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny, wynika, iż na dzień 1 stycznia r. b. polska flota handlowa morska liczyła 58 jednostek o pojemności powyżej 100 ton rej. brutto oraz 10 statków żaglowych i lichtunkowych wobec 55 statków w roku ubiegłym. Na dzień 1 stycznia 1930 r. flota handlowa dysponowała zaledwie 25 statkami. Ponadto tabor floty składa się w roku bieżącym z 25 statków o pojemności poniżej 100 t. rej. brutto.

W ogólnej liczbie statków znajduje się 36 jednostek parowych o łącznym tonażu 58.804 ton oraz 22 statki motorowe o tonażu 35.879 t. Wśród taboru polskiej floty handlowej przeważają jednostki o pojemności od 100 do 500 ton rej. brutto, których na dzień 1 stycznia r. b. liczone 27 (w tym 16 motorowych i 11 parowych). Statków o tonażu od 1001 do 2000 ton posiada nasza flota handlowa 14 (11 parowych i 3 motorowe). Reszta przywodzi na okręty o większej pojemności.

„dnia 2 bm. wezwany został do prezydium policji w Opolu przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego w Niemczech, któremu kierownik „Geheime Staatspolizei” dr Schaeffer oświadczył, że w przyszłości nie wolno harcerzom polskim nosić mundurów lub strojów, podobnych do umundurowania. Zakaz ten obowiązuje natychmiast.

„Dr Schaeffer w rozmowie zaznaczył, iż zakaz został wydany z Berlina.”

To samo pismo notuje następujące wiadomości:

„Red. „Gazety Olsztyńskiej” Seweryn Pieniężny postawił wniosek do nadburmistrza miasta Olsztyna o zezwolenie na wyjazd za granicę wzgl. wystawienie mu nowego paszportu. Zaznaczyć trzeba, że już poprzednio p. Pieniężnemu wykreślono z paszportu słowa „ważny na zagranicę”. 27 sierpnia r. b. zwrócił się red. Pieniężny ponownie do magistratu, gdzie mu jednak oświadczone, że na wyjazd do Polski nie otrzyma pozwolenia. Przy tym urzędnik zaznaczył, że wyjazd p. Pieniężnego „jest chwilowo niepożądany”.

„Przypomnieć tu warto, że w Rzeszy nie istniały dotąd ograniczenia paszportowe i każdy obywatel państwa niemieckiego miał prawo do paszportu, ważnego na wyjazd za granicę.

„Na terenie Warmii od pewnego czasu notujemy odbieranie paszportów członkom mniejszości polskiej. W dniu 29 sierpnia r. b. późnym wieczorem przybył do p. Patzera w Skajbotach żandarm, który odebrał p. Patzerowi paszport, oświadczaając, że za kilka dni go zwróci...”

„Dnia 12 sierpnia w lokalu ochronki polskiej w Nowej Kaletce policja, przybyła z Olsztyna, oraz żandarm z Butrym przeprowadzili rewizję biblioteki polskiej...”

A w Polsce Zarząd Miejski w Bydgoszczy udziela zniżek tramwajowych uczestnikom zjazdu „Deutsche Vereinigung”!

Procesy polityczne narodowców

Sprawy o zajścia w Wysokiem Mazowieckiem, Przytyku, Ciechanowcu i Grodnie

Koniec wakacji z natury rzeczy znaczą się także w salach sądowych znacznym ożywieniem wokół sądowych. Już w najbliższych dniach nasz notatnik sądowy większych rozpraw politycznych przeciwko narodowcom wypelniony jest kilkoma poważniejszymi procesami politycznymi.

O ZAJŚCIA W WYSOKIEM MAZOWIECKIEM

W jutrzejszy czwartek, dnia 9 września rb., w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie będzie rozpatrywana skarga apelacyjna członków Stronnictwa Narodowego, oskarżonych i skazanych przez Sąd Okręgowy w Łomży w końcu kwietnia rb. za głośne zajścia antyżydowskie, jakie miały miejsce dn. 14 września 1936 r. w Wysokiem Mazowieckiem. Sąd łomżyński skazał na karę 10 miesięcy więzienia dwóch oskarżonych, w tym niedawno tragicznie zmarłego kierownika obwodu czyżewskiego Str. Nar., b. więźnia Berezy, śp. Stefana Kraszewskiego, w stosunku do którego sprawa będzie z powodu śmierci umorzona. Dalej sąd łomżyński skazał 4 oskarżonych na karę po 8 miesięcy więzienia, 7 oskarżonych narodowców — po 6 miesięcy więzienia, a 5 — wówczas uniewinnił.

Wywód skargi apelacyjnej opiera się na fakcie prowokacji ze strony Żydów, którzy sami wywoływali bójki z „pikietarzami”, oraz na braku dowodu winy poszczególnych oskarżonych, wobec czego obrona domaga się uniewinnienia wszystkich skazanych w pierwszej instancji.

Obronę narodowców z Wysokiego Mazowieckiego na rozprawie apelacyjnej wnosić będzie adw. Bogusław Jeziorski z Warszawy.

OSTATNI AKT PROCESU PRZYTYCKIEGO

Jedną z największych spraw sądowych ostatnich lat — sprawa przytycka — po rozpatrzeniu jej w pierwszej instancji w ciągu całego miesiąca czerwca 1936 r., następnie w listopadzie 1936 r. w Sądzie Apelacyjnym w Lublinie, a potem w maju 1937 r. w Sądzie Najwyższym, na skutek wyroku tego ostatniego sądu będzie już po raz czwarty rozpatrywana przez sądy Rzeczypospolitej, tym razem w ramach ściśle zacieśnionych wyrokiem Sądu Najwyższego, przez Sąd Apelacyjny w Lublinie w poniedziałek dn. 13 września.

Jeśli chodzi o Polaków, oskarżonych chłopów przytyckich, to dotyczyć ona będzie pięciu narodowców, pp.: Józefa Strzałkowskiego, Jana Wójcika, Wł. Gospodarczyka, Józefa Wierzbickiego i Gustawa Iwańskiego. Naturalnie z obroną chłopom przytyckim tak jak zwykle ofiarom i bezinteresownie pośpieszą adwokaci-narodowcy, z mec. Konradem Borowskim z Warszawy na czele.

Sąd Apelacyjny w Lublinie rozpatrzy także sprawę trzech Żydów z tego samego procesu, w części, dotyczącej kwestii wymiaru kary dla zabójcy śp. Stanisława Wieśniaka. A więc morderca, wychowanek szkoły rabinackiej, Szulim Chil Leska, skazany na 8 lat więzienia, oraz Luzer Kirszen-cwajg, skazany na 6 lat więzienia, będą przedmiotem rozprawy apelacyjnej w części, dotyczącej tylko wymiaru kary za ich znane czyny występne. Natomiast Icek Frydman, skazany na 5 lat więzienia, będzie sądzony przez trybunał lubelski także i w kwestii winy.

Ogółem więc będzie ośmiu podsądnych, w tym pięciu Polaków i trzech Żydów.

Znowu więc opinia publiczna, tym razem prawdopodobnie przez jeden lub dwa dni, śledzić będzie ponownie przebieg procesu, który Polsce unaocznili wielkie zagadnienie niepodległości gospodarczej Polski, usymbolizowane w walce o stragan w Przytyku, pow. radomskiego, a więc „w miasteczku — jak się wyraził akt oskarżenia — liczącym około 3.000 ludności, w czym prawie 90 pct Żydów...”

Dodajmy, że proces przytycki miał przed miesiącem ciekawe echo sądowe w postaci procesu znanych z pierwszej instancji świadków, nauczycieli przytyckich, pp. Zabickiego i Włoska, którzy wystąpili przeciwko sprawozdawcy „Naszego Przeglądu” za zniesławienie ich w felietonie pt. „Profesorowie

przytyckiego fakultetu”. Na razie jeszcze sprawa ta jest odroczone.

O ZBIEGOWISKO PRZECIWOŻYDOWSKIE W CIECHANOWCU

W dniach 16 i 17 września rb. odbędzie się w Ciechanowcu rozprawa przeciwko 11 oskarżonym narodowcom o to, że „dnia 21 grudnia 1936 r. w m. Ciechanowcu, pow. bielsko-podlaskiego, wzięli udział w zbiegowisku publicznym, które dopuściło się bicia Żydów, niszczenia żydowskich straganów oraz wybijania szyb w sklepach żydowskich”. Oskarżonych z tego punktu, tj. z art. 163 k. k., tj. o udział w zbiegowisku publicznym, jest 10 narodowców z pp.: Bronisławem Luniewskim, Janem Lipińskim i Tomaszem Ziótkowskim na czele.

Ponadto oskarżony jest jako jedyny Józef Szczygielski z art. 236 par. 1 o to, że „dnia 21 grudnia 1936 r. w m. Ciechanowcu bijąc kijem Moszka Bunię złamał mu nasadę dolnej lewej kości łokciowej, czym spowodował zakłócenie funkcji lewej ręki na czas ponad dni dwadzieścia”.

Wobec wielkiej ilości oskarżonych — 11 osób — i wielkiej ilości powołanych świadków w liczbie kilkudziesięciu osób, w tym świadków oskarżenia, powołanych przez prokuratora, aż 25-ciu, niemal samych Żydów, Sąd Okręgowy białostocki, który będzie rozpatrywał tę sprawę na sesji wyjazdowej w Ciechanowcu, zarezerwował na jej rozpatrzenie aż dwa dni, a być może — przeciągnie się ona nawet do trzech dni.

Oskarżonych narodowców bronić będą adwokaci-narodowcy.

KASACJA O WYSTĄPIENIA W GRODNIU

Na dzień 14 października rb. Sąd

Najwyższy wyznaczył rozprawę kasacyjną w sprawie Dominika Jaruszewicza i Kazimierza Bogusz-Greckiego, skazanych za podłożenie bomby pod budynkiem żydowskiej instytucji „Tor” w Grodnie w dn. 16 marca 1936 roku. Jak wiadomo, Sąd Okręgowy w Grodnie skazał Jaruszewicza i Panasiuka każdego na 3 lata więzienia z art. 216 k. k., tj. o spowodowanie powszechnego niebezpieczeństwa, zaś Bogusz-Greckiego uniewinnił. Na skutek apelacji obrony oraz oskarżenia sprawa była rozpatrywana przez Sąd Apelacyjny w Wilnie, który wyrok zaostriżył, podwyższając karę Jaruszewiczowi do 6 lat więzienia oraz skazując uniewinnionego przez sąd grodzieński Bogusz-Greckiego na dwa lata więzienia (dn. 22 marca 1937 r.). Trzeci z oskarżonych Panasiuk nie odwoływał się od wyroku pierwszej instancji, a prokurator w stosunku do niego apelacji także nie składał.

Obronę tych narodowców grodzieńskich wnosić będzie adw. Bogusław Jeziorski z Warszawy.

NA TYM NIE KONIEC

Wymieniliśmy tylko kilka ważniejszych procesów politycznych, których terminy wyznaczone są na najbliższe dni. Kalendarzyk rozpraw sądowych przeciwko narodowcom bynajmniej się na tym nie wyczerpuje i wiele jeszcze spraw sądowych, zwłaszcza za zdecydowaną akcją antyżydowską, oczekuje w sądach na narodowców, tj. członków Stronnictwa Narodowego.

Sala sądowa jest w dalszym ciągu jednym z najważniejszych czynników, gdzie można się snadnie przyjrzeć dzisiejszej rzeczywistości.

STEN.

MORSZYN-ZDRÓJ

dg 24063

Jedyny w Polsce Zdrój wód gorzkich

Najtańszy sezon: wrzesień-październik

Informacje: Zarząd Zdrojowy Morszyn-Zdrój i wszystkie placówki Orbisu.

Pomorska Parylewiczowa w Tczewie

Jedną z wychodzących w Tczewie gazet pisze o żonie pewnego dygnitarza, który niedawno opuścił Tczew. Oboje robili długi na prawo i na lewo, bijąc pod tym względem wszelkie rekordy. Pismo to porównuje ową żonę dygnitarza do Parylewiczowej.

Ma ona długi wszędzie. Jednemu z kupców jest winna 4000 zł. Kupiec ten chciał za protekcją jej męża uzyskać kredyt w kasie państwowej. Sprawa wywołała w Tczewie wielki

rozgłos i jest tematem rozmów mieszkańców na całym Pomorzu.

Gazeta podaje, że wierzyciele owej żony dygnitarza mają zamiar utworzyć organizację, która ma zająć się ściąganiem należności.

Nazwiska pomorskiej Parylewiczowej na razie podać nie możemy. Ile prawdy jest w doniesieniu czasopisma tczewskiego — trudno dziś jeszcze stwierdzić. W każdym razie sprawa jest bardzo ciekawa.

Pogłoski o ustąpieniu dr Schachta

Berlin (ATE): „United Press” donosi, że w Berlinie kursują uporczywe pogłoski, zwłaszcza w kołach gospodarczych, że obecny minister gospodarstwa narodowego, dr Schacht, opuści swą placówkę po ukończeniu „Parteitagu”.

Piękna inicjatywa naszego czytelnika

Dzisiejsza poczta przyniosła nam następującą list:

Szanowny Panie Redaktorze!

Wiadomość o spaleniu wsi Roszk-Ziemaki wstrząsnęła całym społeczeństwem polskim.

Nie można poprzestać na cichym westchnieniu współczucia dla ofiar. Całe społeczeństwo polskie winno pośpieszyć pogorzelcom z pomocą, która będzie nie tylko zasiłkiem materialnym, ale i świadectwem solidarności.

Niech obywatelstwo wielkopolskie, które już tyle razy dało świadectwo swych uczuć patriotycznych, da dobry przykład. Najdrobniejszy datek będzie miał siłę zbiorowej odporności. Na zapoczątkowanie tej akcji składam 20 zł.

Dr St. Szumowski, Poznań.

Wedle jednej z tych pogłosek dr Schacht ma również opuścić stanowisko prezesa Banku Rzeszy. Jego następcą ma być obecny min. skarbu Schwerin-Krosigk. Jak wiadomo, dr Schacht wycofywał się w ostatnich czasach coraz bardziej z życia gospodarczego. Powodem było ponoć jego niezadowolenie u rozmaitych posunięć gospodarki narodowo - socjalistycznej, zwłaszcza w związku z tzw. „planem czteroletnim”.

Paryż (PAT). Berliński korespondent Havasa podaje, że otoczenie dra Schachta określa wiadomości, głoszone za granicą jakoby miał zamiar ustąpić ze stanowiska min. gospodarstwa, jako czystą fantazję.

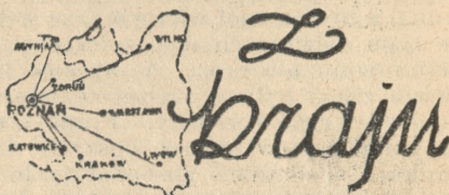
„Lechistan”

Gdynia (PAT). Odbędzie się tu podniesienie bandery na statku motorowym „Lechistan”, nabytym ostatnio przez „Żeglugę Polską”. Statek ten kursować będzie na linii lewantyńskiej i pierwszą swą podróż pod polską banderą i z polską załogą rozpocznie 9 września rb.

„Lechistan” posiada nośność około 3.200 ton i przeznaczony jest specjalnie do przewozu towarów drobnicowych. Motory statku o sile 2.000 HP pozwalają na rozwinięcie szybkości 12 do 12½ węzłów.

Tg 21 311

SPADEK LICZBY BEZROBOTNYCH

Zaznaczający się od szeregu miesięcy spadek bezrobocia w Polsce trwa w dalszym ciągu. Według ostatnich danych statystycznych, w dniu 1 września rb. zarejestrowanych było na terenie całego kraju ogółem 261.284 bezrobotnych, wobec 276.781 na dzień 1 lipca rb.

Wynikałoby z tego, że w ciągu ubiegłego miesiąca znalazło pracę ponad 15.000 bezrobotnych. Nie jest to cyfra imponująca, pocieszająca jest jednak okoliczność, iż spadek bezrobocia jest zjawiskiem trwałym, datującym się od dłuższego czasu.

ŻYDZI ZAJĘLI GROŹNĄ POSTAWĘ WOBEC POLICJI

Ostatniej niedzieli doszło w Żyrardowie pod Warszawą do zajść między policją, a Żydami na tle likwidowania nielegalnego handlu w sklepach żydowskich. Tłum kilkuset Żydów przybrał groźną postawę wobec policji, przy czym jeden policjant, st. posterunkowy Adolf Kaiser, został pobity. Dopiero silny oddział policji zaprowadził spokój w mieście.

Z polecenia władz aresztowano i osadzono w areszcie sześciu prowodyrów zajść.

ZJAZD LEKARSKI W CIECHOCINKU

W Ciechocinku - Cieplicy odbył się wzorem lat ubiegłych dziesiąty z rzędu lekarski kurs wakacyjny, połączony ze zjazdem Polskiego Towarzystwa Zwalczenia Gościa. Otwarcie kursu, na który przybyło około dwustu lekarzy z całej Polski, dokonał przewodniczący Komitetu Organizac. Kursów, prof. dr Szmurło.

Ogółem w latach 1928—1937 odbyło się 10 kursów, w których wzięło udział przeszło 3 tysiące lekarzy i 81 prelegentów (114 wykładowców). Ogłoszono w tym czasie 68 prace naukowe o Ciechocinku.

Po uroczystości otwarcia odbyły się wykłady. Prelegentami byli: dr Michałowicz, dr Lorentowicz, dr Szmurło, dr Szulc, dr Hubicki, dr Kucharski i inni. W trzecim dniu kursów tj. w niedzielę 5 bm. odbyło się otwarcie Zjazdu Polskiego Tow. Zwalczenia Gościa, a następnie wykłady, po których nastąpiło zamknięcie kursu.

Przy odkładaniu się moczników kwaśnych, przy oxalurii, fosfaturii, kamieniach nerkowych i pęcherza moczowego, szklanka wody gorzkiej Franciszka Józefa stosowana codziennie rano na czczo, reguluje czynność jelit oraz wydatnie pobudza trawienie i przemianę materii.

Tg 21 504

SEDZIOWIE BIORĄ KURS JAZDY TRAMWAJOWEJ

Wskutek zarządzenia prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach, odbędzie się tam od 1 listopada do 15 grudnia kurs jazdy tramwajowej dla sędziów, celem zapoznania ich z techniką pracy motorowych. O kurs taki zabiegali kierownicy tramwajów sami, ażeby sędziowie przy wyrokowaniu w sprawach o przekroczenia przepisów ruchu lub w wypadkach najechania z własnego doświadczenia mogli uwzględnić trudne warunki pracy motorowych.

SPOŻYCIE KONINY W ŁODZI

W Łodzi stwierdzono ostatnio silny wzrost spożycia mięsa końskiego, a to w związku z poważnym podrożeniem cen mięsa wieprzowego, wołowego i cielęcego. Według obliczeń rzeźni, Łódź spożywa miesięcznie około 20.000 kg koniny (a więc około 90 koni miesięcznie), z której fabrykuje się także kiełbasy, wędliny i serdelki. Na terenie Łodzi istnieje 7 jatek, sprzedających wyłącznie koninę i wyroby z koniny.

RUCH ANTYŻYDOWSKI W GRODNIU

Z Grodna donoszą: W niedzielę zaczął się w Grodnie „miesiąc antyżydowski”. Wszystkie ulice są obsypane odezwami. Ukazywały się samochody obwiezione plakatami antyżydowskimi i urządzono dwa wielkie wiece na placu przed klasztorem oraz na przedmieściu, w czasie których nawoływano miejscowe społeczeństwo do bojkotowania sklepów żydowskich.

Nowości w kilku słowach!

Chemicy stwierdzili ostatnio, że pasta do obuwia Erdal zawiera substancje, zapobiegające pękaniu skóry, dzięki czemu obuwie czyszczone pastą Erdal jest znacznie trwalsze.

Tg 21 522/3

FELIETON KULTURALNY

Rywal Szekspira

Napisał prof. dr Władysław Tarnawski

Z żołnierza na aktora — I na pisarza — Poezja, to wiedza... — „Humory” — Szekspira uważał za nieuka — Uniknął kary śmierci — Cnotliwa jędra — Od polemiki do bójki — Nie obcięto mu uszu — Zaszczepił dworskie — „Synkowie” Jonsona — Pieniądz jako sprzężyna ludzkich działań — Honorowy magister Oksfordu — Wśród Tytanów, nie wśród bogów.

YMI dniami obchodziła Anglia 300-lecie zgonu Bena Jonsona, jednego z plejady owych dramaturgów elżbietańskich, — których przyćmiła olbrzymia postać Szekspira. Marlowe miał od Jonsona więcej polotu, Webster tragizmu, Fletscher potoczności, on jednak góruje wyrazistością oblicza duchowego i posiadaniem skryzlowanego artystycznego credo. Trzeba też dodać, że najlepsze jego komedie nigdy nie znikły z repertuaru. W XVIII wieku grywał w nich Garrick, w XIX Dickens jako amator, a i dziś jeszcze pojawia się czasem w świetle kinkietów „Volpone” lub „Alchemik”.

Urodzony w r. (wedle dzisiejszej rachuby) 1573 jako syn karczowniczy z pogranicza szkockiego, Benjamin Jonson stracił wczesnie ojca, a matka wyszła ponownie za mąż za majstra murarskiego. Stąd poeta jako dorastający chłopak pracować miał przy budowlach. Wnet jednak rzucił to zajęcie. Wojował w Niderlandach, próbował zawodu aktora i zaczął pisać dla sceny. Meres, który w r. 1598 zestawiał rodzaj przeglądu twórczości współczesnej (i wyliczył 12 sztuk Szekspira), wymienia Bena jako „najlepszego w tragedii i komedii”. Lecz te młodociane tragedie musiały zginąć. Pierwsza znana komedia „Sprawa się zmieniła” opiera się na motywach Plauta. Jonson nigdy, zdaje się, nie był na uniwersytecie, ale czytał bardzo dużo. Jego znajomość klasyków jest imponująca. Oni to popchnęli go do rozmyślań nad istotą i techniką dramatu, pod których wpływem ostatecznie wprost przeciwstawił się współczesnym prądom.

Jonson nie uznaje żywiołowej twórczości. Dla niego poezja równoznaczna jest z wiedzą. Wszystko ma być starannie obmyślane i podane w jasnej formie. Lepiej powiedzieć za dużo, niż za mało. Akcje komentować ma chór lub odpowiadające mu postaci. Należy korzystać z klasyków, zapożyczając z nich tematy i nawet parafrazując ich wyrażenia. Równocześnie należy dbać o dokładność w malowaniu rzeczywistości, sprawdzając i przedstawiając realistycznie szczegóły. Komedie Jonsona odznaczają się bogactwem obserwacji obyczajów i mają nieraz postaci, brane żywcem z otaczającego świata. Dwie jego tragedie rzymskie wyszły z licznymi notami, w których Jonson cytuje historyków, a Cyccero w „Katylinie” wygłasza mowy, będące nieledwie poetyckim przekładem prawdzi-

wych. Sztuka polega na uogólnieniu. Stąd Jonson woli kreślić typy, dające abstrakcję cnot, występów i słabości ludzkich niż charaktery. Wedle terminologii współczesnej są to tzw. „humory”. Stąd programowy tytuł pierwszej jego sławnej komedii „Każdy w swoim humorze”. Podobno wystawienie jej Ben zawdzięczał Szekspierowi, ale zazdrościł mu powodzenia i uważał go za nieuka, stąd parokrotne złośliwe wycieczki w dziełach. Dopiero wiersz z r. 1623 był pośmiertnym hołdem dla największego ze współczesnych.

Zresztą Ben w ogóle nie umiał współżyć z ludźmi. Drażliwość i zarozumiałość wylały go w kłótnie i bójki. Dostał się do więzienia za zabicie w pojedynku pewnego aktora, ale karę śmierci zmieniono mu na piętnowanie, na podstawie starej ustawy o umięjących czytać. Wyszedł na wolność, nawrócony przez współwięźnia, księdza, na katolicyzm, ale po paru latach wrócił do protestantyzmu. Żył musiał żyć z żoną, gdyż mówi, że „była cnotliwa, ale jędra”. Pisał przeciw aktorom satyryczne sztuki, grane przez tzw. teatr dziecienny (na którego konkurencję narzeka Szekspir w „Hamlecie” czyniąc aluzję i do samego zatargu). Po przeciwniej stronie stanęli poeci Marston i Dekker wyprowadzając Bena na scenę i ośmieszając go zjadliwie. Doszło i do bójki na ulicy — Ben był silniejszy od Marstona, oblił go i odebrał mu pistolet. Ale towarzystwo pogodziło się wkrótce i Ben dostał się do więzie-

Przy nieregularnym wypróżnieniu, przekrwieniu wątroby, przy zaburzeniach trawienia i przyspieszeniu należy pić przez dłuższy czas codziennie rano na czczo i wieczorem przed udaniem się na spoczynek, pół szklanki naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa**. Zał. przez lek. Tg 21503

nia za wycieczkę przeciw Szkotom, rodakom nowego króla, w sztuce, napisanej do spółki z Marstonem i Chapmanem. Uniknął jednak groźącego pręgiarza i obcięcie uszu, a jego stosunki z dworem ułożyły się nad wszelkie spodziewanie.

Ulubioną rozrywką były tam „maski” — efektowne wzrokowo przedstawienia, w których grywały królowa i jej damy przebijając się za boginie, wróżki czy sławne postaci dziejów starożytnych. Na kostiumy poszły 2 tysiące sukien, pozostałych po strojnisz Elżbiecie. Do pisania tekstów trzeba było wykształconego a pomyślowego poety i wybór padł na Jonsona. Wywiązywał on się wcale szczególnie z zadania. Jego specjalnością było łączenie maski z antymaską — np. w jednym utworze wprowadził czarownice, które przyszły popsuć zabawę.

Sypały się tedy na poetę zaszczepki i dobrze mu się wiodło. Skupował książki, królował po gospodach spijając kwartami słodkie a mocne wino hiszpańskie, „Pod syreną” przekomarzył się z Szekspirem, „Pod diabłem” sprawował dyktaturę krytyczną wśród młodych poetów, którzy chętnie przybierali nazwę jego synków.

Lata 1605-13 są szczytem twórczości Bena i wydały cztery jego najsławniejsze komedie. Zresztą określenie „komedia” nie zawsze daje pełne pojęcie o utworze. Tragedią traci „Volpone” czyli Lis — z centralną postacią chciwego a żądnego użycia starca, udającego, że jest umierający, i wyzyskującego kandydatów do spadku, a znajdującego ohydny rozkosz w upadaniu ludzi.

Mniej posępny jest „Alchemik”, gdzie troje lotrów osiedliwszy się w pustym domu eksploatuje cały zastęp naiwnych głupców, sprzedając im magiczne formułki i ludząc kamieniem filozoficznym. Do ofiar należą ozdobiony tytułem Sir finansista z City, handlarz tytoniu i dwaj purytańscy predkanczy, szukający sztucznego złota w nadziei, że da im ono władzę nad

Bałtyccy szefowie sztabów w Polsce

Na zaproszenie naszych władz wojskowych przybywają do Polski na ćwiczenia wojskowe szefowie sztabów państw bałtyckich: Estonii — gen. Mikolaj Reek, Finlandii — gen. major Karol Oesch i Łotwy — gen. Marcin Hartmanis.

Przedstawiciele państw bałtyckich wezmą udział w manewrach odbywających się w Wielkopolsce.

Estoński szef sztabu gen. bryg. Mikolaj Reek urodził się w roku 1890 w Tallinie. Ukończywszy gimnazjum poświęcił się służbie wojskowej, kończąc w roku 1910 czugujewską szkołę wojskową. Po trzech latach przenosi się do akademii sztabu generalnego w Piotrogradzie.

Do tworzącego się wojska estońskiego wstąpił w roku 1918 obejmując początkowo stanowisko szefa sztabu, a następnie dowództwo 5 pułku piechoty i bierze udział w wielkich bitwach.

Po wojnie gen. Reek powołał w szkolnictwie wojskowym, następnie ukończył wyższą szkołę wojenną w Paryżu. W roku 1925 mianowany został szefem sztabu generalnego.

W latach 1927 — 28 był ministrem obrony narodowej, po czym wrócił na poprzednie stanowisko.

Szef sztabu armii fińskiej gen. dyw. Karol Lennart Oesch urodził się w roku 1892 w Pykajarvi.

Podczas wojny światowej walczył w 27 batalionie jęgrów niemieckich, w którym służyli wyłącznie ochotnicy fińscy. Po wojnie wraca do kraju z żołnierzami tego batalionu i walczy o niepodległość, wyróżniając się w walkach, jako kapitan i dowódca 8 batalionu jęgrów.

Po ukończeniu wojny szybko awansuje, zajmując odpowiedzialne stanowiska. W roku 1921 dowodzi wyborgskim pułkiem piechoty, a dwa lata później udaje się do Francji, gdzie

kończy wyższą szkołę wojenną, by po trzech latach wrócić do kraju, w stopniu pułkownika dyplomowanego na stanowisko komendanta fińskiej wyższej szkoły wojennej.

W roku 1929 dowodzi 1 dywizją piechoty, a w drugiej połowie 1930 zostaje awansowany do stopnia gen. majora i zostaje szefem sztabu generalnego.

Gen. Marcin Hartmanis urodził się w roku 1882 w okręgu Kuldigi. Szkołę średnią i wojskową ukończył w Wilnie. Dążąc do dalszego pogłębienia wiedzy wojskowej, w roku 1913 wstępuje do akademii wojennej, lecz wojna przerywa mu studia.

Do armii łotewskiej zgłasza się, jako kapitan i wkrótce bierze czynny udział w historycznej bitwie z armią von der Goltza pod Cesis. W lipcu roku 1919 otrzymuje nominację na stanowisko szefa sztabu brygady północno-łotewskiej.

W latach 1921 — 22 pełni obowiązki attaché wojskowego w Polsce, następnie udaje się do Paryża, gdzie kończy wyższą szkołę wojenną.

Po powrocie do kraju zostaje mianowany pierwszym zastępcą szefa sztabu armii, następnie powraca do linii, by w roku 1934 objąć stanowisko szefa sztabu armii łotewskiej.

Udział wysokich przedstawicieli armii bałtyckich w naszych manewrach jest nowym krokiem zbliżającym współpracę wojskową naszej armii z sąsiadami północnymi.

Najlepszą rekajmiją

jest zaufanie całego świata.

To właśnie zaufanie przemawia niezbicie za skutecznością Aspirin'y.

ASPIRIN'A

prawdziwa tylko ze znakiem krzyża „Bayera” Wyrabiana w kraju.

ng 49 213

światem i możność prześladowania wszystkich innych wyznań. L. C. Knight, autor wydanej w roku bieżącej książki o Jonsonie, zwrócił uwagę, o ile bardziej nowoczesny jest on od Szekspira. W świecie dzonsonowskim główną sprzężyną działania ludzkiego jest pieniądz, najczęstszym występkiem chciwość...

Trzecia komedia, „Epicolne czyli Milcząca niewiasta”, ma akcję farsową i wyprowadza na scenę postaci modnego towarzystwa. Jeden z pomysłów sytuacyjnych — pojedynek między dwoma tchórzami, którzy boją się siebie wzajemnie i ponoszą wszelkie ofiary, aby skończyło się bez krwi rozlew — został zapożyczony z Szekspira (z „Wieczoru Trzech Króli”) i daje pole do zajmującego porównania. Mniejszy poeta postanowił temat wycisnąć jak cytrynę, stąd popadł w przesadę i popsuł świetny efekt pierwowzoru.

Czwarta komedia „Jarmark na świętego Bartłomieja” to olbrzymi obraz zabawy ludowej, pełny ruchu i gwaru, choć i nieodzownej ordynarności.

Pomysły dalszych sztuk Jonsona były coraz wyszukawsze, wykonanie coraz słabsze, toteż jedna po drugiej padała na scenie. Poeta przypisywał to ludzkiej zawiści i głupocie, toteż gorzkniał z latami. Bywały przebieżki np. honorowy tytuł magistra, nadany mu przez Oxford, lub 100 funtów, przyślanych przez Karola I na wieść o chorobie Bena. Lecz na ogół działało mu się coraz gorzej, tracił pamięć, musiał ograniczać się finansowo, spaliła mu się biblioteka z rękopisem własnej poetyki (opartej naturalnie na Arystotelesie i Horacym), staruszką ogarniała mizantropia, której dawał upust w wierszach. Tylko kilku młodych literatów otaczało go do zgonu wciąż i uwielbieniem.

Bardzo trafnie powiedziano o Jonsonie, że „tron jego stoi nie wśród bogów olimpijskich, lecz wśród tytanów”. Pedantyczny, zgryźliwy, małostkowy, odbija on od słonecznej komedii szekspirowskiej jak mrok od jasności niebieskiej. Nie umie na ogół kreślić postaci kobiecych, pisze ciężkim wierszem białym. Natomiast ma świetną obserwację, starannie obmyślane efekty, dużo zdrowych myśli, wreszcie niezaprzeczony talent liryczny. Wywarł duży wpływ, także poza dramatem, np. na Scotta i Dickensa.

Władysław Tarnawski

L w ó w

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO WILDA

Zebranie plenarne we czwartek 9 bm. o godz. 20 na sali kol. Zawadki — Górna Wilda 75.

KOŁO STARE MIASTO

Zebranie plenarne Koła odbędzie się w czwartek, dnia 9 bm. o godz. 20 na sali Domu Katolickiego na Śródcie.

KOŁO ŚW. ŁAZARZ

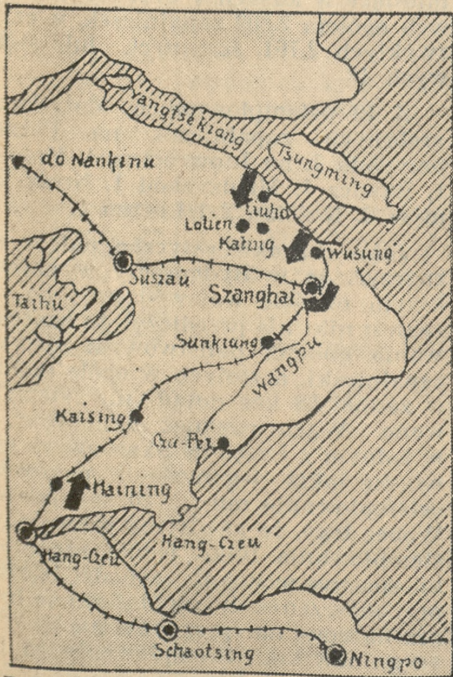
Zebranie plenarne Koła odbędzie się w czwartek, dnia 9 bm. o godz. 20 na sali kawiarni „Esk”, Marsz. Focha 72.

PIĘKNĄ KARNACJĘ DAJĄ

PUDRY HIGIENICZNE w dwunastu najmodniejszych odcieniach. Przygotowane według najnowszych postępów nauki, absolutnie nieszkodliwe na cerę.

Lab. Chem. Farm. M. MALINOWSKIEGO Warszawa, ul. Chmielna 4

Do nabycia we wszystkich, pierwszorzędnym firmach.

Pozycje wojsk japońskich pod Szanghajem.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Czwartek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Piotra Klaw. | Mikołaja z Tol.
Sobolebora | KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
| Władysława

Słońca: wschód 5,16, zachód 18,24
Długość dnia 13 godzin 08 minut
Księżyc: wschód 10,34, zachód 19,33
Faza: 5 dzień po nowiu

Wrzesień

9

Czwartek

Ważne numery telefonów:

Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogólna: 19-57, 30-50
Policja: 42-21
Poczt.: 15-60 i 28-36
Poczt. taksówk.: 77-08
Klinika przy Polnej 74-02
Marsz Pocha (nar. Niegolewskich) 77-82
Plac Świątków 49-30
Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35
Rynek Wildecki 66-35
W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87
Grunwaldzka 77-72
Rynek Jeź. 77-08
Klinika przy Polnej 74-02
Marsz Pocha (nar. Niegolewskich) 77-82
Plac Świątków 49-30
Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35
Rynek Wildecki 66-35
W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87

Poczt. biuro zleceń: 49-23, zegarynia: 07, Centr. międzym. 00, Inf. tel. 09, Biuro napr. 08, Inform. dworc. 67-41, Dw. autob. 67-19, Lotnisko 78-45.

Woda w WARCIE

poziom: — 0,21 m.
temper.: + 19,2

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 8 września 1927 r.

Do strajku murarzy przyłączyła się organizacja polierów. Wielu strajkujących wyjechało w poszukiwaniu pracy do Bydgoszczy, Katowic i Łodzi, gdzie były lepsze warunki pracy. — Zaprowadzona została nowa taryfa dorożkarska. — Zakończono konkurs ozdabiania balkonów. Dyplom honorowy otrzymał p. A. Gapski (Wierzbicę 27), nagrody pierwsze przyznano pp. Piątkowskiemu (Łakowa 7), Sieradzkiemu (Wąły Jagielly 18), Wąłkowiakowi (Mostowa 3), Wesółowskiemu (Al. Marcinkowskiego 19), Witkowskiemu (Poznańska 56).

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 8 września 1837 r.

W miesiącu sierpniu w obwodzie regencji poznańskiej utonęły 33 osoby; 23 przy kąpielach, trzy przy pławieniu koni, dwoje dzieci w rowie, dwoje dzieci i jedna służąca w studni, jedna osoba przy łowieniu ryb.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Kościół OO. Franciszkanów.** Uroczyste nabożeństwo misyjne z wystawieniem Najśw. Sakramentu i kazaniem — odbędzie się w naszym kościele w czwartek, dnia 9 bm. o godz. 19. (o)

— * **Piesza pielgrzymka do Dąbrowki.** Kościółnej wyrusza w sobotę, 11 bm., po wrót 12 bm. wieczorem około godz. 21. W sobotę rano o godz. 6 odprawi się msza św. w kościele św. Małgorzaty na Śródcie, po czym wyruszy przez Kicin, Czarne Olejki do Dąbrowki. Pielgrzymka przybywa na miejsce około godz. 17. (o)

— * **Piesza pielgrzymka do Tulca.** W niedzielę, dnia 12 bm. urządza parafia św. Stanisława Kostki w Poznaniu na Winiarach tradycyjną pielgrzymkę pieszą do cudownego obrazu Matki Boskiej w Tulcach.

O godz. 4 rano odprawi się msza św. w kościele na Winiarach. Po mszy św. wyruszą pieszymi drogą Obornicka, Tamą Garbarską, Wielkimi Garbarami, Groblą do Zegrza, gdzie jest pierwszy postój — stąd udają się wprost do Tulca. W pielgrzymce towarzyszyć będzie w obie strony orkiestra.

Powrót pielgrzymki do kościoła parafialnego nastąpi około godz. 19 wiecz. Na zakończenie odprawi się nabożeństwo dziękczynne. (o)

OSOBISTE

— * **Mianowanie.** Prezydent Rzplitej mianował w dniu 29 lipca 1937 r. p. Leona Januszcza sędzią Sądu Grodzkiego w Gdyni.

— * **Odznaczenia.** Za zasługi na polu rozwoju rzemiosła oraz udział w Wystawie Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego w Warszawie otrzymali, jak donosi Monitor Polski nr. 138, srebrny krzyż zasługi: mistrz ślusarsko-tokarski Stanisław Lis, mistrz złotniczy Józef Pendowski, Maksymilian Tyrchan, właściciel warsztatu mechanicznego i mistrz ślusarski Zygmunt Wiśniewski, wszyscy z Poznania.

PODZIĘKOWANIA

— * **Wynik kwesty.** Stowarzyszenie ku wspieraniu głuchoniemych składa jak najserdeczniejsze podziękowania wszystkim dobroczyńcom za złożone ofiary w wysokości 819,90 zł na rzecz Schroniska dla głuchoniemych w Poznaniu.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Ostatnie dwa koncerty orkiestry symfonicznej.** Z powodu podjęcia przez orkiestrę prób przygotowawczych w Operze, sezon koncertów letnich w ogrodach miejskich dobiega końca. Ostatnie dwa koncerty odbędą się dziś w środę 8 bm. i w czwartek 9 bm.

Czwartkowy koncert pod dyrykcją dyr. dr. Zygmunta Latoszewskiego odbędzie się w Parku Wilsona o godz. 19-tej.

— * **Tramwajeza uzyskali 7 procent podwyżki.** W dykcji P. K. E. toczyły się ostatnio rokowania w sprawie około 20-procentowej podwyżki plac, której zażą-

Znachor Tkacz zawisł na szubienicy

W dniu dzisiejszym o godzinie 7 rano na podwórzu więzienia przy ulicy Młyńskiej wykonano wyrok śmierci przez powieszenie na 42-letnim bandycie Janie Tkaczu, osławionym „znachorze” z Wysocka Małego (pow. Ostrów).

Tkacz stał na czele nieuchwytej bandy, która w ubiegłym roku grasowała na terenie powiatu ostrowskiego. Łącznie ze swymi współnikami Tkacz dokonał w dniu 25 września ub. roku napadu rabunkowego na szosie Ostrów — Odolanów na drogęmistrza Stanisława Grzele, który wioził do Ostrowa pieniądze na wypłaty robotnicze. Następnie w dniu 5 grudnia ub. r. na drodze

między Biskupicami i Czekanowem, również w celach rabunkowych, zamordował zasłużonego działacza narodowego śp. Stanisława Nowackiego, sekretarza Stronnictwa Narodowego w Biskupicach Ołobocznym. Nadto Tkacz miał na sumieniu szereg kradzieży świń i kradzieży kolejową, dokonaną w dniu 31 października ub. r. na linii kolejowej Przygodzice — Ostrów, gdzie z wagonu towarowego zabrano 3 bale różnych towarów i nieokreśloną ilość węgla.

Wyrokami Sądu Okręgowego w Ostrowie z dnia 7 kwietnia rb., Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22

czerwca rb. oraz Sądu Najwyższego w Warszawie z sierpnia rb. skazano Tkacza na karę śmierci.

Egzekucję wykonał kat Braun ze swoim pomocnikiem. Przy egzekucji był obecny wiceprokurator S. O. Michna, zastępca naczelnika więzienia, kom. Sulkowski, kapelan więzienny ks. Spachacz, lekarz więzienny i kierownik sekretariatu prokuratury S. O., p. Dziurkiewicz.

Tkacz przed powieszeniem go okazał skruchę, pojechał się z Bogiem i nie wyraził żadnych specjalnych życzeń, jedynie wydał dyspozycję co do swoich przedmiotów, które prosił wręczyć pewnej kobiecie. (k)

IWONICZ-ZDRÓJ

od 21 sierpnia rozpoczął III sezon jesienny poleca ryczałtowy pobyt z kuracją 3 tygodnie **zł 153,-** Ządacie prospektów. Bezpośrednio wagon Poznań - Iwonice ng 47 788

„Jedziemy do Warszawy”. Z okazji kongresu Przeciwalkoholizmu oraz meczu piłkarskiego Polska — Dania Delegatura Ligi Popierania Turystyki organizuje wycieczkę pociągiem popularnym z Poznania do Warszawy. Ojdzd w sobotę, dnia 11. bm. o godz. 22.45. Powrót we wtorek, dnia 14. bm. o godz. 5.47. Bilety w cenie 8,80 zł do nabycia w kasach biletowych oraz w biurach podróży: Orbis i Wagons-Lits/Cook w Poznaniu. 50% ulga dojazdowa w promieniu 20—150 km.

„Kupujemy owoce krajowe”. Dnia 19. bm. Delegatura Ligi Popierania Turystyki organizuje pociąg popularny do Wolsztyna z okazji odbywających się tam „Targów Owocowych” — cena biletu 3,40 zł.

zg 1927

Nożownik zabił syna właściciela majątku

Wągrowiec. (wg) Na podwórzu właściciela majątku Michalskiego w Gorzewie, powiatu wągrowieckiego, weszło 3 osobników, którzy wszczęli awanturę.

Ponieważ na wezwanie podwórza nie opuścili, przeto syn właściciela, Władysław, zaczął ich przemocą wypychać. W tym momencie jeden z awanturników dobył noża i zadał nim Władysławowi Michalskiemu głęboką ranę w lewy bok kładąc go trupem na miejscu.

W dochodzeniach ustalono, że zabójcą jest niej. Edmund Andrzejczak ze Zakrzewa, powiatu wągrowieckiego. Sprawcę zabójstwa aresztowano i odstawiono do dyspozycji władz sądowych w Wągrowcu.

KRONIKA POLICYJNA

— * **W kwartale 8 tys. zameldowanych kradzieży.** W drugim kwartale rb. (od kwietnia do czerwca włącznie) zameldowano Policji Państwowej w Wielkopolsce następujące przestępstwa: opór władzy (39), nawoływanie do przestępstwa (6), świadome puszczanie w obieg fałszywych monet (5), fałszerstwa (126), podpalenia (36), zabójstwa dokonane (19), usiłowane (8), ciężkie uszkodzenia ciała (281), dzieciobójstwa (8), rozbój (22), kradzieże 8.275 wypadków, w tym mieszkaniowych 1.205, z lasu i pola 894, paserstwo (51) i oszustwa (602).

KRONIKA SĄDOWA

— * **Malarzowi wolno.** Przed Sądem Grodzkim w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko 29-letniemu malarzowi Konradowi Kerkerowi, zam. w Poznaniu przy ul. Cieszkowskiego 8, oskarżonemu o to, że do swego mieszkania sprowadzał młode panienki i dokonywał zdjęć pornograficznych, które rozpowszechniał. Na rozprawie ustalono, że oskarżony malarz dokonywał zdjęć za zgodą zainteresowanych osób i zdjęcia te wykorzystywał przy swojej malarskiej pracy, lecz ich nie rozpowszechniał. Na rozprawie oskarżonego doprowadzono z aresztu, w którym przebywał 4 tygodnie.

Sąd uznał, że oskarżony jako malarz mógł dokonywać zdjęć potrzebnych mu przy wykonywaniu jego pracy, przewód zaś nie ujawnił, żeby oskarżony zdjęcia te rozpowszechniał, wobec czego sąd oskarżonego uniewinnił. (k)

W Wielkopolsce ostemplowano 16.726 zapalniczek

w tym tylko 19 srebrnych i ani jednej złotej

Rozpoczęte na terenie Izby Skarbowej w Poznaniu w dniu 3 lipca stemplowanie po ulgowych cenach zapalniczek trwa w dalszym ciągu.

Dotychczas w ciągu dwóch miesięcy, tj. lipca i sierpnia ostemplowano na terenie poznańskiej Izby Skarbowej, a więc w 37 kasach Urzędów Skarbowych i kasie centralnej w Poznaniu ogółem 16.726 zapalniczek, w czym zwykłych było 16.420, stołowych i ściennych 287, srebrnych 19. W lipcu ostemplowano razem we wszystkich kasach Urzędów Skarbowych, kasie centralnej Izby Skarbowej w Poznaniu zwykłych zapalniczek 5.489, stołowych 96, srebrnych 12, a sierpniu zaś zwykłych 10.931, stołowych 191, srebrnych 7.

W Poznaniu w 7 kasach Urzędów Skarbowych, kasie centralnej poddano stemplowaniu razem w lipcu i sierpniu 5.561 zapalniczek, w czym zwykłych było 5.536, ściennych lub stołowych 97, srebrnych 7. Na drugim miejscu pod względem ilości przedstawionych do stemplowania sztuk znalazła się Bydgoszcz, gdzie oznaczono godłem państwowym w ciągu dwóch

miesięcy w kasach 4 Urzędów Skarbowych ogółem 2.809 zapalniczek, w czym zwykłych 2.761, ściennych lub stołowych 48.

Z 19 ostemplowanych dotychczas srebrnych zapalniczek na Poznań przypada 7, na Inowrocław 1, Mogilno 1, Rawicz 4, Międzybóże 1, Nowy Tomisz 2, Kościan 2 i Leszno 1.

Jako charakterystyczne należy zaznaczyć, że w Bydgoszczy w największym mieście województwa po Poznaniu nikt nie przedłożył do nacechowania godłem państwowym srebrnej zapalniczki, a złotych w ogóle nigdzie w żadnej 38 kas dotąd nie stemplowano. Warto również zanotować, że w jednym z Urzędów Skarbowych zjawiał się jakiś jegomość i poprosił o ostemplowanie mu... 20 zapalniczek. Wobec tego, że każdy ma prawo do ostemplowania tylko jednej zapalniczki, spisano protokół, zachodzi bowiem przypuszczenie, że zapalniczki te były przeznaczone na sprzedaż a nie do własnego użytku. Stemplowanie po ulgowych cenach trwać będzie do końca września. (sk)

TARG NA PLACU SAPIEŻYŃSKIM

Dziś na targu na placu Sapiieżyńskim placowo (w zł za pół kg).

Nabiał: masło wiejskie 1.50—1.60, masło mlecz. 1.70—1.80, twaróg 0.25—0.30, śmietana (litr) 1.40—1.60, mleko (litr) 22—24, jaja (mendel) 1.20—1.30.

Drób i dziczyzna: kura 2.00—3.20, kaczka 1.80—3.00, perlica 1.80—2.40, gołąb 0.40 do 0.60, para kurczak 1.60—2.60, para kuropatki 1.00—1.40.

Owoce (w groszach): śliwki 15—20, cytryny 10—13, owoce suszone 80, jabłka 15—35, gruszki 15—25, borówki 35—40, winogrona (krajowe) 30—40, brzoskwinie 40—60.

Grzyby: kurki 15—20, borowiki 70—90, rydze 0.70—1.00, pieczarki 30—40, kozaki 25—35, masłaki 25—35, zielone grzyby 20—25, sowy 25.

Jarzyny (w groszach): ziemniaki 3, buraki 5—10, pietruszka (pęczek) 10, seler (szuka) 5—10, sałata 5—10, szpinak 10—15, rzodkiewki 5—10, ogórki (mdl) 25—50, kalarepa 5—10, marchewka 5—8, kalafior 10—40, pomidory 7—10, fasola 10—20, kapusta biała 10—15, włoska 15—20, modra 8—20 (główka).

Mięso: wołowina 0.60—1.00, wieprzowina 0.80—1.00, cielęcina 0.70—1.00, skopowina 0.60—0.80, słonina 0.90—1.00, koczina 0.50—0.60, smalec 1.20—1.25.

Raki: 0.80—3.60 za mdl.
Ryby: tryby śniecie 10—20 groszy mniej; karp 1.20—1.30, szczupak 1.30—1.40, lin 0.90—1.00, sandacz 1.80—2.00; okoń 0.70—1.00, karaś 0.80—1.00, białe ryby 0.40—0.50, leszcz 0.50—0.70, węgorz 1.30—1.40, sum 1.00—1.60, dorsz dzielony 50—60.

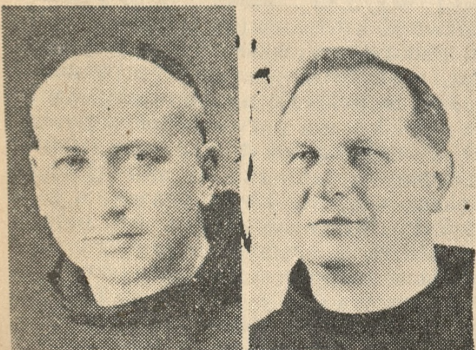
Od ostatniego targu podrożały jajka.

Głowa Zakonu OO. Franciszkanów odwiedza Jarocin

OO. franciszkanie budują w Jarocinie nowy klasztor. Obecnie północne skrzydło, mające mieścić w swych murach Małe Seminarium Zakonne, jest już pod dachem.

Jak wielką wagę przywiązuje do tej placówki najwyższa władza zakonna, świadczy fakt, że z Rzymu przyjeżdża w czwartek, 9. bm., do Jarocina

O. General Leonard Maria Bello z Rzymu prowincja Zakonu

general tegoż zakonu, o. Leonard Maria Bello. Życzymy Jarocinowi, aby wizytacja ta przyczyniła się do szybkiego postępu robót budowlanych.

Według stanu z dnia 4 października 1936 r. Zakon OO. Franciszkanów liczy 104 prowincje, 2.012 klasztorów i 24.482 członków. Drugi Zakon św. Franciszka tzw. Klaryski liczą 13.589 członków. W Trzecim Zakonie, zjednoczonym z Pierwszym Zakonem, istnieje 31 różnych kongregacji męskich z 1.112 członkami i 444 kongregacji żeńskich z 81.767 członkiniami. Łączna liczba wszystkich trzech zakonów franciszkańskich wynosi zatem 120.750. Są oni rozsiani po całej kuli ziemskiej. Do tej liczby należy jeszcze dołączyć potężną armię świeckich tercjarzy, których jest 1.904.306. Tej to potężnej rzeszy trzech zakonów św. Franciszka duchowym wodzem jest przybywający obecnie do Wielkopolski o. general L. M. Bello.

W Polsce są trzy prowincje tegoż zakonu, które razem mają 55 klasztorów, 222 kapłanów, 192 kleryków i 293 bractwisków, czyli ogólnie 707 członków.

Niezwykłe zderzenie samochodów

Dzisiaj o godz. 12,30 przy zbiegu Wałów Wazów i ul. Libelta, tuż przy parku Moniuszki, wydarzył się niezwykle wypadek samochodowy.

Z pochylonych Wałów Wazów zjechał samochód osobowy marki Citroen nr rej. B 63 359, prowadzony przez budowniczego Bandycha. W samochodzie poza prowadzącym siedziały jeszcze trzy osoby. Od strony ul. Libelta pędził samochód marki „Hannomag” nr rej. A 66 120, prowadzony przez p. Jouana, właściciela maj. Kłęka (pow. Jarocin).

Samochód ten całą siłą uderzył w zjeżdżający z Wałów Wazów samochód budowniczego Bandycha, wyracając go. Siłą zderzenia cały środek samochodu został wgnieciony, przy czym wypadły wszystkie szyby. Siedzące w samochodzie osoby na szczęście poza drobnymi skaleczeniami nie odniosły poważniejszych obrażeń. Przód samochodu p. Jouana został natomiast poważnie uszkodzony.

Na miejscu wypadku, który mógł zakończyć się bardzo tragicznie, zebrał się tłum przechodniów. Przybyły posterunkowy I Komisariatu P. P. spisał protokół.

Zakon św. Franciszka działa na ziemiach polskich prawie że od początku swego istnienia, tzn. już 700 lat. Wydał też wielkich Polaków w ciągu wieków, jak światłego arcybiskupa bł. Jakuba Strzemię, wielkiego misjonarza Rusi bł. Jana z Dukli, znanego bernardyna bł. Władysława z Gielnowa, a osoby, jak bł. Kinga i bł. Jolanta o krwi królewskiej były także członkami zakonu św. Franciszka. Znany brat Al-

bert, wielki przyjaciel ubogich, Jacek Malczewski, artysta malarz z Radomia, — osobistości najnowszych czasów — czekają na proces kanonizacyjny.

Powyższe wskazuje, jak bardzo nasz naród polski jest związany z Zakonem OO. Franciszkanów. Dlatego też witamy o. Generala, jako prawowitego następcę św. Franciszka, w kraju naszym, po więcej niż stuletniej przerwie, z szczerą wdzięcznością.

Wronki (Tel. wł.). Dziś po południu przybywa do naszego miasta na wizytację klasztoru Ojców Franciszkanów general Zakonu o. Leonard Maria Bello z Rzymu.

Not. Rozwadowski stanie 13 bm. przed sądem

Kościan. (ko) Jak się dowiadujemy, na dzień 13 września rb. wyznaczono rozprawę karną przeciwko notariuszowi Rozwadowskiemu z Kościana. W dniu tym minie dokładnie pół roku od chwili aresztowania not. Rozwadowskiego, aresztowanego go bowiem w dniu 16 marca 1937 r.

Jak już wówczas informowaliśmy naszych Czytelników, śledztwo prowadzone przez sędziego śledczego Wł. Błażewskiego z Leszna, ujawniło nadużycia na sumę przeszło 25 tys. Aresztowanie reagenta Rozwadowskiego, które nastąpiło bezzwłocznie po przeprowadzonej w dniu 13 marca rb. re-

wizji, wzbudziło w Kościanie i okolicy wielkie wrażenie, gdyż not. Rozwadowski znany był ogólnie jako „filar” rozbitego BBWR, a poza tym przypisywano mu też założenie „sanacyjnej” gazety w Kościanie, która do dnia dzisiejszego mieści się jeszcze w jego domu przy Rynku. Bogate urządzenie prywatnego mieszkania notariusza przy Al. Kościuszki zostało obłożone aresztem.

Rozprawa ze względu na wielką liczbę świadków toczyć się będzie w Kościanie na sesji wyjazdowej Sądu Okręgowego z Leszna i potrwa prawdopodobnie kilka dni.

Z WIELKOPOLSKI

— * GOSTYŃ. W ub. niedzielę wybuchł pożar w zagrodzie p. Stanisława Radolę w Drzewcu, który strawił doszczętnie stodołę wraz z tegorocznym zbiorem. Na miejsce pożaru przybyły 2 sikawki motorowe z Gostynia, oraz kilka sikawek konnych, które pożar zlokalizowały. — Straty pokrywa ubezpieczalnia. Pożar powstał od iskry z komina.

— Konkurs podkuwaczy koni urządził Tow. Hodowców Koni. Konkurs odbędzie się 29 bm. o godz. 10 na targowicy miejskiej w Gostyniu.

— Towarzystwo Kultury i Sztuki zorganizowało (pod kierownictwem dyr. Stachowskiego) w ub. niedzielę 5 bm. wycieczkę autobusową do Gniezna i Biskupina. Koszta wyniosły 9 zł cd osoby. Udział wzięło 29 osób.

— Stronictwo Narodowe urządziło w niedzielę 12 bm. zjazd międzypowiatowy. Zbiórka członków o godz. 9 w Strzelnicy, skąd nastąpi wyjazd do kościoła na nabożeństwo. O godz. 15,30 publiczne zebranie w ogrodzie Strzelnicy. (gp)

— * INOWROCŁAW. Stadion Miejski przy szosie Rabińskiej, który posiada — jak dotąd — szereg niedomagań, otrzyma w roku przyszłym obszerną trybunę przeznaczoną na 600 widzów oraz szatnię wraz z natryskami.

— Cech Malarzy i Pozłotników odbył pod przewodnictwem starszego cechu p. Ign. Lisieckiego w salce sokolnej, swe kwartalne zebranie, na którym omówiono szereg ważnych spraw organizacyjnych.

— Cukrownie Janikowo i Tuczno ofiarowały razem 21 000 zł na Fundusz Obrony Narodowej. (mz)

— * ŁABISZYN. Dobra ordynacji łabiszyńskiej, obejmujące kilkadziesiąt tysięcy mórg roli uprawnej, lasów i łąk nadnoteckich, ulega systematycznej parcelacji. Dotychczas rozparcelowano 1400 morgów folwark w Łabiszynie, majątność Smogorzewo, 1400 mórg obszaru, oraz folwarki Ojżanowo i Smerzynek. Na przyszły rok przewidziana jest parcelacja Żałachowa. Cegielnia przeszła w ręce polskich przedsiębiorców w Łabiszynie. (gn)

— * POBIEŻDZKA. Z nieustalonych dotąd przyczyn wybuchł pożar u rolnika Majewskiego w Kocanowie, który strawił doszczętnie stodołę z tegorocznym żniwem, chlew i częściowo dom mieszkalny. (pk)

— * PONIEC. W poniedziałek, dnia 6 bm. odbyła się posiedzenie Rady Miejskiej, na którym przeprowadzono wybór burmistrza. Postawiono pod głosowanie trzy kandydatury m. in. pp. plk. Kreutzingera, Ciesielskiego i kpt. Klińskiego. Na ogólną liczbę 12 radnych oddano 10 głosów na plk. Kreutzingera, na Ciesielskiego 2 głosy. Burmistrzem niezawodowym na lat 5 został p. plk. Kreutzinger. (pb)

— * SIERAKÓW. Od piątku do niedzieli Sieraków gościł w swych murach Księcia Kościoła, J. Eks ks. biskupa Dymka. Dostojnik wizytował parafie sierakowską i udzielił 1500 osobom Sakramentu Bierzmowania. Ks. biskup zainteresował się bliżej renowacją miejsc. kościoła. Dostojnego Gościa podejmowało miasto b. rozczyście. W sobotę wieczorem odbyły się uroczystości na rynku. W niedzielę koncertowała orkiestra KSM i śpiewał Chór kościelny. Po nabożeństwie dziękczynnym i owacyjnym pożegnali.

Poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę szkoły w Puszczykowie

Moment poświęcenia kamienia węgielnego przez ks. prob. Koppego. W głębi stary budynek szkolny.

W poniedziałek o godz. 16 zebrał się na placu budowy nowo powstającej siedmioklasowej szkoły powszechnej w Puszczykowie zaproszeni goście celem wzięcia udziału w uroczystości poświęcenia kamienia węgielnego. M. i. przybyli pp. starosta powiatowy dr Jerzykowski, inspektor szkolny Groele, delegacje Rady Gminnej, Rady Gromadzkiej, miejscowych towarzystw i komitet budowy szkoły powszechnej w Pu-

puszczykowie. Po powitaniu przybyłych gości przez wójta Michalskiego nastąpiło poświęcenie kamienia węgielnego, którego dokonał ks. prob. Henryk Koppe. Insp. Groele uwypuklił w swym przemówieniu ofiarną pracę komitetu budowy szkoły.

Po wspólnym śpiewie „Boże, coś Polskę” zakończono podniosłą uroczystość, po czym zwiedzano budowlę

NIE MARTW SIĘ

SIWE WŁOSY USUNĄĆ ŁATWO, NIEDOSTRZEĆ! GALNIE DLA OTOCZENIA, BO BEZ CZUDEJ POMOCY, STOSUJĄC NIESZKODLIWY NIEZŁĄ: WODNY ODSIWIACZ

ORIENTINE
PARF. D'ORIENT / R. OSTROWSKI S.A. / WARSZAWA
25 LAT DOŚWIADCZENIA - GWARANCJA JAKOŚCI

nr 49262

niu, odjechał J. Eks ks. biskup do Kwidzyna. — Nieczynna od kilku lat łańucha szkła ma zostać wkrótce uruchomiona.

— * ŚREM. Dyrekcja kolejowa wprowadziła z dniem 6 bm. korzystną zmianę w jesiennym rozkładzie jazdy na linii Jarocin — Czempin. Pociągi osobowe nr 3544 odj. Czempin 14,18, przyj. Śrem 15,05 i nr 3545 odj. Śrem 15,12, przyj. Czempin 16,01, które kursowały dotychczas tylko w dni robocze, będą odjazd kursować codziennie.

— Do pałacu hr. Franciszka Żółtowskiego w Brzeźnicy włamali się ub. nocy pomiędzy godz. 24 a 5 dwaj nieustaleni sprawcy, którzy wyjęli na parterze szybę w oknie od strony parku, wyjęli otwór szwidrem w zasłoniętej okiennicy, odsunęli sztabę żelazną, przytrzymując okiennice i weszli przez okno do jadalni. Włamywacze spędzowali jadalnię, kredens. Skradli ze sztućca 11 srebrnych łyżeczek, 11 widelcy, 11 łyżeczek do herbaty i 12 do czarnej kawy, na których był wyryty herb rodowy. Poza tym w pięciu pokojach na parterze i piętrze w poszukiwaniu prawdopodobnie za gotówką względnie cenniejszymi przedmiotami przeszukali biurko oraz wszystkie szafy. Zabrali fuzję dubeltówkę kal. 16 nr 74462. Ze spiżarni skradli kilka butelek wina francuskiego i wędline. Włamywacze, jak ślady wskazują, udali się szosą w kierunku Polska. W miejscu dokonania przestępstwa policja przeprowadziła energiczne śledztwo.

— W dziekanej pielnicy do stóp Najświętszej Panny Marii na Jasnej Górze, zorganizowanej przez Zarząd Grodzki Stronictwa Narodowego w Poznaniu brało udział kilkadziesiąt patników, członków miejscowego i okolicznych kół Stronictwa Narodowego. (su)

— * ŻABIKOWO. W ub. niedzielę w nocy został napadnięty na dworze w pobliżu poczty p. Józef Cudera, zam. w Żabikowie przy ul. Pożnańskiej. Nieznany osobnik zaatakował go jakimś narzędziem w głowę, powyżej oka. P. Cudera stracił przytomność i upadł. Po jakimś czasie, zbroczony krwią i osłabiony wpływem krwi dowlókł się do domu, skąd brat jego Jan w towarzystwie p. Plotkowiaka udali się po pierwszą pomoc do dra Stachowiaka w Luboniu, który odmówił w nocy pomocy. Na prośbę napadniętego, ażeby mu zatałmował przynajmniej upływ krwi, dr Stachowiak powtórnie odmówił i powiedział, że po opatrunku ma się zgłosić rano. P. Cudera musiał się o własnych siłach udać do Poznania na stację Pogotowia, gdzie mu udzielono dopiero doraźnej pomocy. Posterunek P. P. we Fabianowie spisał protokół o zajściu z lekarzem. (pl)

Z POMORZA

— * GRUDZIĄDZ. Główny akcjonariusz firmy „Sain”, p. Meller, otworzył przy ul. Chelmskiej fabrykę konserw mięsnych i wędlin. Zalogą pracowników, obecnie wyrażająca się cyfrą 60 osób, powiększona zostanie do 300.

— Znany lokal restauracyjny „Tivoli” przeszedł w ręce polskie.

— W ub. tygodniu lekarz miejski stwierdził 5 wypadków płonicy i 6 wypadków gruźlicy, w tym dwa wypadki śmiertelne. Wypadki zachorzeń na gruźlicę zachodzą na terenie miasta coraz częściej. (gn)

— * TORUŃ. W fabryce gazomierzy i wodomierzy przy ul. Bydgoskiej zauważono kradzież 500 kg materiału mosiężnego wartości 400 zł.

— W środę nastąpiło otwarcie Państw. Pedagogium, które mieści się w gmachu przy ul. Sienkiewicza 30-32.

— Na terenie Torunia grasuje pewien osobnik, który kolportuje pismo sekiarskie pt. „Hufiec Maryi”.

— W Chelmży w pow. toruńskim utworzono gimnazjum miejskie z pełnymi prawami państw. Na dyrektora powołano Ant. Bonina, dyr. gimn. państw. w Chelmży w stanie spoczynku. (z)

— Ostatnio rozpoczęto odnawianie najpiękniejszego domu gotyckiego przy Staromiejskim Rynku 9. Dwukondywny ten dom, zbudowany pod koniec XIV w., jest charakterystyczny z powodu powtórzenia form architektonicznych ratusza w postaci wysmukłych wnęk ostrołukowych.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 7 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Przemysław Józef Czerniak i Marianna Wrzesińska z domu Bartkowiakówna; handlowiec Jan Stróżyk i Izabela Lewandowska; urzędnik Banku Polskiego Tadeusz Linke i Halina Gay; urzędnik gospodarczy Adam Strojnowski w Graboszewie; pow. żniński, i Helena Pawlakówna; kupiec Szczepan Ratajczak i ekspedientka Marta Kaczyńska, szofer Józef Zietkowski i krawcowa Pelagia Judkówna; robotnik Antoni Donder i Małgorzata Röhr; fryzjer Leon Nowak i Władysława Kwiatkowska; muzyk Eugeniusz Raabe w Łodzi i laborantka Maria Lesznerówna; posterunkowy służby śledczej Stanisław Lisiecki i krawcowa Janina Marcinkowska; słusarz Antoni Siedź w Minikowie, pow. poznański, i robotnica Emilia Jenerałczykówna; słusarz-maszynowy Stanisław Stachowski i krawcowa Anna Wencel w Dakowych Suchych, pow. nowotomyski; kołodziej Ignacy Kubiak i Prakseda Paskiel w Niepruszewie, pow. nowotomyski.

Zgony

Dnia 8 bm. zapisano następujące zgony:

Maria Pzyńska, ekspedientka, 41 lat; Elżbieta Antkowska, asystent pocztowy, 44 lata; Tadeusz Kołodziejczak, 22 dni; Zofia Kołodziejczakówna, służąca, 22 lata; Stefan Lianicki, rzeźnik, 59 lat; Janina Grzybowska, biurowa, 27 lat; Franciszek Wójcik, robotnik, 20 lat, zam. w Łasku, pow. poznański; Saturnina Leśniczakówna, 5 lat; Teresa Kempnińska, 4 mies., 22 dni; Roman Szymański, 1 mies., 11 dni; Jan Breborowicz, em. chorąży W. P., 64 lata.

STAN POGODY
W POZNANIU

8 września 1937

Temperatura 7 godz. + 14,0, 13 godz. + 25,9.

Ciepłota

7 godz. 756,4 mm. umiarkow.

13 godz. 754,6 mm.

tendencja barom.: ciśnienie lekko spada

Zachmurzenie

7 godz. pogodnie

13 godz. pogodnie

Wiatr

7 godz. kierunek zachodni, szyb. 2 m/sek.

13 godz. kierunek zach., szyb. 9 m/sek.

Temperatura w dniu 7 września br. była:

najwyższa + 25,8 o godz. 15

najniższa + 11,0 o godz. 6

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Chłodniej. Zachmurzenie zmienne i możliwości przelotnych deszczów.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Polski psycholog z przed stu lat. Prof. U. J. dr Stefan Szuman wydał ostatnio Polskie dzieło psychologiczne napisane przed stu laty. (Michał Wiszniewski „Charaktery rozumów ludzkich”. Wydał i wstępem zaopatrzył Stefan Szuman. Warszawa 1935, str. 203). Autor tego dzieła, Michał Wiszniewski (ur. 1794 um. 1865) wychowanek Liceum Krzemienieckiego, studiował był za granicą w Paryżu i Edynburgu. W latach 1832–1848 profesor historii i literatury powszechnej w Uniwersytecie Jagiellońskim, i jedynodniowy dyktator Krakowa w r. 1846, przenosi się w r. 1848 do Włoch i osiada w Genui. We Włoszech bierze żywy udział w tamtejszym ruchu wyzwoleniowym, zostaje doradcą i przyjacielem Cavoura, przy czym za usługi swe otrzymuje z rąk Wiktora Emanuela II tytuł księcia. — W swej książce (wydanej w r. 1837 w Krakowie, drugie rozszerzone wydanie tamże, 1842, rozszerzone tłumaczenie angielskie w r. 1853), Wiszniewski ustala zarys tego, co dzisiaj nosi nazwę typologii inteligencji: nauki o typach umysłowych ludzi. Prof. Szuman przykłada wielką wagę do pracy Wiszniewskiego dopatrując się w niej „wnikliwej naukowej analizy psychologicznej, którą autor wyprzedził o sto lat współczesna psychologia umysłu i inteligencji”. Aczkolwiek ocena ta na zbvt może nowoczesne tory skierowuje psychologiczne te myśli z przed stu lat, niemniej przynależą, że autor ich należał do tegich obserwatorów ludzi i, że charakterystyki jego, ujęte w miłą charakterystyczną polszczyznę tamtych czasów, należą do tych, których cięstość i dowcip podziwiamy niezmienne. Jednakże daleko jeszcze Wiszniewskiemu do ujęcia swych bystrzych co prawda i interesujących obserwacji w systematyczną, składną całość, czego oczywiście wymaga się od współczesnej typologii. Rodzajem swych obserwacji i sposobem ich ujęcia dzieło Wiszniewskiego przypomina „Charaktery” La Bruyere’a, choć daje od tamtego dzieła niewątpliwie bardziej kompletne, bogatsze w typy umysłowości. (zm)

MILIONOWY DAR OTRZYMAŁA KSIĄŻNICA JAGIELLOŃSKA

Piszą nam z Krakowa (krt): Nie jestem zadowolony „Krakauerem” i żadnego „warszawisty” jeszcze nie zamordowałem przez utopienie w żyłce wody — wszelako musiałem uśmiechnąć się czytając tymi dniami pewne pisma warszawskie i widząc, jak pewien fakt potraktowały one jednym palcem, na uboczu od naprawdę ważnych spraw, bo nie zdali sobie sprawy z jego znaczenia dla kultury narodowej. Jest tym faktem utworzenie fundacji im. Katarzyny z Narwskich Glazerowej — fundacji, która jest przeznaczona na cele Biblioteki Jagiellońskiej, a której brzęcząca treść jest oszacowana na — proszę trzymać się krzesła w tym ciężkim kryzysowym czasie — na półtora miliona złotych z górą, jako równowartość dwóch majątków ziemskich, trzypiętrowego domu w Bydgoszczy, akcyj, kapitałów itp. banków itp. Półtora miliona złotych dla Książnicy, która od tylu lat musi ograniczać swoją pracę wskutek zmniejszających się katastroficznie zasilków. Która ledwie zdołała doprosić się gmachu na pomieszczenie swoich bezcennych ksiąg i zbiorów. Półtora miliona — w czasach duszgroźnego egoizmu, lub „nowobogackiego” beznamiętnego szastania zdobytym na kombinacjach groszem półtora miliona ofiarowane na wiedzę, na kulturę narodową, w poczuciu obowiązków, względem Ojczyzny jakie nakłada na swego właściciela zdobytą w Ojczyźnie majątek. Wiemy, jak się teraz kurczy podobna ofiarność, a kurczy się nie z samych „przyczyn ekonomicznych”. Kurczy się dlatego, że życie duchowe rzadko bywa u bogatych tak rozwinięte, aby rozumieli, że do spadku po sobie dopuścić trzeba nie tylko rodzinę, ale Ojczyznę jako najważniejszą i pierwszą legatariuszkę...

Oto jaka treść zawiera suchy urzędowy komunikat, że Ministerstwo Oświecenia zwiadało fundację, o której mowa, i że zarząd fundacji utworzą dziekan wydziału prawniczko-ekonomicznego i wydział filozoficzny na Uniw. Jagiellońskim, oraz każdorazowy dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, lub jego zastępca. Dla ludzi, którzy myślą o Polsce, jest to sensacja. Radosna i błogosławiona. Dla ludzi, którzy w ogóle nie myślą, jest to „komunikacik”, który wypycha się o tyle, o ile nie zajmie mu miejsca jakaś rozprawka na noże, lub cięć z trzema głowami...

KRAJOZNAWSTWO

Winobranie w Zaleszczykach odbywa się we wrześniu, zaś uroczysty obchód winobrania będzie zorganizowany w dniach 15–30 września. Kolej przynajmniej 66 procent.

ZE ŚWIATA FILMU

„Bohaterska kawaleria”. W Paryżu jest wyświetlany teraz nowy film włoski, którego tem jest życie młodych oficerów kawalerii przed wojną. Akcja rozgrywa się w Turynie.

TEATR

Katowice rozpoczęły sezon teatralny. Z Katowic donoszą nam (ad): Teatr im. Wyspiańskiego zaigruwał sezon sztuką Nie-wiarowicza „Gdzie diabeł nie może”. Na afisz wchodzi Bałuckiego „Grube ryby”. Grają nowozaangażowani artyści pp. Kwiatkowska, Łopuszańska, Tatarkiewicz, Tokarski i in. Reżyseruje p. Konst. Tatar-kiewicz, dekoracje art.-mal. Jarnutowski-go.

LITERATURA

Poemat o Janosiku ukazuje się niezadługo w wydawnictwie F. Hoesicka w Warszawie. Będzie to utwór balladowy Stanisława Ryszarda Dobrowolskiego pod tytułem: „Janosik z Tarchowej”. W 33 numerze miesięcznika literacko - społecznego „Sygnały” wydrukowano fragment poematu. Wiadomo, że prawdziwy Janosik miał na imię Juro (Jerzy) i urodził się we wsi Tierchowce pod pasmem Małej Fatry na zachód od Tatr. Metryka chrztu do dnia dzisiejszego jest przechowywana w tamtejszym kościełku. Niedawno wyświetlano w Poznaniu film czeski o dziejach Janosika. Ciekawy proces o rabunki i publiczne gwałty bandy Janosikowej opisał na podstawie oryginalnych dokumentów prof. Krzyżanowski. (mj.)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Muzeum cieszyńskie. Piszą nam z Katowic (ad): Nie wszystkim wiadomo, że w Cieszynie istnieje muzeum miejskie posiadające bardzo bogate zbiory. Gromadzenie ich rozpoczął kapitan austriacki Weissman przekazując je następnie miastu. Dalej ks. L. Szeisznik ofiarował do muzeum bibliotekę, liczącą 15 tys. tomów, — a wśród nich druki z XV i XVI w., — oraz zbiory numizmatyczne i przyrodnicze. Dalszych zbiorów dostarczyli ks. Ig. Świeży, ks. J. Londzin i legionści cieszyńscy. Całość uzupełniają zbiory uczniów gim. cieszyńskiego: skrzynie, stroje, malowidła i żywotki. Muzeum stale się rozrasta.

VARIA

Więc nie bierz udziału. Wyraziliśmy przed pewnym czasem zdumienie, że do udziału w wydawnictwie opowiadań huculskich, podjętem przez Towarzystwo Przyjaciół Huculszczyzny i Instytut Kultury Wsi, wciąga się Ukraiński Instytut Naukowy w Warszawie? PAT, który podał był tę wiadomość, oświadcza teraz, że była ona błędna i że ów Instytut ukraiński żadnego nie bierze udziału we wspomnianym wydawnictwie. Było to w istocie całkiem niepotrzebne a nawet szkodliwe, jak wykazaliśmy w naszych uwagach.

Powrót do strojów ludowych jest jednym z punktów programu wiejskiego jaki ułożył sobie hitleryzm. Specjalne komisje badają stroje danego regionu i układają wzory, według których włóścianie mają się ubierać. Ostatnio sporządzono takie wzory dla Saksonii i Śląska opolskiego.

„POWSZECHNY FESTIWAL SZTUKI POLSKIEJ”

Z Warszawy piszą nam (tw):

Jest on zapowiadany na dni od 2 do 10 października i ma przyciągnąć do Warszawy, jak się w komitecie oblicza, kilkadziesiąt tysięcy osób, dzięki pociągom specjalnym po osobliwie niższej cenie. Komiteć pracuje pod protektorem wielkiej ilości osób urzędowych, z ministrem Świątosławskim na czele, ma kilka sekcji, w samym prezydium zasiada przeszło czterech setki osób z różnych sfer i zawodów. W określeniu komiteću, impreza ta „winna być demonstracją wszelkich organów kulturalnego i artystycznego życia Polski na rzecz pogłębienia zainteresowań „estetycznych”.

Sądząc z ogłoszonego już w formie broszurki i programu, należało by raczej mówić o organach kulturalnego i artystycznego życia Warszawy, nie Polski — gdyż podane w programie przedstawienia, pokazy, koncerty itd. przedstawiają widzom organizatorów i wykonawców warszawskich, zbiory warszawskie, wystawy warszawskie itp. Nie nie wskazuje w programie na to, aby kulturalno-artystyczne życie Polski spłynęło się na te dni różnymi strumykami do Warszawy, i aby tam miała odbyć się jakaś artystyczna wymiana wartości. Warszawa popisuje się — „provincja” ogląda i słucha.

Nie będzie w tym, naturalnie, nie zdrożnego, jeżeli poziom popisów będzie podniesiony do odpowiedniej wyżyny. Da się to ocenić po wypełnieniu pewnych ogólnych rubryk programu szczegółowym spisem na każdy dzień. Codziennie np. odbywać się będą przedstawienia popołudniowe w teatrze Narodowym, Polskim i Małym, lecz program ich jest jeszcze nieznany. Tak samo codziennie o 18-tej odbywać się będzie wieczór literacki w sali Polskiej Akademii Literatury, o 19-tej wyświetlanie filmów artystycznych na Rynku Starego Miasta, o 20-tej pochód propagandowy ulicami Warszawy (codziennie z innego punktu), wreszcie o 21-ej kiermasz artystyczny na Rynku Starego Miasta. Treść tych ramo-

I ZNÓW TRZEBA ZAPYTAĆ JAKIM PRAWEM?

Z Zakopanego otrzymujemy szereg uwag, które nadesłano nam z naj-poważniejszych kół fachowych. Mają one za przedmiot bezprawne rozrzadzanie się przyrodą tatrzańską, stanowiącą własność narodu.

W tych dniach zjawia się nad Morskim Okiem w Tatrach grupa kilkudziesięciu robotników. Pod kierownictwem inżyniera z przedsiębiorstwa kolejki linowej na Kasprowy Wierch, wycięli oni szeroki na dwa metry szlak przez gęstą kosodrzewinę; wycięte krzaki składano na stosy i palono. Nową drogę, wiodącą do Doliny Za Mni-chem zaczęto następnie równać, pod- pierać murami oporowymi, układać na niej glazy i wysypywać ją żwirem oraz piaskiem. W ten sposób zniszczono dawny wygląd krajobrazu na stokach Miedzianego i zrujnowano kosodrzewinę, pomimo, iż znajduje się ona pod bezwzględną ochroną ustawową.

Nie jest tajemnicą, że te same sfery zamierzają spowodować postawienie nad Morskim Okiem wielkiego hotelu. Czy należy wydawać duże sumy z funduszy publicznych na podobne jak teraz roboty, gdy stan dróg w Polsce jest taki, jakim go wszyscy znamy. Wiadomo chociażby o tym, że z Krakowa do Zakopanego dostać się samochodem nie można, a już nie autem, lecz zwyczajnym wozem trudno nie- raz przejechać po tysiącach kilome- trów dróg w całej Polsce.

*

Wobec tego wszystkiego trzeba za- pytać, jaki mandat prawny po- siadają ci, którzy dziś rozkopują zbocza Miedzianego? Nie są oni właścicie- lami terenów, położonych nad Mor- skim Okiem, zatem weszli na cudzy teren i nim się rozporządzają. Około 20 pct tego terenu należy do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, które na tę samowolę nie dało zgody i zakłada przeciw niej protest prawny. Nie ma w ogóle żadnego argumentu, który by uzasadniał powstanie nowego szlaku na linii Kasprowy Wierch — Morskie Oko. Turystyce nie jest on zupełnie potrzebny, jak świadczy opinia Pol- skiego Towarzystwa Tatrzańskiego, które od pół wieku buduje w Tatrach naprawdę potrzebne ścieżki, ale temu szlakowi jest przeciwny. Tak samo tu- rystyczna podkomisja powołanej przez ministerstwo oświecenia Komisji Or- ganizacyjnej Parku Narodowego, bu- dowy tego szlaku nie przewidywała, a w skład jej, poza sześciu członkami stałymi, wchodzi sześciu rzeczoznaw- ców.

*

Ludzie, budujący z funduszy pu- blicznych nową drogę nad Morskim Okiem, nie mają czym wylegitymować się prawnie przed społeczeństwem i

przed rządem, którego obowiązkiem jest stać na straży praworządności. Mi- mo to robota niszczycielska zaczęła się i idzie dalej. Idzie więc o wyświetlenie, czym się ci ludzie wylegitymowali przed starostą nowotarskim i przed wojewodą krakowskim, tj. przed dwie- ma instancjami, które ich robotę tele- rują, aczkolwiek jest ona bezprawna?

Jest to pytanie, na które społeczeń- stwo polskie ma prawo żądać odpowie- dzi. Udzielenia jej domaga się interes publiczny w tej chwili z moze jeszcze większą siłą, niż kiedykolwiek, a to z przyczyn, które są dzisiaj na ustach wszystkich i każdego uczciwego oby- watela o bolesny wstyd przyprawiają.

Albowiem dzieje kolejki na Kaspro- wy są jednym pasmem działań bez- prawnych. Zaczęło się od tego, że bez procesu wywłaszczeniowego zawiad- nięto terenami pod jej budowę, nale- żącymi do Polskiego Tow. Tatrzań- skiego i do gminy Murzasichle. Wszel- kie protesty pozostawały bezskutecz- ne tak samo, jak jednomyślny protest przeciw budowie kolejki, założony przez wszystkie najpoważniejsze insty- tucje naukowe i kulturalne w całej Polsce.

Drugim etapem było rozpoczęcie samej budowy, chociaż nie uzyskano na nią urzędowego zezwolenia. Opinię publiczną kulturalną i mającą poczu- cie praworządności, oburzeniem prze- jął też fakt, że otwarcie gotowej kolej- ki zbiegło się niemal z uzyskaniem ze- zwolenia na... budowę!

Jak w czasie budowy niszczoneo drzewostan tatrzański wbrew ustawie o ochronie przyrody — o tym opinia w swoim czasie dokładnie była poin- formowana. Obecnie znów, jak zazna- czyliśmy wyżej, w ten sam sposób ni- szczyliwski wycięto kosodrzewinę. Stało się to w kilka miesięcy potem, jak starosta nowotarski raz jeszcze przypomniał osobnym obwieszczeniem z dnia 21 listopada 1936 r., że „koso- drzewina jest na mocy ustawy uważa- na za las ochronny, nie wolno jej za- tem ciąć, karczować, wypalać, ani w jakikolwiek inny sposób uszkadzać — a to pod przewidzianą w ustawie karą grzywny i aresztu.”

*

Przedsiębiorstwo kolejki dopuściło się wielokrotnego przekroczenia ustaw. Opinia publiczna o tym wie, ale wie również, iż nikt za to nie został ukara- ny, choć ustawa karę przewiduje. Ła- manie się naginanie prawa przez pry- watne zabiegi zatruwa w każdym wa- runkach poczucie moralności publicz- nej, jeżeli pozostaje bezkarne. Czy dzi- siaj, właśnie dzisiaj jest wskazane, aby temu poczuciu moralnemu dawać no- wy widok taki, jakimś nakreślili wy- żej?

Oto ostatnie, dodatkowe pytanie do tamtych, które postawiliśmy poprzed- nio. Ostatnie, ale chyba nie najmniej smutne.

Zakopane, we wrześniu 1937.

Pisma nadesłane

Polski Kalendarz Lekarski na r. 1937. (Rok XII). Lwów. Księgarnia Nowości. Treść: Prze- gląd piśmiennictwa lekarskiego za rok 1936. — Pielęgniwanie przyrządów lekarskich. — Naj- częstsze zabiegi lekarskie. — Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach. — Badanie czynności ne- rek. — Badanie czynności wątroby. — Pomocni- cze badania laboratoryjne. — Zawartość praw- dliwa składników krwi. — Surowice i szczepion- ki. — Protainoterapia. — Uwagi dietetyczne. — Tabela strawności. — Najważniejsze środki od- żywcze. — Ugrupowania pokarmów wedle ich wartości kalorycznej. — Witaminy i awitamino- zy. — Racjonalne odżywianie niemowląt. — Wartość kaloryczna najważniejszych pokarmów oeska. — Prawidłowe zabkowanie. — Cieężar i wzrost zdrowego dziecka. — Stosunek wagi cia- ła do wzrostu. — Elektrokardiografia w prakty- ce. — Kąpiele lecznicze. — Promieniotęcznictwo. — Elektrolecznictwo. — Leczenie promieniami Roentgena. — Stosowanie promieni Bucy'ego. — Leczenie promieniami radu. — Leczenie promie- niami krótkofalowymi. — Praktyczna wskazów- ki z zakresu położnictwa. — przeciętne wymia- ry położnicze. — Oblicze- ie terminu porodu. — Okres wylegania i zaraźliwości chorób zakaź- nych. — Zatrucia. — Sekcja sądowa lekarska. — Dział rozpoznawczo-leczniczy. — Alfabetyczny spis ważniejszych leków. — Zestawienie leków wedle ich działania. — Mieszanie niezgodzające się. — Tabela dawek największych. — Zatruc- cia lekami. — Dawkowanie dla dzieci. — Lek- i przechodzące do mleka matki. — Aproxymat- na pojemność naczyn. — Tabela kropłowa. — Lek- i do wzięcia. — Wywabianie płam po le- karstwach. — Zdrojowiska wedle wskazań lec- zniczych. — Klimat i balneoterapia. — Kuracja wodami mineralnymi w domu. — Skorowidz u- zdrowisk polskich. — Skorowidz uzdrowisk za- granicznych.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Położenie rolnictwa

Należy z góry poczynić zastrzeżenie: w chwili obecnej można jedynie mówić o fragmentach położenia rolnictwa, bowiem do omówienia całokształtu zagadnienia brak chwilowo jeszcze dostatecznych materiałów dla oceny faktycznego stanu rzeczy. Tym niemniej rzucają się w oczy dwa rysy główne, które wywierają swe piętno na sytuacji rolnictwa; jednym z nich jest zwyżka cen rolniczych, drugim — spadek plonów:

Szczególnie silnie wzrosły w cenie artykuły roślinne; natomiast artykuły hodowlane zwyżkowały b. nieznacznie. Opierając się na notowaniach „Wiadomości Statystycznych” stwierdzić należy, że w pierwszym tygodniu sierpnia rb. notowano na giełdzie zbożowej w Poznaniu za 100 kg (w nawiasach cena za identyczny okres 1936 r.): za pszenicę 28,03 (20,88), za żyto 21,19 (14,30). Wzrosły również ceny miejscowe płaczone producentom rolnym; „Wiadomości Statystyczne” zawierają dane za czerwiec rb. (w nawiasach ceny za czerwiec 1936 r.), przedstawiające się jak następuje: jęczmień na kaszę 22,63 (13,49), owsie 22,76 (13,90), gryka 24,88 (14,28), groch 24,18 (18,87), ziemniaki jadalne 5,89 (2,93) ziemniaki fabryczne 4,85 (2,45), siano koniczyne 6,97 (5,46). Natomiast — w przeciwnieństwie do b. znacznej zwyżki artykułów roślinnych, artykuły hodowlane, jak już wspomnieliśmy, zwyżkowały tylko nieznacznie: koń roboczy 250 (209), krowa dojna 175 (172), owca rzeźna 15 (14), wieprz żywej wagi za 1 kg 0,85 (0,82), mleko za litr 0,14 (0,13), jaja za 10 sztuk 0,47 (0,45). Dla porządku podkreślamy, że chodzi tutaj o przeciętne ceny miejscowe, płaczone na wsi.

Również korzystnym dla rolnictwa objawem jest zwieranie się tzw. „nożyc cen”. Wskaźnik cen artykułów sprzedawanych przez rolników obliczono na czerwiec 1937 na 51,9 (w czerwcu 1936 — 39,4), zaś artykułów przemysłowych nabywanych przez rolników na 66,4 (w czerwcu 1936 — 64,0). Tak więc rozpiętość (nożyce cen) zwiera się na przestrzeni jednego roku z 24,6 na 14,5.

Niestety, powyższym korzystnym objawom należy przeciwstawić objaw niekorzystny, jakim jest spadek plonów. Trudno w tej chwili zorientować się, jakie są rozmiary nieurodzaju, są bowiem okolice, gdzie nieurodzaju nie było, w innych znów okolicach zbiory tegoroczne tylko nieznacznie pozostają w tyle za zbiorami z sztorocznymi, podczas gdy wreszcie z innych stron kraju nadchodzą alarmujące głosy i biadania rolników. Faktem jest, że niedobór pasz i słomy jest powszechniejszy od niedoboru ziarna. Pociąga to za sobą wyżywanie się bydła chudego i niekorzystne perspektywy na rynku hodowlanym.

W ostatecznym wyniku wyrazić można ostrożny pogląd, że w większości wypadków dochodowość rolnictwa nie ulegnie zmniejszeniu w porównaniu z ubiegłym rokiem, bowiem zwiększona cena wyrówna zmniejszenie plonów.

Miasto o wymarłym przemyśle

W ostatnim numerze „Gospodarki Zachodniej” znajdujemy w ramach ankiety: „Jak podnieść życie gospodarcze miast wielkopolsko-pomorskich” artykuł, omawiający stan gospodarczy Międzychodu. Artykuł zaczyna się następująco:

„Powiatowe miasto Międzychód, leży tuż przy granicy niemieckiej, nad rzeką Wartą. Z zakładów przemysłowych większa ich część jest unieruchomiona. Fabryka konserw „Pomona” nieczynna już od roku 1927 zatrudniała 200—300 pracowników; nieczynny od r. 1922 wielki młyn parowy eksportowy „Dania—Szwecja—Norwegia”, zatrudniający 50 ludzi; nieczynna od r. 1925 fabryka siodła, zatrudniająca swego czasu do 100 ludzi, nieczynna od r. 1918 gorzelnia. „Z zakładów przemysłowych czynne są tylko: młyn motorowy, dający pracę 5 ludzi; fabryka maszyn, zatrudniająca 10 osób; browar, zatrudniający 5 osób; cegielnia, w której pracuje 40 ludzi, i tartak obsługiwany przez załogę 12 ludzi. Mniejsze warsztaty ślusarskie oraz inne warsztaty rzemieślnicze dla braku pracy mało czynne, lub zamknięte. W kupiectwie brak ożywienia obrotów.”

Powyższa charakterystyka jest zaiste dramatycznym przyczynkiem do położenia gospodarczego miasteczek wielkopolskich.

(a2)

Podwyżka taryfy kolejowej uderzyłaby głównie w Wielkopolskę!

Jak wiadomo, nasze kolejnictwo cierpi ilościowo i jakościowo na brak dostatecznego taboru lokomotyw i wagonów. Zarząd P. K. P. zdaje sobie z tego sprawę i dąży do usunięcia braków. Ale — skąd wziąć potrzebne na zakup dziesiątki milionów złotych?

Prostą na to radę znalazł dyrektor departamentu handlowo-taryfowego M-stwa Komunikacji, który ostatnio na inauguracyjnym posiedzeniu Rady Komunikacyjnej oświadczył, że potrzebne fundusze da podwyżka taryfy towarowej i osobowej o 15 pct, która przysporzy kolei 50 miln. zł rocznie. Podwyżka musi być generalna, tzn. dla wszystkich towarów jednolita; o branie przeciwnej zasady taryfikacyjnej naraziłoby zarząd kolejowy na targi z zainteresowanymi organizacjami gospodarczymi i mogłoby doprowadzić do niesprawiedliwości, gdyby zarząd kolejowy uwzględnił wnioski interesantów „najgłośniejszych” — kosztem organizacji gospodarczych słabszych.

W obliczu grożącej życiu gospodarczemu podwyżki taryfy towarowej należy rozpatrzyć się, jak podwyżka ta odbiłaby się na interesach naszego regionu? Na pytanie to dał wyczerpującą odpowiedź dr Jerzy Pilecki na łamach „Gospodarki Zachodniej” (nr 10 z dnia 1. bm.) stwierdzając, że za podwyżkę taryf kolejowych w lwiej części zapłaciłaby Wielkopolska i Pomorze. Dlaczego? Dlatego, że dwa nasze województwa w znacznie wyższym, niż inne województwa, stopniu korzystają z usług kolei. Oto dowody cyfrowe:

Gdy np. w r. 1936 Wielkopolska i Pomorze załadowały do wagonów pszenicy 43,7 pct tej ilości, jaką wyprodukowały na swym terenie, to cała reszta Polski oddała do przewozu tylko 7,8 pct swej produkcji pszenicy. Po-

dobnie przedstawia się sytuacja np. z przewozami buraków. U nas przewozi się koleją 71,3 pct naszej produkcji buraków, a w reszcie Polski tylko 35,1 pct. Żyta Wielkopolska i Pomorze przewożą 35,6 pct, w reszcie kraju 8,4 pct.

Toteż nie dziwnego, że udział Wielkopolski i Pomorza w przewozach kolejowych wynosi w pszenicy 52,1 pct, w życie 47 pct, owsie 24 pct, jęczmieniu 37,2 pct, mące 34 pct, kaszy 44,4 pct, krochmalu 76,7 pct, ziemniaków suszonych 96,4 pct, bydła 31,8 pct, owiec 87,6 pct. Dowóz nawozów sztucznych do Wielkopolski i Pomorza w r. 1934 wynosił przy fosforowych 23,6 pct, potasowych 48,3 pct, azotowych 55,9 pct ogółu nadań wewnętrznych tych artykułów. Podobnie ma się rzecz z tak ważnym artykułem (największym „klientem” kolei), jakim jest węgiel, którego nasze dwa województwa odbierają 19 pct, 16,7 pct koksu, 16,6 pct miału węglowego. Z produktów naftowych odbieramy: 14,1 pct benzyny, 13,8 pct nafty, 17 pct olejów mineralnych.

Jak z powyższych — jakże wymownych! — cyfr wynika nieśpornie, podwyżka taryfy towarowej P. K. P. uderzyłaby w pierwszej linii w życie gospodarcze województw zachodnich, przy czym cios byłby dotkliwy. Doceniamy, że potrzeby kolei są palące, ale czy rzeczywiście jedyną drogą do ich zaspokojenia wiedzie poprzez podwyżkę taryfy? Czy nie byłoby możliwe wygospodarzenie odpowiednich nadwyżek budżetowych, jakie zapewne powstaną dzięki poprawie koniunktury? Podwyżka taryf kolejowych wpłynęłaby hamująco na poprawę koniunkturalną, zaś dla naszej dzielnicy stałaby się ciosem b. dotkliwym.

Do P. T. Konsumentów CHLEBA LITEWSKIEGO

Zwracamy uwagę, że tylko Chleb Litewski, zaopatrzony w zielony znak ochrony zawiera prawdziwą domieszkę mąki Dra Wandera.

Dr A. Wander, S. A., Kraków

nr 4296

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Wzmocnienie dolara, osłabienie franka franc. i funta ang.** Intensywna interwencja francuskiego i angielskiego funduszu walutowych, z których pierwszy sprzedawał złoto, drugi zaś — głównie dolary — doprowadziła do tego, że poważnie stuszowane zostały wielkie fluktuacje kursów ważniejszych walut, które powinny byłyby wystąpić w związku z masową podażą franków francuskich, oraz wzmocnionym popytem na dolary U. S. A. Dewiza na Londyn w dalszym ciągu osłabia, dewiza na Paryż zaś również wykazała pewne osłabienie, nawet w stosunku do słabnącego funta angielskiego. Dewiza na Nowy Jork poważnie się wzmocniła — mimo wspomnianej interwencji.

(k) **Ważne dla producentów jęczmienia.** W związku z VI. Ogólnopolskimi Targami na jęczmień browarny, które odbędą się w Poznaniu w dniach 22, 23 i 24 września rb., zarząd Targów przypomina producentom jęczmienia, że ostateczny termin nadsyłania prób jęczmienia na Targi upływa dnia 18 września rb. Zarząd Targów uzyskał niżkę przy przewozie prób na Targi pociągiem osobowym oraz 33-procentową niżkę w drodze powrotnej dla osób przybyłych na Targi. Staraniem Związku Wytwórców Jęczmienia Browarnego Zachodniej Polski odbędą się z okazji Targów referaty rolnicze, które wygłosi: dyr. L. Domański z Poznania n. t.: „Eksport jęczmienia i siodu z Polski” oraz insp. St. Łukomski z Dubna n. t.: „Chmielarstwo w Polsce”. Referaty odbędą się w Poznaniu, dnia 22 września rb. o godz. 16,30 w sali na terenie Targów Jęczmiennych przy ulicy Bukowskiej.

(k) **Pociąg popularny na Targi Wołyńskie.** Ogromne zainteresowanie wycieczką na Targi Wołyńskie, jaką organizuje się w r. bież. z inicjatywy Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, znalazło oddźwięk w projekcie Ligi Popierania Turystyki — zorganizowania pociągu popularnego na Targi Wołyńskie do Równego. Koszt podróży — w razie dojazdu do skutku pociągu popularnego — wyniosłby 22,40 zł. Cena ta umożliwia każdemu wyjazd do Równego i zwiedzenie Targów Wołyńskich i pomyślana jest, jako cena dla najszerszych warstw społeczeństwa. W razie nie dojazdu

do skutku pociągu popularnego wyjedzie mniejsza wycieczka (koszt podróży przy grupie conajmniej 60 osób wynosi ok. 40 zł, przy grupie mniejszej podnosi się o dalszych 15 zł). Wycieczka wyjedzie z Poznania w dniu 17 września rb. Zgłoszenia przyjmują: Biuro Podróży „Orbis”, Poznań, Pl. Wolności, Stowarzyszenie Kupców Chrześcijan, Poznań, Marsz. Piłsudskiego 37, Związek Zawodowy Pracowników Umysłowych w Przemysle i Handlu, Poznań, Podgórna 12 b oraz Izba Przemysłowa — Handlowa w Poznaniu, Mickiewicza 31, pokój 16 i 17. Uprasza się o jak najwcześniejsze zgłoszenie udziału w wycieczce, bowiem 11 września rozstrzygnie się, czy dojdzie do skutku pociąg popularny — w zależności od ilości zgłoszeń.

PASY TRANSMISYJNE
i wszelkie artykuły techniczne w znanych od 60 lat najwyższych jakościach dostarcza
Z. MAZURKIEWICZ Sp. z o. o.
fabryka pasów transmisyjnych, składnica artykułów technicznych
Poznań, ul. Kantaka 8,9, telefon 30-22.
Ng 48 813

Z ZAGRANICY

(z) **Wpływ wypadków dalekowschodnich na giełdy światowe.** Niewyjaśniona sytuacja na morzu Śródziemnym oraz na Dalekim Wschodzie wywołała ponowne wystąpienie zjawiska ucieczki od franka francuskiego, który był w dniu 7 bm. masowo oferowany na giełdzie londyńskiej. Dla załamowania spadku franka, francuski fundusz walutowy wznowił interwencję, sprzedając złoto. Jednocześnie wystąpiła pewna podaż funtów angielskich. Wielkim popytem cieszył się dolar, którego kurs w dalszym ciągu wyraźnie wzrósł, mimo dość poważnych sprzedaży dolarów ze strony angielskiego funduszu walutowego. Niepokoje natury politycznej wpływają na sytuację na wszystkich rynkach. Zauważa się osłabienie zarówno papierów, jak i wielu cen towarowych, z wyjątkiem jednak np. pszenicy, która zwyżkuje z uwagi na niepewności w transporcie.

Polska flota handlowa

nie wystarcza na nasze potrzeby

Opracowana została statystyka, dotycząca rozmiarów floty handlowej Polski. Ze statystyki tej wynika, że uwzględniając nasze statki handlowe o pojemności 100 ton reg. brutto — cała polska flota handlowa, pracująca na morzu, składała się na dzień 1 stycznia rb. zaledwie z 58 statków o gólnym tonażu reg. brutto 94.683 tony. Do cyfry tej dochodzi jeszcze 25 statków o pojemności poniżej 100 ton — łącznego tonażu 1.066 ton, oraz 10 statków żaglowych i lichtungowych o łącznej pojemności 1.605 ton reg. brutto. Jeżeli porównamy wielkość naszej floty handlowej ze stanem z przed 5 lat, to okaże się, że flota nasza powiększyła się zaledwie o niecałe 27 tys. ton, co wobec potrzeb polskiego handlu zagranicznego, który coraz częściej korzysta z przewozu morskiego, jest cyfrą znikomą.

Większość naszych statków handlowych — to statki nie dużej pojemności: pojemność 27 statków waha się od 100 do 500 ton, 14 zaś — od 1000 do 2000 ton. Mamy zaledwie 3 statki o pojemności od 5 do 10.000 ton i 2 statki (M/S „Piłsudski” i M/S „Batory”) o wielkości ponad 10.000 ton.

Dla porównania wystarczy nadmienić że np. Jugosławia, która podobnie jak Polska, budowała z niczego swoją flotę handlową — posiada już jednak znaczną ilość statków dużych rozmiarów, a ogólny tonaż jugosłowiańskiej floty handlowej przekracza w chwili obecnej 400.000 ton.

Kupuj tylko u rodaka — buduj Polskę dla Polaka!

Losowanie 3-proc. prem. pożyczki inwestycyjnej

(Bez gwarancji).

Pierwsza liczba oznacza nr serii, druga nr obligacji.

Zi 500.000 3287—41.

Zi 100.000 5107—31.

Zi 50.000 9159—36.

Zi 10.000 1764—39 2888—17 4934—13 5595—49 6447—40 7261—36 8980—47 10354—44 12856—3 16403—16 19805—44 21725—6 22228—32 22865—38.

Zi 5.000: 83—13 109—37 715—24 1653—41 2374—49 2878—15 3352—16 3402—29 3597—23 4433—45 4630—26 5461—1 5624—39 5722—5 6858—6 7301—29 7355—8 7393—2 7678—8 8534—48 9707—26 10821—43 10616—41 10785—47 11045—19 11252—32 11158—47 12342—35 12950—23 12961—11 13507—24 13696—34 13709—44 13814—36 16005—49 16137—13 16881—32 18769—3 20177—11 20348—9 20885—45 21751—11 21225—46 21821—18 21839—19 22132—20 22543—8 22997—15.

Zi 2.000: 40—6 358—46 364—36 212—27 612—22 883—30 904—27 1048—23 1101—29 1824—48 1839—48 1969—50 2544—31 2826—50 2995—41 2957—27 3129—23 3359—4 3400—37 3413—48 3569—23 4910—22 52000—29 5433—18 5322—28 5874—18 5905—4 6024—22 6414—29 6561—38 6802—34 7071—28 7169—6 7334—18 7489—30 8632—28 8951—28 7942—18 8204—37 7768—31 7810—38 8175—38 8276—23 8307—6 8311—6 8675—50 8662—41 8822—34 8652—34 9093—38 9198—18 9208—28 9684—23 9840—46 10142—41 10367—18 10389—4 10755—36 11076—34 11313—6 11336—50 11349—47 11564—27 11887—18 12126—41 12170—18 12229—47 12508—37 13871—4 14346—46 14438—4 15183—30 15437—31 15578—30 15693—29 16268—30 16644—48 17343—34 17719—30 18053—22 18023—18 18307—36 18812—37 18884—46 19571—47 19906—27 20055—46 20066—31 20196—36 20249—48 20695—38 20940—29 20989—31 21784—22 21921—47 22110—50 22689—18 22760—47 22857—37.

Zi 1.000: 281—12 530—17 552—32 691—49 852—18 952—32 978—18 1097—32 1547—23 1730—23 1871—17 1872—49 1994—49 2100—19 2572—16 2815—23 2843—32 2875—19 2875—17 3195—50 3479—49 3558—49 3728—49 3870—16 4050—19 4090—50 4185—18 4303—32 4383—18 4401—50 4563—18 4673—19 4798—49 4860—19 5102—32 5193—49 5359—23 5581—32 5717—16 5764—32 5957—16 6115—50 6118—49 6296—49 6305—49 6327—49 6477—49 6609—50 6653—49 6632—49 6821—18 6856—18 7039—23 7051—17 7131—18 7174—19 7211—49 7366—19 7406—17 7534—32 7674—18 8078—32 8213—49 8251—19 8305—49 8383—23 8490—32 8538—32 8962—50 9183—17 9364—17 9605—49 9738—49 9765—16 9941—49 10187—32 10206—17 10362—50 10453—23 10582—49 10617—49 10809—32 10810—49 10832—23 10943—49 11167—16 11183—16 11370—49 11385—32 11645—17 11690—19 11743—17 11996—49 12135—49 12151—32 12299—19 12452—23 12464—50 12721—49 12845—16 12866—50 12991—23 13099—17 13115—23 13164—19 13413—50 13415—16 13641—18 13773—19 13815—16 14029—23 14238—16 14254—32 14426—50 14697—49 15016—50 15104—23 15187—32 15396—49 15676—50 15740—49 15867—50 16080—32 16187—32 16243—17 16446—32 16558—49 16662—49 16802—17 17001—17 17202—32 17454—49 17622—18 17750—49 18046—19 18551—50 18665—19 18748—17 18777—18 18847—23 18865—32 19714—23 20472—16 20697—49 20890—32 20917—49 20958—18 21037—49 21040—49 21113—49 21167—16 21304—18 21663—16 21713—32 21781—49 21807—32 21830—16 21853—32 21894—32 22053—49 22097—49 22328—32 22594—19 22744—32 22988—49.

Z ciemności do światła

Jakich wrażeń doznaje niewidomy od urodzenia — po odzyskaniu wzroku

Doświadczenia poczynione w związku z odzyskaniem wzroku przez niewidomą Joannę Getaz, skorygowały niektóre dotąd stawiane błędne hipotezy. Joanna, inteligentna, 18-letnia dziewczyna, była niewidoma od urodzenia i przeżyła ten długi okres czasu otoczona nieprzeniknionymi mrokami.

Nagle, z przyczyn naukowo jeszcze nie ustalonych, odzyskała wzrok. Mogła zatem przyjrzeć się otaczającemu ją światu. Z faktu tego jednak nie zdawała sobie początkowo należytej sprawy. Miała wrażenie spływających na nią jasnych blasków, nie odczuwając wcale, że dzieje się to za pośrednictwem oczu; zdolała ją o tym przekonać dopiero opuszczenie powiek. Barwy przedstawiały się jej jako ciemne lub jaśniejsze plamy, a otaczające przedmioty pozbawione były jakichkolwiek kształtów. Wrażenie odległości było jej zupełnie obce. Nie mogła np. pojąć, że dąb rosnący na dalekim wzgórzu, może być tylekroć większy od rośliny doniczkowej stojącej na oknie. Stół stojący w pośrodku pokoju, zdawał się przylegać do płaszczyzny ściany, a chcąc okrążyć dookoła dom rodziców — bez potykania się przy tym o różne przedmioty — musiała zamykać oczy.

Joanna nie znosi cienia i lęka się koloru czarnego. Najmilszym jej towarzyszem był piesek „Muffy”, którego poznawała doskonale po dotyku, głosie, a nawet zapachu sierści. Kiedy atoli faworyta swego po raz pierwszy ujrzała „na oczy” — głośno krzyknęła. Bowiem „Muffy” był czarny. Dziewczyna boi się „czarnego” z przyczyn zrozumiałych: „Czarne” nie jest barwą, lecz raczej brakiem światła. Dla niewidomego, wszystko z natury rzeczy jest czarne. Dla istoty zaś, która dopiero wydostała się z absolutnych ciemności i którą prześladowa lęk ponownego zapadnięcia w straszne mroki, wszystko co czarne przywodzi na pamięć minioną ślepotę i niby otchłań grozi pochłonięciem.

Fakty ujawnione przy badaniu Joanny wykazały, że „sztuki patrzenia” człowiek wyucza się przez długą praktykę, podobnie jak wyucza się chodzenia lub pływania. Oczy panny Getaz są obecnie, zdaniem specjalistów, zupełnie normalne, lecz dopiero za lat kilka będzie mogła posługiwać się nimi należycie.

Pewnego dnia, trenując się samopas w chodzeniu, Joanna weszła do jadalni, gdzie spostrzegła przedmiot dotąd nie spotykany. Było to coś w rodzaju długiej, na jasny kolor pomalowanej deski, sięgającej od okna do podłogi. Schyliwszy się, aby to „coś” dotknąć ręką, zdziwiła się, że palce nie natrafili na żaden opór. Dziwna sprzeczność! Najwidoczniej oczy kłamały, bo niepodobna było przecież nie

wierzyć wypróbowanemu od lat osiemnastu, nieomylnemu zmysłowi dotyku! W końcu okazało się, że owym osobliwym przedmiotem był — promień słońca.

Tak jak małe dziecko nie zadawała się oglądaniem przedmiotu, lecz bierze go do ręki i obmacuje palcami, sprawdzając tym samym podświadomie wrażenia wzrokowe, tak samo czyni też Joanna.

Ciekawe były też inne obserwacje. Oto do ulubionych potraw dziewczyny należał paszтет. Gdy jednak miała możliwość przyjrzenia się „naocznie” temu smakolukowi, straciła doń... zaufanie i jeżeli pomimo to pokusi się czasem zjeść kawałek pasztetu, czyni to — z zamkniętymi

oczyma.

Największą „sensacją” dla wyleczonej niewidomej są twarze ludzkie, zwłaszcza męskie. Różnorodność ich jest dla niej wprost niepojęta i stała się już nieraz powodem zabawnych nieporozumień.

— Patrz jaką osobliwą twarz ma tamten człowiek! — zawołała Joanna, jadąc kiedyś ze swą przyjaciółką samochodem, przy czym wskazała ręką w kierunku mijanego oplotka.

W tej chwili leżący na trawie człowiek podniósł się nagle, cztery nogi i poczał szybko oddalać się, wydając przy tym niezaprzeczenie — świńskie kwiki!

Kr.

NA MIEJSCU KATASTROFY KOLEJOWEJ W NADRENI

Jak już donosiliśmy, w Nadrenii koło miejscowości Neuss wydarzyła się wielka katastrofa kolejowa. Wykoleił się mianowicie pociąg, wiozący 300 pielgrzymów. W katastrofie zginęło 18 osób a około 30 odniosło rany.

Milczał jak grób przez 7 lat

Przed sądem w Chicago (U. S. A.) toczyła się niecodzienna sprawa rozwodowa małżeństwa Blakeson.

Pani Blakeson jest lekarzem, jak również i jej mąż. Otóż pani Blakeson wystąpiła z żądaniem uznania rozwodu na tej podstawie, iż mąż jej „zachowywał się jak sadysta” albowiem przez siedem lat zachowywał absolutne milczenie wobec niej, co przyczyniło się do zupełnego rozstroju nerwowego skarżące.

Małżonek pani Blakeson nie zaprzeczał bynajmniej, że stosował wobec małżonki metodę absolutnego ignorowania jej, twierdził jednak, że wywołała to skarga swoim postępowaniem w stosunku do

córkę, którą on, p. Blakeson, chciał odwieść od nadmiernego używania pudru, szminki i karminu; małżonka jego stała wówczas po stronie córki, której postępowanie jawnie pochwalała.

Sędzia był jednak innego zdania: twierdzi on, iż postępowania p. Blakeson nie można uznać za właściwe, iż była to wyrafinowana zemsta, co do znaczenia i skutków której p. Blakeson, jako lekarz chorób nerwowych, nie mógł mieć wątpliwości, że zatem вина jego jest dowiedziona i argumenty skarżące są słuszne i uzasadnione.

Z tej racji sąd zgodził się na wyrzeczenie rozwodu.

Muzeum okrętowe w Sztokholmie

W tych dniach w Sztokholmie otwarte zostało muzeum okrętowe, które zaliczyć można do najciekawszych muzeów tego rodzaju na świecie. Muzeum obejmuje dwa działy: marynarki wojennej i handlowej.

W dziale marynarki wojennej znajduje się piękny zbiór modeli okrętów, od najstarszych jednostek bojowych do najbardziej nowoczesnych. Niewiele muzeów może poszczycić się tak wspaniałą i bogatą kolekcją. Zarząd muzeum zwrócił uwagę nie tylko na zebranie odpowiednich obiektów muzealnych, ale także na właściwe rozplanowanie przedmiotów, by całość była zrozumiała i dostępna dla wszystkich. Sala poświęcona epoce króla Wazy zawiera pierwsze działo odlane w Szwecji i poszczególne części starych okrętów wraz ze znanym „słoniem” Eryka XIV. Powszechnie zaciekawienie budzi dokładna kopia kajuty z jachtu króla Gustawa III, lubującego się w przepychu. W kabinie znajdują się krzesła i ławki obite jedwabiem, jakim pokryte były fotele królewskie. Jedwab ten zarząd muzeum otrzymał z pałacu królewskiego w Sztokholmie.

Dział marynarki handlowej ilustruje historię rozwoju handlu morskimi, począwszy od zwykłych barek aż do najnowszych modeli okrętów handlowych i pasażerskich, budowanych w stoczniach szwedzkich. Ponadto dział ten zawiera dane dotyczące ruchu towarowego i tras komunikacyjnych. Muzeum posiada oryginalną mapę światła, na której za naciśnięciem odpowiedniego guzika można zobrazować trasę okrętów, idących np. do Indii wschodnich. Wówczas bowiem w portach, do których zawiązują okręty szwedzkiej floty handlowej, zapalają się światła. Mapa ta wskazuje również miejsce pochodzenia różnych towarów importowanych do Szwecji.

Dział Indii Wschodnich potraktowany jest ze szczególną starannością. Zawiera on m. in. oryginalny model pierwszego okrętu szwedzkiego, który dopłynął do

brzegów Indii, portret kapitana tego okrętu, wiele oryginalnych przedmiotów pochodzących ze statku, itp.

Jedną ze sal muzeum poświęconą jest instrumentom nawigacyjnym, ponad to znajdują się tam modele statków ratowniczych, latarni morskich, portów, doków, modele statków rzecznych, komunikacyjnych i handlowych itp.

Całość muzeum jest rzeczywiście imponująca. Nie ma zagadnienia związanego z marynarką handlową czy wojenną, które nie byłoby odpowiednio oświetlone i zademonstrowane, toteż muzeum to posiada także dużą wartość dydaktyczną.

On też!

— Ja też studiowałem za młodych lat!
— Prawo? Medycynę?
— Nie, jadłospisy! (Jugend)

RADIO

Koncerty symfoniczne

Programy koncertów symfonicznych Polskiego Radia noszą w okresie letnim na ogół charakter popularny, łatwo przystępny, pogodny. Koncert symfoniczny Orkiestry Polskiego Radia 8. IX. o godz. 17 przyniesie również utwory tego rodzaju. Griega „Z czasów Holberga”, Kodaly'ego efektowne „Tańce z Galanty”, Rossini'ego uwerturna do „Wilhelma Tell’a” i Liszta pełen rozmachu „Wale Mefista” złożą się na całość programu.

D drugim koncertem symfonicznym tego dnia o godz. 19 będzie XXI audycja z cyklu „Słynni dyrygenci”, która obejmie utwory Czajkowskiego, Pucciniego, Daniela Franciszka Aubera, Ambrożego Thomasa, pod dyrekcją kapelmistrzów angielskich: Malcolma, Sergenta i Percy Pitt'a.

„Kalejdoskop”

oto spopularyzowana już nazwa audycji, która rozgłoszona poznańska z kolei nade w dniu 8 bm. o godz. 20 — 20.45 na fali ogólnopolskiej. Główna atrakcją wspomnianej audycji będą piosenki w wykonaniu doskonalej Halki Horskowej i tenora operetkowego Edmunda Rychtera. Poza tym weźmie udział saksofonista Cwojdzinski, oraz para pianistów: Dziegielewski i Kardaś.

Znakomita powieść świetnego pisarza

T. DOŁĘGI MOSTOWICZA

ZNACHOR

na ekranie.

Już wkrótce ukaże się na ekranach kin APOLLO i METROPOLIS czolowy film polski, według najpoczytniejszej powieści DOŁĘGI MOSTOWICZA „ZNACHOR”. Tragiczne dzieje znakomitego lekarza, który straciwszy pamięć został zepchnięty przez los na dno upadku i poniżenia, odtworzył KAZIMIERZ JUNOSZA-STEPOWSKI. Pozostałe role pierwszoplanowe znajdują

wykonawców w artystach tej miary co: BAR-SZCZĘWSKA, ZACHAREWICZ, Cwiklin-SKA, BUCZYŃSKA, WĘGRZYŃ i inni. „ZNACHOR” to wspaniałe i niezwykle arcydzieło filmowe, które przyćmi wszystko, co dotychczas w filmie polskim widziano.

zg 1928

SPORT

Polska nadal na czele

Napierala wygrywa czwarty etap wyścigu dokoła Węgier

We wtorek odbył się czwarty etap wyścigu kolarskiego dokoła Węgier na trasie Budapeszt — Keszthely długości 244 km. Start nastąpił z 3-godzinnym opóźnieniem. Zawodnicy początkowo jechali w dość wolnym tempie. Prowadzili aż do Gyöer Węgrzy z Elesem na czele. Od Gyöer na odcinku złej drogi Polacy wyprzedzają ich i dyktują ostre tempo. W czolowej grupie znajdują się trzej Polacy i trzej Austriacy.

Na 100 m przed metą odrywają się Polacy: Napierala, Wasilewski i Ignaczak, za nimi zdążają Austriacy Hoefner i Strakati oraz Węgrzy Eles i Szalay. Przed metą nagle kolarzom zajeżdża drogę auto policyjne. Kolarze polscy, prowadzący w wyścigu, upadli, i omal nie wpadli pod auto. Lekko poranieni kolarze podnieśli się natychmiast, dojeżdżając do mety. Rannych opatrzyło wówczas pogotowie ratunkowe.

Ignaczak odniósł rany prawego ramienia, inni odnieśli lżejsze kontuzje. Wszyscy Polacy wezmą jednak udział w dalszym wyścigu.

Mimo wypadku, udało się Napierale zająć pierwsze miejsce na tym etapie w czasie 8 g. 18:50, co przy długości trasy 244 km. stanowi przeciętną szybkość 31,9 km. na godz. Drugie miejsce w tym samym czasie zajął Austriak Strakati, trzecim był Wasilewski w czasie 8 g. 18:55, siódmym Ignaczak w czasie 8 g. 19:21, a piętnastym Moculski w czasie 8 g. 27:55.

W ogólnej klasyfikacji indywidualnej prowadzi Austriak Strakati w czasie 28 g. 29:22, drugie miejsce zajmuje Napierala w czasie 28 g. 29:23, trzecim jest Wasilewski w tym samym czasie, szóstym Ignaczak w czasie 28 g. 29:57, dwunastym Moculski 28 g. 38:27.

Drużynowo prowadzi bezapelacyjnie Polska w ogólnym czasie 85 g. 28:43. Drugie miejsce zajmują Węgrzy w czasie 85 g. 34:02, 3. Austria 85 g. 43:13, 4. Rumunia 86 g. 26:01. Z obliczeń wynika, że Polska powiększa wciąż różnicę czasu, dzielącą ją od Węgier.

Lekka atletyka

P. Ludwik Stróżyk, długoletni wiceprezes POZLA i przewodniczący wydziału spraw sędziowskich, ustąpił z zajmowanego stanowiska po trzydziestoletniej pracy w zarządzie okręgu.

Piłka nożna

Dzień P. Z. P. N. w Poznaniu. W niedzielę 12 bm. zarząd O. Z. P. N. organizuje z okazji dnia P. Z. P. N. cztery mecze piłki nożnej.

O godz. 16 Warta lig. spotka się z reprezentacją ligi okręgowej na boisku Warty.

O godz. 14 Polonia walczy z reprezentacją klasy A na boisku T. S. Polonia.

O godz. 11 Korona z reprezentacją Łazarza i Górczyna na Arenie PWK.

O godz. 11 K. P. W. z reprezentacją Śródk na boisku miejskim na Śródcie.

Do zespołów reprezentacyjnych kpt. sport. związek zestawil najlepszych zawodników — toteż spodziewać się należy, że mecze te będą należały do interesujących.

Dwa spotkania naszej reprezentacji odbędą się również w dniu 10 października, a mianowicie przeciwko ŁoŹwie w Wilnie i przeciwko Jugosławii w Katowicach.

Mecz z Jugosławia należy do cyklu rozgrywek eliminacyjnych o mistrzostwo świata.

Jeszcze Pogoń — Warta. Od grupy poznańskich studiujących na weterynarii we Lwowie otrzymaliśmy pocztówkę z wyrazami oburzenia na to, co się działo w niedzielę na boisku Pogoni. Treść tej pocztówki pokrywa się z tym, co już o „bohaterkach” wyczynach graczy Pogoni pisaliśmy. Wartę wchodzącą na boisko witano okrzykami zabić Prusaków, Krzyżaków. Lwowska prasa żydowska w języku polskim rozpisuje się natomiast o brutalnej grze zawodników Warty. Słusznie piszą autorzy pocztówki, że jakoś dziwnie przy tych przypadkowych zdarzeniach zawsze poszkodowanymi byli warciarze.

Zmiana w składzie drużyny na Danię. We wtorek kapitan związku PZPN p. Kałuża zdecydował się zmienić skład re-

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro pełna humoru lekka komedia Władysława Fodora „Wieczne pióro”, w reżyserii Czesława Strzeleckiego. Codziennie przez cały dzień odbywają się gorące próby z komedii Jana Nepomucyna Kamińskiego „Krakowiacy i Górale” z piękną muzyką Kurpińskiego, w nowej inscenizacji dr Zygmunta Nowakowskiego. Pracownie teatru przygotowują całkowitą nową wystawę. Rewelacyjne to widokowo pójdzie na oficjalne otwarcie nowego sezonu, które odbędzie się w drugiej połowie bm.

Berlińska Filharmonia w Poznaniu

Zapowiedź występu BERLIŃSKIEJ FILHARMONII jako orkiestry kameralnej w liczbie 25 osób wywołała w naszym mieście zrozumiałe zainteresowanie BERLIŃSKA FILHARMONIA zalicza się do najslawniejszych orkiestr świata, o czym mieliśmy sposobność przekonać się z okazji jej występu w Poznaniu pod dyrekcją W. Furtwänglera.

Z pośród najwybitniejszych członków wielkiej Filharmonii stworzona została orkiestra kameralna, której występy w całej Europie zaliczane są do rewelacyjnych koncertów całego sezonu. Programy Orkiestry Kameralnej składają się wyłącznie z utworów klasycznych takich mistrzów jak CORELLI, HANDEL, HAYDN, SCHUBERT, MOZART i in. Program poznański obejmuje kompozycje wybitnych klasyków dotąd u nas nie wykonywanych, który zainteresuje melomanów prawdziwej sztuki.

Dyreгентem Orkiestry Kameralnej jest wybitny kapelmistrz, dyrektor Filharmonii Berlińskiej, HANS von BENDA. Jako solista wystąpi koncertmistrz berlińskiej orkiestry, świetny skrzypek wirtuoz, ERICH RÖHN, w którego wykonaniu usłyszymy koncert D-Dur Mozarta.

Jedyny w swoim rodzaju rewelacyjny koncert ten odbędzie się w środę, 15-go września o godzinie 20 w Auli uniwersyteckiej. Bilety w cenie 6 do 1,— zł do nabycia w firmie A. Szrejbrowski, ul. Br. Pierackiego 20, telef. 56-38.

zg 27 748

prezentacji Polski na mecz z Danią, 12 bm. w Warszawie, ze względu na kontuzję Szerfkiego, który musi kilka tygodni pauzować.

Zamiast Szerfkiego wystawiono Pawłowskiego (Wilno), wzywając także Gęda (Śląsk). Kontuzje niedzielne innych zawodników, jak Twórz czy Madejski okazały się na tyle niegroźne, że gracze ci będą mogli grać.

Wyjazd drużyny do Bułgarii nastąpi we środę wieczorem ze Lwowa, pod kierunkiem pp. Mallova, Nikilskiego i Kałuży.

Sędzia meczu Polska — Dania p. Birlem przybędzie do Warszawy w sobotę rano. Sędzią liniowym ze strony duńskiej będzie p. Kleven.

Przed zawodami Polska — Dania rozegrany zostanie półfinał o mistrzostwo Polski juniorów Pogoń (Lwów) — Widzew (Łódź).

Obrona Warty Twórz rozpoczyna pod koniec września służbę wojskową.

Wyniki mistrzostw PZOPN ubiegłej niedzieli były następujące:

Klasa A: Polonia II (Leszno) — Sokół (Leszno) 2:2 (2:2). Sokół (Kępno) — Ostrovia 3:2 (3:1). KPW Ostrów — Polonia (Kępno) 4:1 (3:0). Kościński — KS Rawicz 1:1 (1:1).

Klasa B: Sparta (Poznań) — Polonia (Chodzież) 2:2 (1:0). Unia II (Kościan) — Cybina II 4:3 (2:1). Polonia II — HCP 2:2 (1:1). Sokół II (Leszno) — Sokół (Wolsztyn) 6:0 (3:0). Wiktoria (Ostrzeszów) —

KPW II (Ostrów) 4:0 (2:0). Naprzód (Poznań) — Stella (Zabikowo) 3:1 (1:0). Britania — Unia (Swarzędz) 1:1 (0:1). Stomil — KPW III (Poznań) 11:4 (4:2). HCP III — Sokół (Mosina) 5:0 (2:0).

Klasa C: Polonia (Nowy Tomyśl) — Odra (Zbąszyn) 5:3 (2:2). Szamotulski II — Notec (Chodzież) 1:1 (1:1). SKS (Luboń) — Lipno (Sęszew) 4:0 (1:0). Concordia (Mur. Gołina) — Poznań II 4:1 (2:1). Stow. Sport. (Swarzędz) — Unia II (Swarzędz) 0:2 (0:0). Stow. Sport. II — Huta Szkła (Antoninek) 0:4 (0:1). Stomil II — HCP IV 0:0. Grom I — Warta IV 9:4 (5:1). (s)

Pięściarstwo

Reprezentacja Łodzi wyjeżdża w dniu 16 bm. na trzy spotkania do Niemiec. Tymczasem najlepszy pięściarz łódzki, mistrz Europy, Henryk Chmielewski już od kilku dni jest chory na żółtaczkę i nie wiadomo czy do przyszłego tygodnia wyzdrowieje. Brak Chmielewskiego osłabił bardzo reprezentację łódzką, która już uprzednio została poważnie wyszczerbiona przeniesieniem się Woźniakiewicza do Warszawy. Sprawa wyjazdu pięściarzy łódzkich wobec tego została zakwestionowana i prawdopodobnie łódzkie władze pięściarskie wyjazd ten odwołają.

Tenis

Przed spotkaniem Polska — Austria. W dniu 12 bm. rozpocznie się w Wiedniu trzydniowy mecz tenisowy Polska — Au-

stria o puchar Europy środkowej.

Zawodnicy nasi znajdują się już na miejscu i trenują. Kapitan związkowy P. Z. L. T. radca Olchowicz wyjedzie do Wiednia we czwartek i ostatecznie ustali udział naszych rakiet w poszczególnych walkach.

Prawdopodobnie w grach podwójnych walczyć będą Hebda — Witman i Tłoczyński — Spychała.

W skład reprezentacji Austrii wejdą definitywnie — Baworowski, Metaxa i Redl. Czwartki zawodnik nie został dotąd wyznaczony.

Jędrzejowska pokonała w trzeciej rundzie mistrzostw tenisowych Ameryki w Forest Hills Angielkę Daerman w dwóch setach 6:4, 6:3.

Rozgrywane obecnie w Forest Hills międzynarodowe mistrzostwa tenisowe St. Zjednoczonych zademonstrowały niespodziewanie dobrą formę młodego narybku zawodniczego Ameryki. W wynikach podawanych uprzednio, wypłynęły nazwiska 2 młodych nieznanych dotąd tenisistek U. S. A., którzy wyeliminowali doświadczonych zawodników Henkla i Brugnona.

Obecnie mamy do zanotowania nową niespodziankę. W 4 rundzie jeden z najlepszych tenisistów świata Niemiec Cramm spotkał się z 19-letnim Amerykaninem MacNeil'em z Oklahomy; zwyciężył wprawdzie Cramm, lecz po zaciętej walce i po utracie jednego seta. Wynik tego meczu brzmi: 6:2, 6:2, 2:6, 6:4.

ODZNAKI emalowane - metalowe
Fabryka Wytwarzania Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-03
Ng 48 723

Zapaśnictwo

Klub „Sztekker“ rozpoczyna we środę dnia 8 bm. treningi, które prowadzić będzie trener klubu L. Grodzki b. m. Polski. Zapisy nowych członków do oddziału juniorów od lat 14 — 20 i seniorów ponad lat 20 przyjmuje się każdorazowo na ćwiczeniach klubu, w środy i piątki od godz. 20 w szkole Doksztalczącej przy ul. Działynskich. (kom)

Żeglarstwo

Harcerska Drużyna Wilków Morskich zorganizowała na jeziorze w Kiekrzu regaty kajakowych P. 7. w punktacji P. Z. K. Regaty odbyły się w trójkacie o długości 10.000 m. Po dwóch biegach uzyskano następujący wynik: 1. Słomiński i Filipowski (Harc. Druż. Wilków Morskich) — 6 pkt. 2. Bednarek i Jankowski (H. D. W. i M.) — 6 pkt. 3. Stankowski i Malyszka (Tow. Mił. Sp. Wodnych) — 4 pkt. 4. Boberski i Jabłoński (Tow. Mił. Sp. Wodnych) — 3 pkt. 5. Tuszkiewicz i Walczak (H. D. W. M.) — 2 pkt.

W dniu 7 września 1937 r., zmarł w 59 roku życia, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy i nigdy niezapomniany mąż, tatulek, brat, stryj, wuj i bratanek, ś. p.

Władysław Rajewicz

urzędnik Tow. Ubezpie. Piast.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 10. bm. o godz. 5 po poł. z kościoła cmentarza M. B. Bolesnej na Górczynie. Msza św. żałobna odprawi się w sobotę, dnia 11. bm. rano o godz. 8 w kościele M. B. Bolesnej na Górczynie.

Poznań, Zabikowo, Ujazd.
Rynek Łazarski 10a m. 6.

Zakład Pogrzebowy B-ci Nowak.

W nieutulonym smutku
żona i rodzina.

z 27 763

W 2-gą bolesną rocznicę śmierci drogiego i nieodżałowanego męża i ojca mego, ś. p.

Stefana Rakowicza

odpraw. się

msza św. żałobna

dnia 10. bm. o godz. 8 w kaplicy przy Pl. Nowomiejskim.
zg 27 761

Żona z synem.

WINA BORDOSKIE

Tour de La Roze Margaux

NYKA & POSŁUSZNY

POZNAŃ, WROCŁAWSKA 33/34. TELEFON 11-94.
Skład win istniejący od roku 1868.

Przeprowadziłem się

Dr Leon Surzyński

Zakład Elektrokardiografii
i roentgenologii serca

Poznań, Pl. Wolności 18 m. 11

Lift Pg. 29 907-57.242 telefon 12-75

OPONY

samochodowe wszelkich fabrykatów po niebywale niskich cenach

reprezentacja samochodów Adler

F. Szczepański, Poznań, Plac Wolności 17 Tel. 30-07
Wszelkie prace warsztatowe i remonty samochodów wykonujemy fachowo, szybko i tanio. Ng 47 419

JEŻELI CIERPISZ

na wątrobę, żołądek, kiszkę, nerki lub pęcherz PIJ SOK ŚWIĘTOJANSKIEGO ZIELA (dziurawca) jest to wyśmienoty i zdrowy napój. Magister EDWARD GOBIEC, Warszawa, Miodowa Nr 14/K.

Sprzedaż w aptekach i drogeriach. ng 49 428

SZKŁO OKIENNE

katedralne, kolorowe lustra, kit szklarski
szyby wystawowe i t. p. oprawa obrazów

„PATRIA“ Sp. z o. o.
Wały Zygm. Augusta 1 tel. 39-40
Wykonujemy kompletne oszklenia budowlane

Poszukuję od 1. 10. wzgl. 15. 10. br.

wykwalifikowanego ekspedienta

do materiałów damskich i męskich. Oferty z odpisami świadectw, referencji, fotografią i podaniem pensji ng 49 096 skierować proszę do firmy

EDMUND HOLKA

Dom bławatów i konfekcji, Gniezno, Rynek 1.

DOM z ładnym ogrodem

w Środzie przy ul. Gen. Hallera nr. 2
sprzedamy na korzystnych warunkach

Komunalna Kasa Oszczędności
miasta Środy — w Środzie dg 24366

Tapety Ceraty

gładkie, adamaszkowe
meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki
z linoleum, bouclé,
ceratowe i pluszowe

Linoleum

podłogowe i stołowe
Kokosowe
chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Bydgoszcz
Pocztowa 31 Gdańska 12
Przyjmuje się asygnały „Kredyt“

Pg 29 147-30.150

Lampy Elektryczne

w wielkim wyborze wprost
z wytwórni dg 24273

Skrzypczak - Poznań

św. Marcin 27 podwórko II p.

Poszukuję

urzędnika gospodarczego

od 1. X. rb. na majątek z przemysłem i hodowlą. Kandydaci tylko z ukończoną szkołą rolniczą zechcą nadsyłać oferty do Kuriera Pozn. zg 27 760

DRZEWO

budowlane, stolarskie
polecą Składnica drzewa
G. Kowalkiewicz, Poznań, Droga
Debińska 2, naprzeciw wylotu ul. Strzeleckiej. Tel 14-95 dg 24 137

Licytacja Nieruchomości

Dnia 13 września rb. odbędzie się w Sądzie
Grodzkim, pokój 45 licytacja

domu mieszkalnego

przy Al. Szelągowskiej 9, oszacowanego na
zł 30.500,—. Cena wywołania zł 22.875. Możliwość
przejęcia dogodnej pożyczki. Informacji udzieli
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
Oddział w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 6.
Pg 29 888-35.50

Dnia 7 września 1937 r. o godz. 3 zmarł nasz długoletni likwidator
szkód, ś. p.

Władysław Rajewicz

przeżywszy lat 59. W Zmarłym straciłmy oddanego instytucjom pracownika i dobrego Kolegę. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 10. bm. o godzinie 5 z kaplicy cmentarza parafialnego Matki Boskiej Bolesnej na Górczynie.

Włoska Spółka Akcyjna
Riunione Adriatica di Sicurtà
Adriatyckie Towarzystwo Ubezpie-
czeń w Tryjeście
Oddział w Poznaniu.

Towarzystwo Ubezpieczeń „Piast“
Spółka Akcyjna
Oddział w Poznaniu.

Pg 29 973-36.16

Dnia 7 września 1937 r., rozstał się z tym światem, zaopatrzony Sakramentami św., po długich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, mój najdroższy, najtroskliwszy ojciec, nasz drogi brat, stryj i wuj, ś. p.

Jan Małecki

Skarbnik Sądu Grodzkiego w Poznaniu
Przewodniczący VI Okręgu Opiekuńczego

przeżywszy lat 59. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 10. bm. o godz. 16,30 z kościoła przedpogrzebowej przy Wałach Jana III w Poznaniu na cmentarzu parafii św. Wojciecha. Msza św. żałobna zostanie odprawiona w sobotę, 11. bm. o godzinie 8 w kościele św. Wojciecha.

Modlitwie życzliwych dusz drogiego Zmarłego polecają

w ciężkim smutku pogrążeni

córka,

rodzeństwo i rodzina.

zg 27 762

Poznań, ul. Grochowe Łąki 3, Berlin.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 7 września 1937 r., zmarł w Szpitalu SS. Elżbietanek, ś. p.

Jan Małecki

Przewodniczący VI Okręgowej Komisji
Opieki Społecznej m. Poznania.

W Zmarłym Zmarłym Miejski w Poznaniu traci gorliwego współpracownika w dziedzinie opieki społecznej i obywatela zasłużonego w pracy dla dobra miasta i najuboższych. Na stanowisku opiekuna społecznego a następnie przewodniczącego okręgu pracował ś. p. Jan Małecki od dnia 1 marca 1911 r.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 10 września 1937 r. o godz. 16,30 z kościoła Szpitala Wojskowego przy ul. Wały Jana III na cmentarzu św. Wojciecha.

Zarząd Miejski prosi Pp. Przewodniczących Okręgów i Opiekunów Społecznych o wzięcie udziału w smutnym tym obrządku.

Zarząd Miejski w Poznaniu
Miejska Komisja Opieki Społecznej.

ng 49 693

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. DOMY - PARCELE

We
Lwowie wydzierżawie sprzedam kamienicę jednopiętrową z oficyną, nadająca się na jakakolwiek fabrykę, duże podwórko, cztery garaże, piwnica, lodownia, 4 pokoje na biura parter, na piętrze 8 pokoi mieszkalnych, komfort, centralne ogrzewanie, wiadomość Lwów, Torosiewicza 5, pierwsze piętro. — ng 49 560

Parcele
sprzedam, budowa dowolna. — Górczyńska 7. — zdg 17 279

Puszczykówku
na sprzedaż piękna parcela 5 tysięcy m². Zgłoszenia Marcinowski 12, u portiera. — zdg 17 255

Kamienica
śródmieście dochód 8 600. — cena 55 000. — Jaskiewicz Poznań Kraszewskiego 16. — zdg 17 548

Dom
nowy dochód roczny 2 550 zł wpłaty 15 000 zł i przejmie hipoteki z B. G. K. Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 411

Nieruchomość
nowozabudowana na sprzedaż. Zgłoszenia Marcinowski 6 m. 2 — zdg 17 501

Parcel
budowlanych największy wybór najtańszej tylko „Osadopol” Rzechopolskiej 9 — zdg 17 556

Sprzedam
małą parcelę willową Palacza 13 — zdg 17 528

Parcele
tanie na sprzedaż. Włoszarska 6. — zdg 17 508

Parcele
ośm tysięcy metrów ziemia ogrodowa. Szczepankowo. sprzedam a 120 za metr. Adres Kurier Poznański zdg 17 739

Okazja
parcela 9 400 m² Poznaniu, boczna kolejowa 18 000 zł. St. Zalecki, Puszczykowo p. Poznań. — zdg 17 731

Dom
dwupiętrowy, sześciomieszkaniowy, parcela frontowa Łazarza, 14 000, wpłaty 10 000. Majka, Ratajczaka 10. — zdg 17 602

Kamienicę narożnikową
konstrukcji

żelbeton, śródmieście
dochód przedwojenny 16 000 sprzedam śpiesznie 110 000. Oferty Kurier Poznański zdg 17 438

Willę
nowa, dwumieszkaniowa 26 000. —

Willę
nowa, dochód roczny 4 400. — 36 000. — Łakowa 20 — 8, 3-5. — zdg 17 366

Parcele
mniejsza, bliżej miasta, tramwaju, cenę 1-2000 zł kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 17 567

Kamienica
nowobudowana Łazarz 7-500 dochodu, 75.000. — wpłaty 50.000. — innych

kamienicę
polecam

Nowak,
święty Marcin 22. — zdg 17 671

Willę
komfortową, z powodu przeniesienia sprzedam (Łazarz). Oferty Kurier Poznański zdg 17 659

Kamienicę
nowa pod dachówką, dochód 8.600. — sprzedam podług ugody. Właściciel, Kurwoskiego 7. — zdg 17 643

Willę
nowa dobrze budowana, czynszowa, 5 mieszkań, 2 pokojowych — przynależnościami, ogrodem — sprzedam poważnemu. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 476

2. PIENIĄDZ

Sprzedam
30 Pożyczek Inwestycyjnych po 70. Zgłoszenia Kurier Poznański ng 49 661

700. —
zł na jeden miesiąc pożyczę, oddam 1.000. — Oferty Kurier Poznański zdg 17 417

Wspólnika
uczciwego z kapitałem 1 000. — zł potrzeba do mniejszego rzemieślnictwa. Fachowość niekonieczna. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 692

250 zł
pożyczki na przeciąg dwóch miesięcy poszukuje, poważny zastaw, wysoki procent. Oferty Kurier Poznański zdg 17 605

8 000. —
pierwsza hipoteka nowego wartościowego domu czynszowego — przedmieście Poznań, uczciwi poszukuje. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 475

3. LETNISKI I UZDROWISKA

Krynica
„Wielkopolska”
uroczą, bieżąca woda, tarasy, centralne ogrzewanie, pięć złotych. — zdg 17 116

4. OSOBISTE

Za
długi mej żony Zofii Stefanickiej z domu Kubiak nie odpowiadam od dnia dzisiejszego. Bronisław Stefanicki, Zaparcin, p. Modrze. — zdg 17 304

Kapelusze damskie
fasonuje od 1,50

Ines,
Piekary 22,23 — zdg 17 535

Śniadania,
obiady, kolacje, potrawy z drobin Śniadania Sobczyńskiego, Ratajczaka 2. — zdg 12 925,6

Pania
oczekująca, poniedziałek pociąg 16,30 Kościan, prosi (przechadzający się peronem) łaskawie podanie adresu. Kurier Poznański — zdg 17 235

Damskie
płaszcz, kostiumy, suknie młode, najszlachetniejsza Galazka, Wrocławska 19. — zdg 17 732

Kwiaciarnia
Wodna 7, poleca kwiaty, wieniec tano. — zdg 17 636

6. OŻENKI

Urzędnik państwowy
młodszy, wdowiec na lepszym stanowisku, dobrze srytuowany — szuka żony. Panie możliwe wykształcone, religijne z odpowiednim majątkiem do lat 37, zechcą złożyć wyczerpujące oferty wraz z fotografią do Kuriera Pozn. pod zdg 17 627. Anonimowo bezcelowe. Rzecz traktuje się poważnie.

Wyższy urzędnik
przystojny kawaler, lat 28, posłubi sympatyczną, inteligentną, niebiadną. Zgłoszenia bezanonimowo Poznań I, skrytka pocztowa 262. — zdg 17 620

Znane
z olbrzymiego doboru biur — panów najpoważniejszego biuro „Echo”
natłwia zapoznanie najszybciej. Poznań, św. Marcin 57, telefon 50-30. Prospekt darm. — zdg 17 616

7. SPRZEDAŻ

Pianino
używane, dobrze utrzymane sprzedam korzystnie Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. — Ng 48 750

Szczenięta
(boks angielski) sprzedam. — Górna Wilda 71 — 2. — zdg 16 838

„Meble W. Paetz”
Najnowocześniejsze wzory niskie ceny Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. — Ng 48 796

Motocykl
„Phänomen”
motorem Sachs 2,75 KM 2 biegi i wolny światło elektryczne. Bezpodatkowy. Rejestracja jak rower. Cena 695. —

Wul. Gum,
Poznań, Wielkie Garbary 8. — Pg 29 113-19,73

Winogrona
kuracyjne świeże 7. — orzechy włoskie świeże 8. — miód kuracyjny lipcowy 15. — pięciopłatkowy franko zaliczka. „Winnica” Zaleszczyki. — zdg 16 373

Piekarnia
wraz składem i mieszkaniem — przy rynku na korzystnych warunkach zaraz do wydzierżawienia. B. Chojnacki, Szamotły, Rynek 15. — zdg 16 865

Skład
mieszkaniami, nadający się na każdą branżę, specjalnie rzemieślnictwo w dobrym miejscu do wynajęcia. Konieczny, Kruszwica. — ng 49 685

Kapelusze
damskie filcowe, aksami, szalony, berety, nowości, wybór — najtańszej. Lewicka, Wielka 8. i Kraszewskiego 17. — zdg 15 419

Sprzedaż — Naprawa
montownia piór — wszelkich systemów piór wiecznych ołówków — automatycznych. Naprawa natchymaś w firmie Józef Czosnowski, spec. skład opieru. Poznań Fr. Ratajczaka 2. — dg 24 023

Stodoła
z drzewa przenośna, 30 m długa, 13 m szeroka i 7 m wysoka — o dwóch bojowicach, cztery drzwiowa. Dobrze utrzymana korzystnie zaraz na sprzedaż. Poznań, Bukowska 46, gospodarstwo. — zdg 17 260

Chcesz korzystnie kupić

Meble
być zadowolony z obsługi to z całym zaufaniem na Jezuitską 10 (Świętosławska). Asygnaty Kredyt — zdg 17 333-3 567

„Dom Okazyjnego Kupna”
Pg 29 733-3 567

Przepisowe fartuszki szkolne
wszelka bielizna pończoszki, wyprawy dla pensjonarzy, gimnazjalistów, Fabryka Bielizny
J. Schubert
Stary Rynek 76. — Pg 29 150-32,14

Fabryka mebli
poleca meble wszelkiego rodzaju Józef Matuszewski, Wrocławska 49. — dg 24 024

Sypialnie
pierwszorzędnie odrobiona okazjonalnie sprzedam. Kwiatowa 10, stolarnia. — zdg 17 137

Radio
3 lamp, baterijne. Wielkie Garbary 14, m. 9. — zdg 17 184

Royal
amerykańskie maszyny do pisania. Wyższość maszyn starych, na dogodnych warunkach płatności. Piekary 5. — zdg 17 525

Okazja
dla restauratorów. Automaty 10-cio groszowe

„Hokey na lodzie”
bardzo korzystnie do sprzedania. Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 369

Rzeźnictwo
dobrze zaprowadzone Poznaniu, sprzedam 850 zł. czynsz miesięczny, mieszkaniem 60. — Adres Kurier Pozn. — zdg 17 328

Kawiarnię Karosierię
Citroen sprzedam. Jeżycka 42 a — zdg 17 409

Samochód
limuzyna 800 zł Jeżycka 42 a. — zdg 17 408

Motocykl
Phänomen bezpodatkowy sprzedam. Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 448

Meble
kupuje się najtańszej u **Bakosia, Stary Rynek 51** — zdg 13 482,3

Wiktoria Czysty, Szkolna 11
Torby Teki
Śniadanki szkolne.
P 29 149-32,8

1 200 samochodów
rozebranych używanych części podwozia mleczarskie opony najtańszej w firmie Autokład. Poznań, Dąbrowskiego 89, tel. 46-74 — zdg 23 879-80

Podwozia
mleczarskie używane części samochodowe, opony nowe, pełne, zakup — sprzedaż „Automagazyn” Jakuba Wujka 9, telefon 75-17. — Ng 47 364-5

Żrebce
futro czarne nowe 150. — Kanałowa 9 — 3. — zdg 17 578,9

Szcześliwie
obraczki ślubne, szwajcarskie zegarki od 15 zł, poleca Chwilkowski, Bazar, Nowa 8. — zdg 17 431-2

Wózek
dziecięcy Marcin 27 — 15 — zdg 17 563

Cegła
dźwigary belki stropowe kantówka połowiki bardzo tanio sprzedaje. Rozbiórka Kościelna 9 — zdg 17 557

Arytmometr
Brunświga Pierackiego 15 — 14 — zdg 17 595

Sprzedam
dobrze zaprowadzony interes radiowy lub prymitywny spółnika. Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 529

Sprzedam
błoczek znaczki wydane okazją króla Rumunii 10 zł. Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 526

Junkersa
piec gazowy nowoczesny
Elektrolux
korzystnie sprzedam. Maleckiego 15 m. 5 — zdg 17 523

Wannę
emaliowaną pięć kąpielowe sprzedam Przybylski Półwiejska 30. — zdg 17 545

Zakład fryzjerski
dla pań i panów dobrze prosperujący na sprzedaż. Cena 2 000 zł. powiatowy miesiąc Pemozra, rok 1936, obrót 15 000 zł. — Zgłoszenia Kurier Poznański — zdg 17 630

Fiat

520 jak nowy dla rzeźnika sprzedam, zamienię na konia wóz. Telefon 19-01. — zdg 17 514

Aparat

fotograficzny 13x18 kupię w dobrym stanie. Dąbrowskiego 88, mieszkanie 20. — zdg 17 512

Kolonialkę

dobrze zaprowadzona sprzedam. Adres wskaże Kurier Poznański — zdg 17 740

Pianino

Krzyżowe, zagraniczne 600. — zł. Plac Sapieżyński 7, m. 10. — zdg 17 735

Kolonialkę

z mieszkaniem dobrze zaprowadzona sprzedam. Malecki, Rybaki 20 a. — zdg 17 630

Koń

9-letni na sprzedaż. Marsz. Focha 170. — Ng 48 812

Łapki karakułowe

futro damskie doskonale utrzymane kupię za gotówkę. Oferty Kurier Poznański zdg 17 635

Kolonialka

z powodu choroby tania. Gwiaździsta 7. — zdg 17 445

w pierwszorzędym położeniu, piec cukierniczy korzystnie sprzedam. Oferty Kurier Poznański — zdg 17 341

Łóżka

metal, bardzo dobre, tanio. Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 354

Pierzyny

poduszki i spodki tania. Oferty Kurier Poznański — zdg 17 355

Lustra

kryształowe duże, tanio. Oferty Kurier Poznański — zdg 17 356

Kociół

cyngowr, duży, bardzo dobry. — Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 357

Szafy

do rzeczy, bielizny i książek. — Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 359

Nocne

stoliki i toalety. Oferty Kurier Poznański — zdg 17 358

Wytwornie

artykułów pierwszej potrzeby. — powód dwa przedsiębiorstwa — sprzedaż Zborowski, Półwiejska 28 — 15. — zdg 17 362

Lokomobila

Lanz, 40 PS, 12 atm., rok 1911 — cena 3 500 zł; motor na gaz ssany Deutz 40 PS, komplet z gazownią, 4000 zł Jabs, Walentowa — pow. Lipno, poczta Czarnikowo. — ng 49 692

Kuchnia

westfalka. Wskaże Kurier Pozn. — zdg 17 583

Singer

maszyna szewska (latkowa) tania Wielka 10, m. 8. — zdg 17 582

400

ceinarów słomy, owianej mieszanki sprzedam Nowy Dwór — poczta Kobylnica. — zdg 17 571

Krótkie

towary, pozostałe po likwidacji sprzedam. Oferty Kurier Pozn. — zdg 17 415

Pokój

kuchnia, meble nowe, tanio z powodu wyjazdu sprzedam. Oferty Kurier Poznański — zdg 17 623

Maszynę

do pisania, maszynę do pończoch sprzedam. Spokojna 3 — 3. — zdg 17 697

Skład

papieru, tytoniu z powodu choroby korzystnie na sprzedaż. — Adres Kurier Poznański — zdg 17 751

Bechsteina

fortepian pierwszorzędny, nowocześnie okazjonalnie. Podgórna 5, mieszkanie 1. — zdg 17 497

Wanna

cyngowa, tania. Marcin 32, m. 7. — zdg 17 607

Fortepiany, fisharmonie
od 400 zł. Marcina 22, podwórko — zdg 17 661

Plaszcze, Futra, Kostiumy
damskie, wytworne fasony do największych rozmiarów — swetry — garsonki — poranniki, kostiumy narciarskie korzystnie

Dzikowski,
Stary Rynek 49, Leszno, Rynek 6 „Asygnaty Kredyt” — Pg 29 735-36,12

Przetarg
na rozbiórkę — nowozabudowanej przebudówki, pałacu o 12 pokojach, kompletnie wykończonej z piecami, łazienkami itd. Przetarg odbędzie się w Blokszewie, pow. Srem, 10 września 1937 o godz. 10. Informacje Biuro Parcelacyjne, Poznań, Plac Wolności 11, telefon 58-15. — zdg 17 495

Uwaga
okazyjna sprzedaż powózek — A. Dzieciuchowicz, Rybaki 46. — zdg 17 616

6

okien skrzynkowych w dobrym stanie 1,05 x 1,70 wielkie z oszkleniem i okuciem, również kilka drzwi dwuskrzydłowych zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia ulica Franc. Ratajczaka 38, portierka. — zdg 17 645

Nowości!
Guziki, klamry, broszki, paski, bransolki, korale, oraz wszelkie dodatki krawieckie najtańszej

Andrzejewski,
Szkołna 13. — dg 24 383

10. MAJĄTKI

390
mórg pszena cena 75 000 wpłaty 50 000 Jaskiewicz, Poznań Kraszewskiego 16. — zdg 17 547

Resztówka
120 buraczanej, pałac 18 pokoi, 12 parku, ogrodu, 30 jeziora, inwentarzem, łąkami, 60 000, wpłaty 30 000. Adamski, plac Nowomiejski 6 a, telefon 19-01. — zdg 17 515

11. KUPNA

Sztychy
obrazy, porcelana, meble, broń, srebro złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamus”, Strzelecka 1 — Pg 29 517-33,76

Bibliotekę
mniejszą, dzieła sławnych polskich pisarzy oraz innych dobrze utrzymaną kupię. Oferty z podaniem bliższych szczegółów Kurier Poznański — zdg 16 531

Saksofon
alt, dobrze utrzymany okazjonalnie kupię. Oferty z ceną Kurier Poznański — zdg 16 532

Kupię
dobrą decymalną wagę do 400 kg, jeżeli niedrogo, to z automatem, który wyrzuca kartki. Zgłoszenia Drogeria pod Kotwicą, W. Chylewski, Jarocin. — dg 24 374

Drogerię
większą, dobrze zaprowadzoną kupię. Oferty Kurier Poznański — zdg 15 375

Brylanty
srebro, złoto kupuję **Kruk,**
ul. 27 Grudnia 6. — Ng 48 785

Kupię
gospodarstwo do 20 mórg, szkoła kościół miejsc, okolica Poznań od właściciela. Oferty Kurier Poznański — zdg 17 267

Szafę
na ubrania i bieliznę kupię. — Oferty Kurier Poznański — zdg 17 302

Maszynę
do krojenia wedlin, tylko dobrym stanie

4 pokojowego
mieszkania centrum adwokat. —
Aleje Marcinkowskiego 24 — 15.
zdg 17 276

3 do 4
wygodami parterze willi, emeryt
bezdzienny, pewny platnik. Oferty
Kurier Poznański zdg 17 263

Jednopoikowe
starsze małżeństwo Wilda, pewny
platnik. Oferty Kurier Poznański
zdg 17 372

Słoneczne
dwupokojowe wygodami, pa-
dziennika, pewny platnik. Oferty
Kurier Poznański zdg 17 373

Małżeństwo
bezdzienny poszukuje stróżstwa z
wszelką reparaacją. Oferty Kurier
Poznański zdg 17 323

5 pokoi
czyste komfortowe ubikacjami —
balkonem nie wyżej 11 p. od
1. 11. Cena. Pewny platnik. —
Oferty Kurier Poznański zdg 17 365

Urządźnik
dwupokojowego — kuchnia do
50. — mieszczenie. Oferty Kurier
Poznański zdg 17 408

Rok z góry
czynsz trzypokojowe z przynależ-
nościami, srodmieście, do Ry-
nka Jeżyckiego. Starsze małżeń-
stwo. Oferty Kurier Poznański
zdg 17 610

Kolejarz
poszukuje pokoju kuchni cen-
trum. Oferty Kurier Poznański
zdg 17 666

Pokoju
od gospodarza poszukuje. Oferty
Kurier Poznański zdg 17 656

15. POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany do wynajęcia od za-
raz. Aleje Marcinkowskiego 1.
m. 8. (dom narożny). zdg 16 476

Komfortowy
słoneczny, centralne, spokojnemu.
Słowackiego 36 — 8.
zdg 15 516

Cieszkowski
6 — 7, inteligentnym.
zdg 17 040

Półwiejska
30 — 10. zdg 16 635

Dwuosobowy
śniadeckich 4, parter, Górdział-
kowski. zdg 17 278

Pokój
telefon, łazienka. Piekary 5 — 2.
zdg 17 218

Dwuosobowy
czysty, słoneczny od zaraz ewil.
używaniem kuchni. Szkolna 3. —
m. 20. zdg 17 289

Niekrepujący
z fortepianem — bez, czysty. —
Szwajcarska 19 — 9. zdg 17 232

Przecznica 6
mieszkanie 7, front, telefon.
zdg 17 336

Komfortowy
Waly Wazów 3a — 2.
zdg 17 382

Pokój
z utrzymaniem dla gimnazjast.
lepszym domu, cena. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 17 391

Lepszy
Stroma 6, I piętro pr. zdg 17 371

Pokój
frontowy, czysty I p. od 15. 9.
do wydzierżawienia. Zgłoszenia
ul. Zielona 7, m. 6. zdg 17 378

Małżeństwo
pokój z utrzymaniem kuchni, bez-
dziennej, pościel pożądana. Szy-
mańskiego 9, m. 8. zdg 17 369

Elegancki
elektryczność, centralne, łazienka.
Jeżycka 45 — 4. narożnik Mickie-
wicz. zdg 17 317

Jednospobowy
Woźna 9, m. 6. zdg 17 326

Dwuosobowy
paniom, czysty, balkon, Strzelec-
ka 3a — 8. Po gozdz. szóstej.
zdg 17 329

Pokoje
słoneczne, niekrepujące. Święto-
krzyski 3 — 13. zdg 17 330

Pokój
Matejki 65 — 5 dom boczny.
zdg 17 559

Niekrepujący
dwuosobowy Marcin 13 — 10
zdg 17 537

Niekrepujący
ładny Wojciecha 14/15 — 9
zdg 17 410

Śniadeckich
22 — 3. zdg 17 407

Poznańska
56 — 6 narożnik Kochanowskiego
zdg 17 406

Pokój
niekrepujący Grobla 18 — 4
zdg 17 405

Żupańskiego
19 — 12 lepszym dom. —
zdg 17 403

Jedno
dwuosobowy zaraz Wroniecka 6/8
— 7 zdg 17 442

Mickiewicza
9 m. 3 jedno-dwuosobowy.
zdg 17 449

Dąbrowskiego
36 — 15 zdg 17 434

Tani
czysty frontowy Mostowa 5 a m. 9
zdg 17 506

Ładne
pokoje do wynajęcia Pierackiego
11 m. 5 zdg 17 564

Szymańskiego
8 — 9. zdg 17 533

Próżne
umeblowane Jasna 8 — 2
zdg 17 532

Pokój
niekrepujący Kozia 24 m. 3
zdg 17 531

Przyjemny
1—2 osoby Słowackiego 37—10
wolny. zdg 17 452

Frontowy
dwuosobowy Półwiejska 5 — 10
zdg 17 453

Pokój
Strzelecka 5, m. 4. zdg 17 450

Matejki
60 — 7, jedno-dwuosobowy ko-
rzystnie. zdg 17 516

Niekrepujący
Dąbrowskiego 36, m. 20.
zdg 17 509

Czysty
Poplińskich 5 — 4. zdg 17 724

Niekrepujący
Prusa 17 — 3. zdg 17 599

Śniadeckich
23 — 3. zdg 17 692

2
niekrepujące, frontowe, elektrycz-
ność (kuchnia). Bukowska 7 — 9.
zdg 17 443

Umeblowany
pańu zaraz. Strzelecka 33 — 7.
zdg 17 469

Skryta
7 — 6. zdg 17 379

Pokoik
Ogrodowa 13 — 15. zdg 17 586

Zielona
2 m. 9. zdg 17 576

Dwuosobowy
paniom utrzymaniem, bez. Miel-
żyńskiego 26/27, m. 7.
zdg 17 575

Komfortowy
duży Konopnickiej 15, m. 3.
zdg 17 570

1—2
niekrepujący. Młyńska 3, m. 11
zdg 17 421

Pokój
Jasna 3, mieszkanie 2.
zdg 17 422

Pokój
panu. Zamkowa 4b, m. 8, wej-
ście Pocztowa. zdg 17 413

Przyjezdny
niekrepujący. Matejki 45 — 6.
zdg 17 716

Jackowskiego
9 — 10, frontowy. zdg 17 703

Dąbrowskiego
33 — 8. zdg 17 702

Jasna
12 — 3, panu. zdg 17 701

Pokój
małżeństwu. Mottego 5, m. 4.
zdg 17 700

Pokój
niekrepujący, elektryczność. Ga-
siorowskich 11, m. 9. zdg 17 693

Dwuosobowy
ładny, słoneczny, utrzymaniem.
cena przystępna. Żupańskiego 8,
mieszkanie 9. zdg 17 691

Matejki
51 — 4, dwa łączne. zdg 17 750

Pani (u)
frontowy. Wrocławska 20 — 7.
zdg 17 755

25.
Wyspiańskiego 19 — 6.
zdg 17 614

Mickiewicza
17 — 4. zdg 17 611

Niekrepujący
dobrze umeblowany, frontowy. —
Marcin 32, m. 7. zdg 17 608

Jeżycka
41 — 5. zdg 17 639

Frontowy
Focha 38, mieszkanie 4.
zdg 17 654

Śniadeckich
24 — 9. zdg 17 681

Kwiatowa
7 — 10. zdg 17 678

Ogrodowa
13 — 20. zdg 17 491

Mickiewicza
13 — 9. zdg 17 712

Dwupokojowe
kuchnia wynajm. 1. 10. 40 zł. —
Jesse, Cisowa (Debiec, Południo-
wa). zdg 49 430

Pokoje
Focha 49 — 8-7. zdg 17 580

Wierzbicice
46 — 6. zdg 17 487

Kanałowa
16 — 16. zdg 17 478

Czteropokojowe
komfort holl, balkon Solacz, Śla-
ska 11. Pg 29 972-57,330

Czysty
Dąbrowskiego 36 — 4.
zdg 17 757

16. SZUKA POKOJU

Samotna
panna, intelig., szuka próżnego
pokoiku za 10 zł. — najchętniej
wdowy. Oferty Kurier Poznański
zdg 16 416

Pokoju
zupełnie niekrepującego — klatki
schodowej, centrum taniego ban-
kowic. Oferty Kurier Poznański
zdg 17 275

Emerytka
szuka pokoju umeblowanego po-
bliżu kościoła Łazarskiego. Zgło-
szenia kiosk, Rynek Łazarski.
zdg 17 283

Dla
dwóch panów, czysty, w sro-
dmieściu z podaniem ceny. Zgło-
szenia do Kuriera Pozn. zdg 17 380

Do
15 zł pokój bez pościeli Jeżyce.
Oferty Kurier Pozn. zdg 17 386

Poszukuje
dla pana eleganckiego pokoju z
wygodami na 1 lub 2 piętrze na
Jeżycach od zaraz. Oferty Kurier
Poznański zdg 17 387

Z
klatki pokój z ceną. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 17 298

Przyjezdni
niekrepującego, czystego, pian-
nem, srodmieściu. Oferty. cena
Kurier Poznański zdg 17 299

Czterech
panów poszukuje 3 pokoje, nie-
krepujące z łazienką, telefonem.
utrzymaniem od 15 bm. Oferty
Kurier Poznański zdg 17 306

Dwóch
pokoi szukamy. Oferty Kurier Po-
znański zdg 17 553

Jednospobowego
niekrepującego, najchętniej klatki
okolicy Rynku Łazarskiego 25 do
30 zł. Of. Kurier Poznański
zdg 17 543

Poszukuje
taniego pokoju — centrum lub
korzystnie. Oferty Kurier Po-
znański zdg 17 536

Nauczycielka
gimnazjalna
pokoiu jasnego ładnego, srodmie-
ściu, centralnym ogrzewaniem nie
wysoko. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 17 342

Dwie
studentki niekrepującego, tanie-
go. Oferty warunkami Kurier
Poznański zdg 17 346

Panienka
pokoiu 15. — Oferty Kurier Po-
znański zdg 17 349

Próżnego
blisko dworca lub Starolece. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 17 351

Czystego
niekrepującego, centrum Jeżyce.
poszukuje absolwent uniw.
Oferty Kurier Poznański
zdg 17 395

Gabinetu
reprezentacyjnego (ewentualnie z
oddzielną sypialnią i utrzyman-
niem) elegancko umeblowanego
w okolicy Mostu Teatralnego, Je-
życe — poszukuje dobrze sytu-
wany. Oferty Kurier Poznański
zdg 17 477

17. LOKALE

Duży
lokal nadający się na magazyn
rozmaitych branz przy pryncy-
palnej ulicy wprost od gospodar-
za. Brześć n. Bugiem. Żygmunt-
owska 23. zdg 17 115

Składu
próżnego poszukuje. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 17 271

Warsztatowa
ubikacja od zaraz do wynajęcia.
Zgłoszenia Dolna Wilda 2 — 1.
zdg 17 250

Składu
dwa duże pokoje, kuchnia zaraz
poszukuje. Oferty z ceną Kurier
Poznański zdg 17 294

Składu
w dobrej dzielnicy poszukuje. O-
ferty Kurier Pozn. zdg 17 593

Skład
z mieszkaniem warsztatem na
ręczniotwo od gospodarza. Grun-
waldzka 25. zdg 17 638

Pokój
na cele biurowe, handlowe itp.
oraz zdg 17 734

ubikacje
warsztat, składnice, centrum, go-
spodarz. Pocztowa 31 a, m. 1.
zdg 17 734

Skład
mieszkaniem zaraz. Główna 63.
zdg 17 589

Piekarnie
kawiarnie, mieszkanie od zaraz.
Półwiejska 16, wskaże dozorca.
zdg 17 490

18. DZIERŻAWY

Plac
na składnice przy ul. Różanej 13a
wydzierżawie. Informacje na
miejscu. zdg 17 450

Skład
rzeźnicki ewentualnie z warszta-
tem do wydzierżawienia. Wro-
niecka 17, gospodarz. zdg 17 679

Poszukuje
warsztatu rzeźnickiego. Oferty
Kurier Poznański zdg 17 675

22. ZGUBY

Zgubiono
w wtorek 7. 9. bm. damski zegar-
ek bransoletkę drugostronnie
wryte imię i nazwisko uczciwy
znalazca zechce oddać za wynaj-
dzeniem w F-mie Bracia Mie-
the Pierackiego 8. zdg 17 510

Zgubiono
sobote w drodze od dworca do
rynku złotą broszkę kształcie ma-
coszki oddać za wynagrodzeniem.
Marcin 21 — 2. zdg 17 338

Unieważniam
legitymację. Gołąbek Stanisław.
zdg 17 339

23. ROZMAITE

Wytworne garnitury
palt, futra, umurowania woj-
skowe systemem warszawskim
wykonuje

Teofil Otok
św. Marcin 57. Pg 29 863-35,25

Fryzjerzy bacność
żelazka oryginalne Deuss para
od 12 zł nie imitacja Duis Foeny
maszynki elektryczne, brzytwy,
nożycki. Wenzlik, Aleje Mar-
cinkowskiego 19. Ng 47 396

Wytworny
wygląd i elegancję każdej Pani
potęguje

Suknia — płaszcz
lub

kostium
wykonany w Salonie m6d
„Mira“
św. Marcin 32, telefon 47-84.
ng 49 332

Obiady
najcieńsze, najsmaczniejsze i
najtańsze wydaje

Kuchnia Obywatelska
Plac Sapieżyński
nr. 3, obiad z 3 dań smaczny 50
gr. obiad z 3 dań większy, smacz-
ny 70 gr. obiad z drobiu i dzi-
czynny 1.00. Wszelkie potrawy
wydaje się na czystym maśle i
smalec. Obiady wydaje się do
godziny 7-mej wieczorem.
zdg 17 281

Gdzie mógłby osiedlić
się młody lekarz?
Zamierzam nabyć zaprowadzoną
praktykę na Pomorzu, w Poznań-
skiem lub na Górnym Śląsku. —
Tamże mógłbym na razie przy-
jąć zastępstwo. Proponuję upra-
szam pod „Praktyka lekarska“ do
Biura Ogłoszeń, Bydgoszcz, ul.
Dworcowa 54. ng 49 425

Naukowe
prace, najtaniej przepisuje maszy-
na. Pocztowa 15 — 2. zdg 17 698

24. NAUKA

Pod protektorem
Towarzystwa
Polsko - Angielskiego
rozpoczyna się kursy języka an-
gielskiego 16 września i 4 paź-
dziernika. Wpisy codziennie —
godz. 18 — 20, ulica Działyn-
skich 6, m. 5, tel. 40-42
zdg 24 330

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowska 11.
2 października.
zdg 16 263

Francuski
konwersacja. — Przygotowanie
matury. (Dyplom paryski) Sło-
wackiego 36, m. 8. zdg 17 274

Kaligraficznie
kto nauczy pisać? Oferty Kurier
Poznański zdg 17 285

Poszukuje
lekcji czeczotki — stepu, cena
Oferty Kurier Poznański
zdg 17 334

Kursy
Handlowe

Sawickiego
Dypl. W. S. H. Poznań, Kanta-
ka 4, telefon 49-68. Wpisy co-
dziennie. zdg 24 336/7

Stenografia
książkowość różnych systemów.
Kromczyńska, Ogrodowa 16 II.
Oddzielne komplety dla maturzy-
stek. zdg 17 597

Prywatnie
przygotowuje do II klasy gimna-
zjalnej, gruntownie, tanio. Zgło-
szenia Kurier Pozn. zdg 17 715

Swetrów
filet, toled, monogramów, haf-
tów wyuczam. Sosńska, Skarbo-
wa 19 — 6. zdg 17 482

25. MUZYKA

Wielkopolska
Szkoła Muzyczna
Ratajczaka 36, Filia Focha 47
Prospekty bezpłatnie. zdg 15 191

Kursy
gry fortepianowej, dyplomowana
nauczycielka

Aleje Marcinkowskiego 1
m. 8
(dom narożny). zdg 16 477

Pianino
nowe do ćwiczeń Ratajczaka 3
— 7. zdg 17 596

Lekcje
fortepianu — pomoc w nauce.
Aleja Pilsudskiego 15/17 m. 7
zdg 17 520

Pianistka
pianista potrzebny. Tczew, po-
ste-restante „Skrypek“.
zdg 17 629

Instytut Muzyczny
Plan nauki, prospekty. Ogrod-
owa 4, Matejki 52. zdg 17 565

Maria

Szczerbińska,
Aleje Marcinkowskiego
21
Wodna 8 — Pianistka dyplomo-
wana — nauka gry fortepianowej

Popisy
zdg 17 743

26. SZUKA POSADY

a) Służba domowa

Służący
kawaler, lat 24, szuka posady od
1. 10. lub 15. 10. Zgłoszenia Naj-
dek, Gluchowo, p. Czempiń.
zdg 16 574

Starsza
poszukuje posady z praniem. Fa-
bryczna 35 a, m. 16. zdg 17 093

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem szu-
ka posady. Oferty Kurier Pozn.
zdg 17 273

Dziewczyna
z prowincji poszukuje pracy bez
gotowania od 15 września. Oferty
Kurier Pozn. zdg 17 261

Poszukuje
do samotnej osoby, samodzielna
zaufana zaraz lub 15. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 17 259

Wina
głównie polskie

M. ROTNICKI POZNAŃ

ul. Franc. Ratajczaka 36
Telef. 23-48 i 23-13

Pg 29 969-36.9

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem —
szuka posady. Oferty Kurier Po-
znański zdg 17 253

Gospodynin - kucharka
dobre świadectwa, wybornie go-
tuje, zna chów drobiu, zaprawy
szuka pracy we dworze. Oferty
do Kuriera Pozn. zdg 17 269

Posady
do wszystkiego z małym gotowa-
niem od 15 poszukuje. Oferty
Kurier Poznański zdg 17 293

Wdowa
przyjmie posadę z gotowaniem do
pracy domowej, bez prania. Oferty
Kurier Poznański zdg 17 832

Pracznia
szuka prania 2.50. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 17 376

Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego,
wiek średni. Oferty Kurier Po-
znański zdg 17 303

Posługi
całodziennej, praniem, srodmie-
ściu poszukuje. Oferty Kurier
Poznański zdg 17 307

Poszukuje
posługi lub posady od zaraz. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 17 314

Posługi
poszukuje starsza, uczciwa, świa-
dectwa dobre. Oferty do Kuriera
Poznańskiego zdg 17 316

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci lub
do lekkich prac domowych od
zaraz lub od 15. Oferty Kurier
Poznański zdg 17 327

Dziewczyna
samodzielna do wszystkiego szuka
posady od 15. 9. Oferty Kurier
Pozn. zdg 17 590

Uczciwa
pracowita poszukuje posady, do-
bre gotowanie. Oferty Kurier Po-
znański zdg 17 793

Dziewczę
do prac domowych ze wsi szuka
posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 17 633

Prania
poszukuje. Fabryczna 13 — 32.
zdg 17 291

Posady
do wszystkiego 1 osoby lub bez-
dziennej państwa poszukuje od
1-go 10. Oferty Kurier Poznań-
ski zdg 17 350

Służąca
z dobrym gotowaniem szuka po-
sady od 15 lub 1. 10. Oferty Ku-
rier Pozn. zdg 17 699.

Szukam
posługi z praniem, świadectwa.
Oferty Kurier Pozn. zdg 17 657

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE

Czwartek, 9 września.

6.15 audycje poranne; 11.15 au-
dycja dla szkół: „Tańce i pieśni
Podhala“ — poranne muzyczny
z Krakowa: 11.40 dwa wirtuozy
altów: 11.45, 11.57 sygnał czasu:
12.03 dziennik południowy;
12.15 jak zaradzić brakowi słomy
i siano — pogadanka; 12.25 mu-
zyka salonowa w wykonaniu
Kwartetu Rozgłośni Krakowskiej
15.45 wiadomości gospodarcze;
16.00 wrzesień — pogadanka dla
dzieci starszych; 16.15 koncert
rozrywkowy w wykonaniu Orkie-
stry Filharmonii Warszawskiej
pod dyr. Józefa Ozimńskiego.
Transmisja z Cichocina (przez
Toruń); 16.45 sprawa kobieca na
forum Ligi Narodów — odczyt;
17.00 „Śpiewające eksponaty“ —
lekkie koncerty w układzie Zbignie-
wa Lipczyńskiego i Stefana Mi-
czyńskiego. Transmisja z Pawli-
lonu Radiowego na Targach
Wschodnich — ze Lwowa; 17.50
poradnik sportowy; 18.09 poradnik
sportowy lokalny; 18.05 pogadanka
społeczna; 18.15 siynni drygen-
ci w repertuarze walców
Straussa — płyty; 1. Leopold Sto-
kowski, 2. Eryk Kleiber, 3. En-
genuusz Ormandy, 4. Fryderyk
Stoek; 18.50 pogadanka aktualna;
19.00 powieściowy Teatr Wyo-
braźni: „Wesele Elżbi“ — zra-
diofonizowany fragment z powie-
ści Elżby — Orzeszkowej „Nad
Niemenem“ — słuchowisko — z
Wilna; 19.30 reportaż 19.40 poga-
danka aktualna — ze Lwowa;
19.50 wiadomości sportowe; 20.00

koncert solistów. Wykonawcy:
Grażyna Raczewiczówna, skrzyp-
ce, Zofia Leszczyńska — śpiew;
20.45 dziennik wieczorny; 20.55
wiadomości rolnicze; 21.05 wia-
domości rolnicze; 21.05 muzyka ta-
neczna w wykonaniu Zespołu
Pawła Rynasa; 21.45 „Pan Ta-
deusz“ — Adama Mickiewicza,
fragment z Księgi VIII „Zajazd“.
Recytuje S. Jaracz; 22.00 wie-
czorny koncert w wykonaniu Or-
kiestry Symfonicznej P. R. pod
dyr. Grzegorza Fitelberga; 22.50
ostatnie wiadomości dziennika
wieczornego.

WARSZAWA

Warszawa II — 13.00 koncert
rozrywkowy (płyty); 14.00 para
informacji; 14.06 fragmenty z po-
pularnych oper Verdiego (płyty);
15.00 jak spędzić święto? 15.10
muzyka taneczna w wyk. Małej
Ork. P. R.; 22.00 wiadomości
sportowe; 22.05 reportaż z życia;
22.20 muzyka lekka (płyty); 23.15
do 24.00 muzyka taneczna (płyty).

POZNAŃ

Poznań — 11.40 trochę muzyki
kamaralnej płyty; 12.15 skrzynka
rolnicza; 13.00 życie kulturalne i
społeczne Poznania; 13.05 muzyka
lekka w dobrym gatunku płyty.
W przerwie o godz. 13.30—13.55
poradnik sportowy; 14.05 przegląd
gieldowy; 14.15 gwiazdy ekranu
płyty; 18.00 śpiew, chór wiejski
z Lubonia; 18.25 „Intelektualista“
— skecz; 18.30 dwa fortepiany
płyty; 18.45 wiadomości sportowe
lokalne; 23.00 koncert życzeń.

PROPONUJEMY
LAMPOWICZOM

15.15 Koenigsw. — Muzyka z
płyt. 16.00 Wrocław. — Koncert
rozrywkowy. 16.05 Wiedeń. — Mu-
zyka z płyt. 16.10 Praga. — Ra-
diofilm. 17.00 Budapeszt. — Kon-
cert ork. cygańskiej. 17.15 Rzym.
Muzyka kameralna. Lipsk. —
Koncert kwintetu saksofonistów.
18.00 Berlin. Melodie baletowe. —
Paris P.T.T. — Rec. organowy. —
18.35 Rysa. — Utwory Strawiń-
skiego. 19.00 Koenigsw. — Kon-
cert wieczorny. 19.10 Praga. —
Pieśń studencka. 19.50 Hilversum
I. — Melodie operetkowe. 20.00
— Kopenhaga. Koncert uroczysty z
ok. jubileuszu uniwersytetu. —
Londyn R. — Koncert symf. utwo-
row Sibelusa. Droitwich. — Ulu-
bione melodie w wyk. ork. tan.
Jacka Payne'a. 20.30 Lyon. —
„Cyganeria“ op. Pucciniego oraz
„Rapsodia“ Liszta. Lille. „Ksie-
niczka czardasza“ opt. Kalmana.
Strasbourg. Zak“ opt. Milloekera.
21.00 Mediolan. — „Norma“ op.
Belliniego. K. Paris. — „Tristan
i Izolda“ op. R. Wagnera. Wiedeń.
— Koncert orkiestry symf.
21.10 Budapeszt. „Aida“ op. Ver-
diego (płyty). 22.00 Sztokholm.
— Koncert ork. kameralnej. 22.10
— Bruckner flam. — „Czar walcu“
opt. O. Straussa. 22.20 Wiedeń.
— Muzyka taneczna. 23.00 Kopenha-
ga. Muz. taneczna (do 0.30). —
Sztutgart. — Muzyka lekka —
Koncert z uliz. solistów.

Młodsza
bezwzględnie uczciwa, religijna, poszukuje posady prac domowych zaraz, Oferty Kurier Poznański zdg 17 649

Dziewczyna
do wszystkiego uczciwa, posada. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 485

b) Inni

Monter
ogrzewawczy poszukuje stróżstwa z ogrzewaniem lub bez. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 17 119

Szofer - mechanik
dyplomami francuskim, polskim, samotny, szuka posady. Karolczak Roman, Prawomyśl, poczta Kaczory. ng 49 618

Maturzystka
łacina, francuski, rutyn. korepetytorka, przygotowuje do I, II, III gimnazjalnej nowego typu — szuka posady nauczycielki, chętnie na wieś. Łaskawe zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 111

Wykwalifikowana
samodzielna na suknie, płaszcze, kostiumy, szuka posady za skromnym wynagrodzeniem. Świadectwami pierwszorzędne. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 16 971

Rządca
czterdziestoletni, oszczędny, gospodarny, rutynowany szuka posady. Poste-restante, Inowrocław „Rolnik”. zdg 15 345

Rządca
samodzielny kilkuletnia praktyka większych intensywnie prowadzonych majątkach w poznańskim poszukuje stanowiska z dniem 1. 10. 1937 r. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 16 358

Szofer
początkujący, czerwony dyplom, szuka posady na autobusy jako kasjer z kaucją. Oferty Kurier Poznański zdg 17 295

Bieglego
urzędnika, biuralistę, bilansistę, korespondenta znajdziesz zwracając się do Sekcji Pośrednictwa Pracy — „Bratniej Pomocy” SSSUP — Poznań, Al. Marsz. Piłsudskiego 7, tel. 39-46 zdg 15 267-8

Ogrodnik
dobry fachowiec, kilka lat praktyki wzorowych majątkach szuka posady żonatego. Oferty Kurier Poznański zdg 17 297

Ogrodnik
szofer, czerwony dyplom, lat 36, szuka posady do wili ewentl. na majątek za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 17 296

Fryzjerka
kursistka z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 540

Zbożowiec
29 lat, zdolny, energiczny, korespondencja, maszyną, książkowość, szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 435

Sekcja Pośrednictwa Pracy
„Bratniej Pomocy” SSSUP — działalność w lokalu przy Al. Marsz. Piłsudskiego 7, tel. 39-46, codziennie od godz. 8 do 15. Poleca sumiennych i wykwalifikowanych korepetytorów, biuralistów, wychowawców. zdg 15 265-6

Przybory Techniczne
Przykładnice: trójkąty — suwaki — cyrkle, kalki szkiełkowe, papiery rysunkowe, Schoellhammer, światłoczułe. **Aquila**, św. Marcin 61 — Plac Wolności 9 ng 49 515

TEATRY
Poznań, Środa, 8. 9.
TEATR POLSKI: Środa, 8. 9. godz. 20: „Wieczne pióro”.

KINA
Poznań, Środa, 8. 9.
APOLLO: „Droga do Rio”.
CORSO: „Burza nad światem”.
GLORIA: „Ich Troje”.
GWIAZDA: „Ty co w Ostrej świątyni”.
METROPOLIS: „Zwyciężyły kobiety”.
OSWIATOWE T. C. L.: „Pod dwiema flagami”.
RENAISSANCE: „Szarże lekciej kawalerii”.
SŁOŃCE: „Tajemnica Starego Zamku”.
SFINKS: „Miłość w masce”.
SWIT: „Na straży prawa”.
TECZA-Łazarz: „Ucieczka Tarzana”.
TECZA-Wilda: „W cieniu samotnej sosny”.
WILSONA: „Detektyw z Honoru”.

Maturzysta
przyjmie prace biurową. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 17 312

Mistrz piekarski
kawaler średni wiek, znajomość cukiernictwa, posiada kartę rzemieślniczą, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 16 460

Panienska
lat 18, 6 kl. gimnazjum włada dobrze językiem niemieckim poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Poznański zdg 17 252

Kucharz - praktykant
kawaler, lat 20, pragnący uzupełnić swoją naukę dalszą praktyką, poszukuje posady pomocnika, za małym wynagrodzeniem. Łask. zgłoszenia do eksp. Kuriera Pozn. zdg 17 383

Posada
asystenta lub asystentki młodych na wyjazd do sztuki magicznej od zaraz. Zgłoszenia „Pawilon” Poznań, M. Pocha 15. zdg 17 749

Młodego
krawca. Młyńska 12a, m. 10. zdg 17 746

Nauczycielka
pozwoleniem na majątek, niemiecki pożądan. Odpisy świadectw referencji, warunki Kurier Poznański zdg 17 495

Panienska
roczna praktyka biurowa, dobrym świadectwem szuka posady w poważnym przedsiębiorstwie. Łask. zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 377

Woźny
inkasent poszukuje posady wysoka gwarancja. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 591

Dziewczyna
dobre świadectwa szuka posady do dzieci lub pomocy pani domu od 15. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 524

Panienska
ukończona szkoła przemysłowa wydziałowa, praktyka kupiecka, szuka posady ekspedientki, biurowej do starszej pani, dzieci lub innej. Zgłoszenia Agencja Kuriera Poznańskiego, Gniezno 1241 ng 49 101

Rutynowany mechanik
zdolny kupiec, lat 34, poszukuje posady kierownika zakładu mechanicznego lub magazynu ewtl. przedstawicielstwo. Może złożyć kilka tysięcy złotych kaucji. Oferty proszę skierować do Kuriera Poznańskiego Ng 48 811

Panienska
poszukuje posady w jakiegokolwiek składzie. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 345

Uczeń
17-letni zdolny szuka miejsca jako rusznikarz lub tokarz. Łaskawe zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 17 364

Krawcowa
samodzielna szuka posady po domach. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 420

Krawcowa
szuka posady poza dom, jesienne modele wykonanie pierwszorzędne. Mostowa 32, m. 6. zdg 17 461

Początkująca
bufetowa szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 17 688

Młoda
szuka posady ekspedientki w kawiarni — cukierni. Łaskawe zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 17 687

Panienska
znająca ekspedycję branży kolonialnej — drogerijnej szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 17 686

Lokaj
służący młody, uczciwy poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 17 752

Dyplomowany
drogerzysta od zaraz poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 618

Krawcowa
z dobrym krojem szuka posady po domach, szyje płaszcze i dla dzieci, 2 zł dziennie. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 615

Pomocnik
krawiecki, głuchoniemy — szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 655

Pokojuowa
uczciwa z dobrymi świadectwami, znająca szyć poszukuje posady w lepszym domu. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 759

Kupiec chrześcijanin
lat 30, dobrze ustosunkowany — wśród kupiectwa, oraz obywateli ziemskich — obeznany z pracą zewnętrzną poszukuje zastępstwa wzgl. przedstawicielstwa

poważnej firmy.
Dysponuje ewentl. własnym środkiem lokomocji. Łask. zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 17 758

Ślusarz
szofer kawaler, lat 30 szuka posady od zaraz. Waraczyński Kazimierz, Głębokie, poczta Sławno, powiat Gniezno. zdg 17 474

Uczennica
rzeźnicza z porządnego domu poszukuje miejsca od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 747

Początkująca
bufetowa chętna sumienna i prawowita poszukuje posady za zlozeniem kaucji do 500 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 17 486

Kierownik kupiecki
z zagranicznym wykształceniem, obznajomiony z wszystkimi sprawami handlowymi — administracyjnymi oraz sądowymi — dysponując kaucją — szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurier Poznański zdg 17 170

Inteligentna
panienka szuka posady w charakterze początkującej ekspedientki do piekarni lub cukierni. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 17 217

Rządca
samodzielny z kilkuletnią praktyką większych intensywnie prowadzonych majątkach Poznańskim poszukuje stanowiska od 1. 10. 37. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 001

Posiadając
znajomość języków angielskiego, francuskiego, rosyjskiego, pisząc na maszynie, mając rutynę, jako była kasjerka bankowa, orientująca się w archiwach biurowych poszukuje odpowiedniej posady stałej lub dorywczej. Łaskawe zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 17 242

Kasjerka
znająca książkowość, obeznana w branży papierniczej i kolonialnej lat 25, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurier Pozn. ng 49 598

W. KRUK jubiler
ul. 27 Grudnia 6
zał. 1840

Rzeźnictwo
wędliniarstwo czeładnik szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 16 963

Serdeczna prośba!
Kto umożliwi studentowi byłemu urzędnikowi, skarbowemu ukończeniu studiów przez powierzenie administracji domu lub innego zajęcia. Wymagania skromne. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 049

Panienska
obsługuje gości szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 129

Syn
uczniwiej rodziny, ukończona szkoła, lat 18, poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 16 438

Panienska
do ekspedycji, branży papierniczej lub innej dobre polecenie, 5 letnia praktyka szuka posady. Łaskawe oferty Kurier Pozn. zdg 16 671

Początkująca
szuka posady biurowej. Oferty Kurier Poznański zdg 16 834

27. WOLNE MIEJSCA

Wychowawczyni-freblanka
zdrowa, obowiazkowa, — dobra praktyka potrzebna — do dzieci przedszkolnych od 1. 10. ewentl. wcześniej. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 17 205

Apteka
Oborniki poszukuje zastępcy asystenta na miesiąc. Speichert. dg 24 371

Gospośia
inteligentna, dobrej prezencji — potrzebna do samodzielnego prowadzenia domu u lepszego pana (wdowca). Oferty Kurier Pozn. dg 24 372

Higienistka
dentystyczna do lekarza potrzebna. Odpisy świadectw Kurier Pozn. zdg 17 157

Magistry
od 1. 10. poszukuje apteka prowincji. Zgłoszenia warunki, referencje Kurier Pozn. zdg 15 508

Shukam Niemki lub Polki
dobrze mówiącej po niemiecku do chłopczyka 12-letniego na parę godzin dziennie. Zgłoszenia: ulica Słowackiego 19 m. 4 od 2 do 3 po południu. zdg 16 761

Marszantka
może się zgłosić zaraz. Słowackiego 30 — 2. zdg 17 272

Początkująca
do biura, do składnicy drzewa od zaraz. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 257

Dziewczyna
młoda potrzebna. Grunwaldzka 95. zdg 17 381

Pomocnik
introligatorski i dziewczyna do sycia książek od zaraz. Poznań, Strzelecka 2, parter, lewo. zdg 17 335

Wychowawczyni
prawem nauczania szk. powsz., — jez. franc. lub niem. syciem, 2 dzieci od 15. bm. lub 1. 10. Po- doć odp. świad. referencje, wy- maniania. Henrykowa Żółtowska, Wargowo, pow. Oborniki. zdg 17 394

Nauczycielka
języka niemieckiego z francuskim poszukiwana przez Gimm. Miejskie w Przasnyszu. Uposażenie państw. + 5% dodatku komunalnego. Oferty natychmiast Dyrekcja. zdg 17 370

Przychodnia
cały dzień. Adres Kurier Pozn. zdg 17 392

Poszukuje
posługaczki Łazarza do składu 20 — 25 lat panny czystej, inteligentnej. Niegolewskiego 19 — 1. zdg 17 393

Kucharka - gospodyni
potrzebna 15. 9. Wroniecka 68 — skład cygar. zdg 17 313

Biurowa
siłę przyjmujemy, księgowość, korespondencja, ekspedycja 60 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 17 322

Posługaczka
czysta praniem potrzebna. Młyńska 9 m. 8 zdg 17 534

Kucharka
samodzielna potrzebna zaraz. — Piotra Wawrzyniaka 13 Restauracja. zdg 17 401

Tokarz
w drzewie na stałą pracę potrzebny św. Marcin 31 m. 6 zdg 17 433

Sztućce srebrne i platerowane
w wielkim wyborze.

Dziewczyna
dobrze polecona do wszystkiego — gotowaniu potrzebna. — Adres Kurier Pozn. zdg 17 384-5

Krawcowa
zdolna Działalności 9 — 3 zdg 17 592

Ucznia
blacharsko-instalacyjnego przyjm. Anders. Wrocławska 14. zdg 17 507

Ekspedientka
działa. artykuły damskie, mekie wymagany niemiecki. Oferty Kurier Poznański zdg 17 730

Gospośia
zaprawy, dobre gotowanie do wszystkiego potrzebna. Kolejowa 55, m. 1. zdg 17 729

Poszukuje
nauczycielki dobrej siły z pozwoleniem nauczania, niemiecki, szósta powieźchna, pomoc pierwsza gimnazjalna. Warunki według umowy. Oferty Agencja Kuriera Poznańskiego, Gniezno 1240. ng 49 100

Bławatnik
konfeksjoner dekorator, towary krótkie, także na prowincję poszukuje posady. Zgłoszenia Agencja Kuriera Poznańskiego, Gniezno 1240. ng 49 097

Uczeń
stolarski zaraz potrzebny. Różana 13 a. zdg 17 444

Służąca
do wszystkiego od zaraz. Skarbo-wa 4 — 15. zdg 17 511

Nauczycielka
muzyki (fortepian) potrzebna dla 12-letn. chłopca. Rakowiczowa. Matejki 60. zdg 17 337

Potrzebna
od zaraz dochodząca dobrze polecena, umiejąca prac. prasować. Lewczenko, Aleja Hetmańska 24. zdg 17 352

Dziewczyna
również do dzieci potrzebna. — Sporna, Piekary 20/21, między 3-6. zdg 17 397

Ekspedientka
uczciwa, samodzielnie, owocowo-warzywnego, kaucja 300.— Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 17 396

Nowa Apteka
Kepno. Posada wolna od grudnia. zdg 17 628

Dziewczyna
restauracyjna z gotowaniem potrzebna. Świadectwa. — Adres wskaże Kurier Poznański zdg 17 489

Dziewczyna
z porządną uczciwą rodziną robotniczą do pomocy w kuchni potrzebna. Zgłoszenia z podaniem miejsca zatrudnienia oia do Kuriera Pozn. zdg 17 471

Dziewczyna
przychodnia. Wroniecka 3, m. 8. zdg 17 674

Urzędnicy
wojskowi emeryci
i inni mogą łatwo zarobić i zwiększyć swe dochody do 500.— zł miesięcznie przy sprzedaży bardzo pokupnego artykułu. Zgłoszenia piśmienne Kurier Pozn. ng 49 637

Służąca
uczciwa, możliwie z restauracji, dobre świadectwa potrzebna zaraz. Restauracja Pasaż, Ratajczaka 15. zdg 17 333

Ekspedientka
młodsza, biegła w liczeniu potrzebna od zaraz. Probiernia — Stary Rynek 4. zdg 17 668

Pomocnik
z branży blawatniczej potrzebny zaraz. Reflektuje tylko na siłę pierwszorzędna. Oferty z podaniem pensji i fotografią. Wł. Głowacki, Kalisz, plac 11 Listopada 25. zdg 17 658

Dziewczyna
czysta potrzebna. Poznań, Wielkie Garbary 14, kawiarnia. zdg 17 682

Dziewczynę
do pracy w warsztacie, która szyć maszyną potrzebna. Razer, Szewska 11. zdg 17 573

Posługaczka
zaraz cały dzień. Dąbrowskiego 46 — 5. zdg 17 711

Uczennica
do sycia parasoli potrzebna zaraz. Wielka 27/29. I piętro. dg 24 334

Służąca
Jeżycka 35, skład kolonialny. zdg 17 473

Poszukuje
młodej pomocniczej stolarskiej z własnym warsztatem z wynagrodzeniem na skrzyni radiowej od zaraz. Zgłoszenia ul. Wyspiańskiego 19, w podwórzu. zdg 17 699

Biuralistka
potrzebna. Oferty piśmienne Hurtownia papieru, Wrocławska 38. zdg 17 756

Służąca
gotowaniem do 26 lat od 15-go, dobre świadectwa. Aleje Marcinkowskiego 13, m. 22. zdg 17 760

Pomocnice
do damskiej krawieczyny, z 3-letnią nauką. Oferty Kurier Pozn. zdg 17 622

Uczennica
lepszego rodziców do większego salonu mód na roczną naukę. — Marcin 32. zdg 17 606

Modelki
do bezpłatnego czesania poniedziałki i czwartki, godzina 20. Szkoła Dokształ. Zawod., ul. Działalności 4, II pr., sala 17. zdg 17 604

Uczennica
fryzjerska potrzebna, śródmieściu. Oferty Kurier Poznański zdg 17 673

30. POPIERAJMY RZEMIOSŁO

Wytwórcy
okuć wszelkiego rodzaju do żaluzji są proszeni o podanie adresów. Oferty Kurier Poznański zdg 17 451

Humor zagraniczny

Gdy strażnik więzienny ma żyłkę myśliwską. (M) (Ric et Rac, Paryż).

31. ROZRYWKA

„Miłość w masce”
Humorystyczne żywiołowa melodyjno-muzyczna operetka.
Kinoteatr „Sfinks”
zdg 16 567

Monterów
udzielających
wyjaśnień
wysyłamy
bezpłatnie
do aparatów

Radiomechanika

sw. **Marcin**
numer **25**
dg 24 176

Casanova
Masztalarska najtaniej lokal rozrywkowy. Dancing do rana. zdg 17 544

Radioaparaty
baterijne sieciowe
Telefunken

i inne modele 1937/38, detektory z głośnikami, Pożyczki Państwowe. Długoterminowe spłaty. — Asygnyaty „Kredyt”.

Kolasa
Radiotechnik, Poznań
Marcina
numer **45 a**
telefon 26-28. dg 24 345/6

Radia
nowe już nadeszły. Ulepszone po zniożonych cenach, cud techniki, obwodów 5 lamp za 295.— zł. Gwarantowane 80 stacyj, na dogodne spłaty do nabycia w firmie „Lira”. Podgórna 14, przy placu świetokrzyskim. n 49 420/21

Dogodne warunki
spłaty, przy minimalnej wpłacie gotówkowej, umożliwiają — obecnie każdemu nabycie wspaniałych aparatów

Premy i Telefunken
Prosimy iście dziś, odwiedź nasz salon demonstracyjny.

RADIOLAVOX
Poznań. Ratajczaka 14. Telefon 32-15. n 49 531

Kino
Teczka Wilda „W cieniu samotnej sosny”. zdg 17 472

Radykalna
zniżka cen. Superheterodyna — 5 lampowa

Kosmos
295,—
w firmie

Pelczyński,
Fredry 12. zdg 17 634

„Kapelusz”
Fabrycznie przeprasowany kapelusz zastąpi często nowy. Tanie kapelusze na składzie. Polska wytwórnia kapeluszy. 27-go Grudnia 2, podwórze. zdg 6 693/4

Przedpłata

na miesiąc wrzesień 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji: zł 5.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem krajach zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.